בר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

ראשון, יג בטבת תשמ"ח, 3 בינואר 1988 • גליון 19308

היום 12 עמודים • המחיר 1.10 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 95 אג'

היום בדבר

• שנה קשה, 1988 / יורם פרי
• המחירון של הגירושים / חגי אשד
• לקום או לא לקום / יעל פישביין
• מקהלה אחת בשני קולות / עליזה ולך
• איך גלינו בארצנו / יצחק רועה
• ספורט; כל העולמות; רפואה ומדע; בידור

מזג האויר

מעונן חלקית עד בהיר עם עליה נוספת בטמפרטורות.
הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 7–13, רמת־הגולן: 8–12, נהריה: 12–19, חיפה: 13–18, טבריה: 13–20, נצרת: 10–16, עפולה 11–18, השומרון: 9–16, תל־אביב: 14–22, לוד: 14–22, יריחו: 14–22, עזה: 14–22, באר־שבע: 12–22, אילת: 16–26.

ראת ההכרעה בישיבת הממשלה היום

זרי המערך מתכנסים הבוקר לדיון על תקציב • אלמוזלינו ונבון – מתנגדים

מאת אמנון אמר, הכתב הכלכלי של „דבר" בירושלים

מ"מ רה"מ שמעון פרס מכנס הבוקר את שרי מפלגת העבודה לדיון בתקציב. לדיון זה הוקצו שעתיים, ובשל כך תידחה ישיבת הממשלה בנושא התקציב בשעה, ותחל רק ב־10.

בדיון הבוקר ימסור פרס לשרי מפלגתו פרטים מהשיחה שניהל בסוף השבוע עם שר האוצר משה נסים. בשיחה זו הושגה הבנה בין הצדדים בדבר הצורך לשמור על מסגרת התקציב שהציע האוצר.

בינתיים, נודע אמש, כי למרות ההתקדמות בשיחות, עדיין קיים פער בין עמדות האוצר ובין משרדי החינוך והבריאות. בתקציב החינוך מתמקדים כעת חילוקי הדעות בסכום של 13 מיליון ש"ח, לעומת פער של 140 מיליון ש"ח בעמדות הצדדים לפני מספר שבועות. חילוקי דעות אלה אמורים להביא לפיטורם של 200 פסיכולוגים, לביטול מערך קציני ביקור סדיר, הפחתת אלף תלמידים בסמינרים למורים וקיצוץ כ־300 משרות של מורים יועצים.

שר החינוך יצחק נבון אמר אתמול, כי ביטול פונקציות אלה יביא לפגיעה באוכלוסיות החלשות ביותר והדגיש, כי למרות ההתקדמות יש לו עדיין קושי גדול להצביע בעד התקציב. את החלטתו הסופית אמור נבון לקבל רק הבוקר, בישיבת פורום „שרינר".

המחלוקת בנושא תקציב הבריאות חריפה הרבה יותר. מהאוצר נמסר אמש כי משרד האוצר לא חזר בו מדרישתו לקצץ 65 מיליון ש"ח מתקציב הבריאות. שרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו אמרה אתמול ל„דבר", כי היא מתנגדת בכל תוקף לכל קיצוץ בתקציב משרדה. בדבריה תקפה אלמוזלינו את נסים במילים קשות והגדירה את נסיונות הקיצוץ שלו כהתנכלות לבריאות הציבורית ונסיונות ליישם את האידיאולוגיה שלו לעידוד הרפואה הפרטית. „המערכה לא תוכל לשאת בקיצוצים נוספים וכל שרי המערך מתנגדים לקיצוצים אלה", אמרה אלמוזלינו.

חבר ועדת הכספים יאיר צבן (מפ"ם) פנה אמש במברקים לראש הממשלה ולממלא מקומו בתביעה שלא לאשר היום את התקציב, אם לא יובטחו בו 220 מיליון ש"ח נוספים לפתרון בעיית הקשישים והנכלאים.

„העבודה" לנסים: שמור תקציבי הבריאות והחינוך

(עע"ת). — צוות התגובות של מפלגת העבודה קרא אמש לשר נסים, לקראת ההצבעה על תקציב המדינה היום שלא לפגוע בתקציבי החינוך והבריאות.

„בעיות הבריאות של העם והחינוך של ילדי ישראל אינם נושא מפלגתי אלא נושא לאומי ממדרגה ראשונה. רפואה שחורה וחינוך אפור, אשר מקורם בחוסר תקציב מפלגתי, הם תופעה שצריכה להדאיג את הממשלה כולה", נאמר בהודעה.

צוות התגובות קרא לשר האוצר לא לבטל את מס היסף שפירושו העשרת העשירון העליון על חשבון המעמד הבינוני והנמוך.

1600 עצורים במתקני הכליאה בשטחים ובי"ם

רבין: צעדי ההרתעה הוכיחו עצמם

מאת טלי זלינגר, סופרת הצבאית של „דבר"

במתקני הכלא ביהודה ושומרון, ברצועת עזה ובירושלים מוחזקים קרוב ל־1600 עצורים מגלי המעצרים בעקבות המהומות של השבועות האחרונים בשטחים. זהו מספר שיא של עצורים.

אמש הביע שר הבטחון יצחק רבין את שביעות רצונו מהשקט שנשמר בשטחים בסוף השבוע, שאמור היה לציין את יום „הפתח". ממשרד הבטחון נמסר, כי צעדי ההרתעה והענישה שננקטו בשבוע האחרון הוכיחו את עצמם בינתיים. גם שר הבטחון וגם הרמטכ"ל עקבו במהלך סוף השבוע מקרוב אחרי ההתרחשויות ופעילות כוחות הבטחון.

לא מן הנמנע כי אם ישמרו בימים הקרובים סימני הרגיעה ישוחררו חלק מן העצורים.

עבר בשקט

כוחות הבטחון שלשום, במזרח־ירושלים ביום „פתח" (צילום: יצחק הררי)

טילי אר.פי.ג'י – לעבר מסוק צה"ל באיזור הבטחון

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

מספר טילי אר.פי.ג'י נורו אתמול בצהריים על־ידי מחבלים לעבר מסוק קרב של צה"ל, ששט באיזור הבטחון בגזרה המזרחית של דרום לבנון. מייסי המסוק זיהו את מקורות הירי והשיבו לעברם אש. המסוק לא נפגע והמשיך במשימתו.

קודם־לכן, בשעות לפני הצהריים, ביצע כוח צה"ל סריקות אחרי מחבלים מצפון לאיזור הבטחון, באיזור הכפר מיידון בגזרה המזרחית. במהלך הסריקות נפתחה לעבר חיילי צה"ל אש מנשק קל, פצצות אר.פי.ג'י ופגזי מרגמה על־ידי מחבלים שהסתתרו באיזור. חיילי צה"ל השיבו אש והסתערו לעבר מקור הירי, אך המחבלים הצליחו להימלט. כוח צה"ל המשיך במשימתו ובתום הסריקות חזר לאיזור הבטחון.

איזור הכפר מיידון בגזרה המזרחית הפך בעת האחרונה מוקד לפעילות מחבלים, בעיקר אנשי „חיזבאללה" וכוחות צה"ל פעלו לא מכבר באיזור כדי להרחיק את המחבלים ולפגוע בהתארגנויותיהם לפיגועים באיזור הבטחון.

שמיר לא נתן „אור ירוק" למינוי אשר בן־נתן לשגריר באו"ם

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

שר החוץ שמעון פרס העלה באוזני ראש הממשלה יצחק שמיר את הצעתו למינויו של אשר בן־נתן לשגריר הבא באו"ם. שמיר לא השיב לפי שעה בחיוב על ההצעה.

לעומת זאת, זכה מינויו של אורי סביר להסכמת שמיר. סביר הוא איש משרד החוץ, שהושאל לשמש דוברו של פרס. הוא אינו חבר מפלגת העבודה ולפיכך לא ראה ראש הממשלה במינויו לקונסול בניו־יורק מינוי פוליטי.

עוד מעטפת נפץ – בראשון־לציון

אלברט ראה פרטי השולח „ד. נסים, תורכיה" – והזעיק מייד את המשטרה

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

המשטרה והדואר עדיין בכוננות לאפשרות של מציאת מעטפות נפץ נוספות בעקבות גילויה של מעטפת נפץ נוספת ביום שישי בסניף הדואר בראשון־לציון.

שלשום לפני הצהריים הגיע אלברט חיוט לסניף הדואר בשכונת מגוריו ברמת אליהו. הוא בא לרוקן את תא הדואר שלו, אותו לא פתח מתחילת השבוע. ברגע שפתח את התא גילה מעטפה לבנה זהה לשאר מעטפות הנפץ שנתקבלו יומיים קודם־לכן, שנשלחה אליו מד. נסים בתורכיה.

אלברט חיוט מיהר להזעיק את המשטרה וחבלן קבע כי מדובר במעטפת נפץ מן הסוג שנשלחו לישראל מתורכיה. משטרת תל־אביב בודקת עדיין האם המעטפה שהגיעה ביום ג' למשפחת בן־שלמה מגבעתיים היתה מעטפת נפץ.

חדר מירדן

אחמד חסן עותמן שירב, הוא אחד משלושת המחבלים שחצו את גבול ירדן בשבוע שעבר, ליד קיבוץ מעוז חיים, ונלכדו על־ידי כוח של צה"ל. שירב הוא יליד שכם, בן 26, מתגורר בארביד שבירדן. בראיון לתקשורת מסר כי התגייס לארגון ובו אל־העבאס בדצמבר 87, והתאמן במחנה בצפון עיראק ראה ידיעה בעמוד 3 (צילום: דובר צה"ל)

נוכח ההיערכות המאסיבית של כוחות הבטחון

הפרות־סדר בודדות ב„יום פתח" רבים מהעצורים ישוחררו בקרוב

מאת דני רובינשטיין, דני צדקוני ויורם לוי, סופרי „דבר"

„יום הפתח" (יום ו') והשבת עברו בגדה המערבית בשביתות מסחר, אך ללא הפגנות והמעט בלי תקריות אלימות. גם ברצועת עזה היו רק הפרות סדר בודדות. נוכח הרגיעה המסתמנת שוללים במערכת הבטחון שחרור רבים מחשודי המהומות.

בסוף השבוע היו שביתות מסחר כמעט מלאות בשכם, ברמאללה ובאל־בירה ובמזרח־ירושלים. במחנה הפליטים בלאטה ליד שכם היה ביום ו' נסיון הפגנה, ובמקום הוטל עוצר. עוצר הוטל גם על מחנה הפליטים אל־עמארי שליד רמאללה.

בכביש הראשי באל־רם שליד עטרות ידו אתמול אבנים על רכב ישראלי. כוחות המשטרה, שהיתה ערוכה בכוחות גדולים בסיוע מתנדבי המשמר האזרחי, הגיעה למקום במהירות ופיזרה את מיידי האבנים [illegible]. למכונית נגרם נזק קל, אך איש לא נפגע.

מטען פורק

מטען חבלה התגלה אתר ליום ו' בכניסה לגבעת החרסינה שליד קריית־ארבע, ופורק בלי פגיעה. המטען התגלה על־ידי קצין הבטחון של קריית־ארבע.

שחרורים

רבים ממאות העצורים החשודים בהשתתפות במהומות ישוחררו בימים הקרובים, לאחר שהפרקליטות הצבאית תסיים את בדיקת תיקיהם. בשבוע שעבר נעצרו גם כמה עשרות פעילים (חלקם ממשוחררי ארגון ג'יבריל). נגד חלק מהם יוצאו צווי מעצר מינהליים, ובודדים מתוכם ישוחררו כנראה. כן ישוחררו כמה עצורים שנעצרו במסגרת מעצרי מנע לקראת „יום פתח".

ברצועת עזה

גם ברצועת עזה היו ב„יום הפתח" הפרות סדר בודדות בלבד. אלוף פיקוד הדרום יצחק מרדכי זקף זאת לנוכחות הצבאית המוגברת באיזור ולפעולות שנערכו בשטח.

גורמים ערביים בעזה אמרו, כי התנהגות האוכלוסיה מוכיחה שלא התאריכים של אש"ף הם שמחוללים מהומות וכי מה שאירע באחרונה היה התפרצות טבעית של האוכלוסיה, ועל השלטונות להסיק מכך שיש להכיר בתושבי השטחים כבגורם פוליטי.

ביום ו' יצאו אלפי עובדים מהרצועה לעבודתם בישראל, ובמבואות הערים הישראלים הם נתקלו בביקורות ובחיפושים מדוקדקים. בעזה היה שבתון, כמו בכל יום שישי. תהלוכה שיצאה מהמסגד הראשי אחרי התפילה לשכונת סג'עיה לא הופרעה והסתיימה בשקט. על מחנה הפליטים נוציראת הוטל עוצר קצר בעקבות השלכת אבנים על חיילים. אתמול בבוקר נסתיים העוצר שהוטל בליל שבת על מחנה ג'בליה בעקבות התפרעויות שהיו במחנה.

ח"כ צוקר: פיקוח מהאוניברסיטאות

חה"כ דדי צוקר (ר"צ) פנה אל ראשי הפקולטות למשפטים באוניברסיטאות ירושלים, תל־אביב ובר־אילן והציע, שהם ישלחו משקיפים לבתי־הדין הצבאיים בשטחים. הצעתו של צוקר באה על רקע הביקורת שנמתחה על הליכי המשפט המהירים של בתי־דין אלה במשפטי חשודי המהומות.

שר ההקדשים הירדני הודיע אתמול (בשידורי ירדן) לתושבי הגדה המערבית, כי נפגעי המהומות האחרונות ומשפחותיהם יקבלו סיוע כספי מקרן „הזכאת" המוסלמית

(המשך בעמ' 2)

אש"ף מאיים להפעיל נשק

בגדאד (רויטר). — אש"ף בתוקף בהחלטתו להגביר את המהומות בגדה המערבית וברצועת עזה, ובמקביל אף להפעיל נשק בעימותים עם חיילי ישראל במהלך מהומות אלה – אמר, לדברי מקורות באש"ף, יאסר ערפאת בנאום שנשא באסיפה בעיראק ביום ו' לרגל יום השנה ליסוד „פתח".

„אם שרים הפעלנו בלי נשק במהלך ההתקוממות באדמה הכבושה", אמר, „הרי שהמנהיגות הפלשתינית עוקבת בדריכות אחר ההתפתחויות במצב, והיא תנקוט את הצעדים הדרושים להבטחת הצלחת העימות עם כוחות הכיבוש הציוניים".

ביום ו' דחה ערפאת את הרעיון של שלטון ירדני־ישראלי משותף על השטחים המוחזקים.

(המשך בעמ' 2)

בציבור הערבי מתחזקת היוזמה לצאת ברשימה עצמאית לכנסת

בעל הרעיון, ח"כ דראושה, מעריך שתוכל להשיג 4־5 מנדטים ולהיות לשון המאזניים – תוך העדפת קואליציה בראשות המערך

מאת מוחמד חלילה, סופר „דבר" בנצרת

במגזר הערבי בישראל הולכת ומתגבשת הדעה כי יש להקים מפלגה ערבית עצמאית. כמה ראשי מועצות ואנשי ציבור ערבים מהגליל, מהמשולש ומהנגב, שאחדים מהם מקורבים למפלגת העבודה ואחרים אינם מזוהים עם שום מפלגה, קיימו בשבועות האחרונים פגישות ודנו בהקמת מפלגה ערבית.

מאחורי רעיון הקמת המפלגה עומד באופן בלתי־רשמי ח"כ עבד אל־והאב דראושה (מערך). הוא לא הכחיש שיש התייעצויות וגישושים בנושא. דראושה סבור, כי מפלגה כזאת, אם תוקם תוכל להשיג בין ארבעה לחמישה מנדטים בכנסת, והיא תהיה לשון המאזניים בכל קואליציה. יוזמי המפלגה הערבית נוטים עם זאת לשותפות בקואליציה בראשות המערך.

ח"כ דראושה אמר לסופר „דבר", כי עדיין אין סיכום קונקרטי בנוגע להקמת המפלגה. ראש מועצה מקומית מאחד הכפרים באיזור נצרת, ביקש בשלב זה להישאר בעילום שם, אמר: „אם תוקם מפלגה כזאת, הכוונה היא שלא תהיה מפלגת מחאה, כדוגמת הרשימה המתקדמת וחד"ש, אלא חלק מהקואליציה הממשלתית; שתהיה שותפה בקבלת החלטות ותשתתף בתהליך השלום. בנוסף לנושאים המדיניים תשים המפלגה החדשה דגש על הבעיות הפנימיות של האוכלוסיה הערבית ותפעל לקידום, לשילוב ולשוויון".

סופר „דבר" מוסר, כי יוזמי הקמת המפלגה הערבית קיימו כמה פגישות עם יו"ר הוועד הארצי של ישובי הערבים, ראש עיריית שפרעם אברהים נימר חוסיין, אך הוא לא הביע התלהבות וחזר על דעתו, כי יש לפעול בתוך המפלגות הישראליות ולנסות להשפיע עליהן מבפנים. לדעתו, אסור לערביי ישראל להניח שתדבק בהם תווית של בדלנות. במאבקם למען השלום והשוויון, ועליהם להיות חלק מן המפה הפוליטית־מפלגתית במדינה.

סופר „דבר" מציין, כי מנכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, כבר אמר, שמפלגת העבודה אינה מצדדת בהקמת מפלגה או רשימה ערבית נפרדת. ברעם הדגיש, שמפלגת העבודה, בהיותה מפלגה יהודית־ערבית, מאמינה בשילובם של החברים הערביים בשורותיה. ברעם סיפר, כי לפני כמה חודשים עלה הרעיון להקמת מפלגה ערבית בחוגי מפלגת העבודה, אך הוא וחברי הנהגת המפלגה דחו אותו על הסף.

סופרת „דבר" לענייני מפלגות מוסרת, כי המחשבה על הקמת מפלגה ערבית עצמאית, בעלת זיקה למפלגת העבודה, מתרוצצת במפלגת העבודה זה זמן מה. במסגרת בחינת הסוגיה יש גם הסבורים, שח"כ דראושה אינו האיש שהרחוב הערבי יבחר לעמוד בראש

(המשך בעמ' 2)

יועצו של מובארק, אוסאמה אל באז:

הסכם ההגנה הערבי עדיף על חוזה השלום עם ישראל

המון מצרי זועם נבלם בקאהיר בדרכו לעשות שמות בבית־כנסת במהלך הפגנת מחאה על אירועי השטחים

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

אוסאמה אל־באז, יועצו המדיני של הנשיא מובארק אמר בסוף השבוע כי לחוזה ההגנה הבין־ערבי ישנה עדיפות בעיני מצרים על חוזה השלום עם ישראל.

בראיון שהעניק אל־באז לעתון הכוויתי „אל־סיאסיה", הוא ציין שמצרים התנגדה בשעתה להכללת סעיף מיוחד בחוזה השלום שבו ייאמר שהחוזה מחייב את מצרים יותר משמחייבים אותה הסכמים שנחתמו בינה לבין מדינות ערב. בינתיים טענו אמש מקורות בקאהיר שממשלת מצרים סירבה לארח את השר עזר וייצמן שביקש לצאת לקאהיר כדי להסביר שם את המדיניות הישראלית בכל הנוגע למהומות בשטחים.

אתמול פירסם הבית העליון של הפרלמנט המצרי (מג'ליס אל־שורא) הודעת גינוי חריפה נגד ישראל בשל „צעדי הדיכוי" שהיא ממשיכה לנקוט נגד התושבים בגדה המערבית וברצועת עזה. בהודעה נאמר שמצרים רואה עצמה מחויבת להסכם השלום עם ישראל. יחד עם זאת צויין בה, שההסכם נחתם במטרה לסלול את הדרך להשגת הסדר כולל באיזור ואילו הצעדים שישראל נוקטת בשטחים עומדים בסתירה לכך. ההודעה קראה לקהילייה הבין־לאומית ללחוץ על ישראל למען תסכים לכינוס ועידה בין־לאומית לפתרון הבעיה הפלשתינית. יצויין, כי בשבוע שעבר פורסמה הודעה דומה מטעם הבית התחתון בפרלמנט.

בסוף השבוע הפגינו אלפי קיצונים מוסלמים בקאהיר למען ביטול הסכם השלום בשל האירועים בשטחים. ההפגנות אירעו לאחר שאלפי מתפללים יצאו ממסגד „אל־אזהר" בקאהיר בתום תפילת יום השישי. המפגינים השמיעו קריאות בגנות ישראל, בדבר הצורך בשחרור ירושלים המוסלמית והשמיעו דברי עידוד להתקוממות הפלשתינית בשטחים. הם פוזרו בכוח על ידי כוחות הבטחון, משהתברר שהם עשו דרכם לבית הכנסת היהודי ברחוב עדלי כדי לעשות בו שמות. כוחות הבטחון עצרו כמה עשרות מפגינים הנחקרים עתה על ידי התובע הכללי. ההפגנה אורגנה על ידי השיח' האפיז סלאמה והשיח' עומר עבד אל־רחמן מראשי הזרם הפונדמנטליסטי במצרים. היתה זו ההפגנה האנטי־ישראלית הראשונה שהתנהלה ברחובות קאהיר מאז פרצו המהומות בשטחים בראשית החודש. עד עתה התנהלו כל פעולות המחאה בקמפוסים או במשרדי האיגודים המקצועיים. שר הפנים זכי בדר אמר אתמול בפרלמנט שכוחות הבטחון ימשיכו גם להבא לדכא ביד קשה כל הפגנה של גורמים קיצוניים שתתבצע בניגוד לחוק.

מיכה גולדמן מכפר תבור קורא

להחיל החוק הישראלי על השטחים של תוכנית־אלון

מאת יצחק מרחזר, סופר „דבר" בעמק

„דווקא בעקבות האירועים האחרונים ביהודה, שומרון וחבל עזה, עתה הזמן המתאים להחלת החוק הישראלי על הישובים שבמסגרת תוכנית אלון, בבקעת הירדן, בגוש עציון, בדרום חברון ובחבל קטיף" – אומר מיכה גולדמן, חבר לשכת מפלגת העבודה וראש מועצת כפר תבור.

גולדמן אומר, שהחלת החוק הישראלי על אזורים אלה הוא צעד מתבקש, שיהווה תרומה להגברת בטחונה של ישראל ושלא תהיה בו שום התגרות בערביי החלקים האחרים של יו"ש וחבל עזה.

ראש מועצת כפר תבור סיפר אמש בשיחה עם סופר „דבר", כי שיגר בסוף השבוע מברקים אל יו"ר מפלגת העבודה שמעון פרס ואל המזכ"ל עוזי ברעם, בתביעה לכנס בדחיפות את מוסדות המפלגה לדיון בהצעתו, במסגרת דיון כולל על השפעת האירועים שהיו ביו"ש ובחבל עזה על הנעשה בגליל ובמשולש.

„יש לחזק גם את ההתיישבות היהודית בצומת מגידו ובצומת עירון" שאינם מאוכלסים בצפיפות בישובים ערביים", אומר גולדמן „ובמקביל לסלול אוטוסטראדה, כביש רחב, בוואדי ערה, כדי להבטיח תנועה בטוחה ומהירה מגוש דן אל הגליל.

ח"כ יובל נאמן:

הקצנת עמדות „העבודה" תיצור שפה משותפת עם „התחייה"

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

יו"ר „התחייה", ח"כ יובל נאמן, מקדם בברכה את מה שהוא מכנה „התפכחות" במפלגת העבודה בעקבות אירועי „יום השלום". אם תשתלט על „העבודה" העמדה הניצית לא מן הנמנע, לדבריו, שתימצא שפה משותפת בינה ובין „התחייה".

בפגישה עם חוג האקדמאים של „התחייה" אמש אמר ח"כ נאמן, שאירועי „יום השלום" בציבור הערבי

(המשך בעמ' 2)

חשש לעימות דרוזי־נוצרי בלבנון בעקבות גניבת מסוק

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

סכנה לעימות בין היחידות הנוצריות של צבא לבנון הממלכתי לבין המיליציה הדרוזית בפיקודו של ואליד ג'ונבלאט התפתחה בסוף השבוע לאחר שהדרוזים לא נענו לאולטימטום של מפקד הצבא מישל עאון להחזיר מסוק מדגם „גאזל" שנגנב ביום ה' שעבר ממנחת הצבא באדמא שבמובלעת הנוצרית על ידי הטייס הדרוזי מאג'יד כראמה.

(המשך בעמ' 2)

מכאן נפלטה הקרינה

תמונת ארכיון של הכור הגרעיני „וינדסקייל", ששמו עתה, בגלגולו הנוכחי כמכון למיחזור פסולת גרעינית, סלפילד. המסננים שבראש ארובות הכור מנעו פליטת כמויות גדולות הרבה יותר של חומר רדיואקטיבי לאטמוספירה בעת שאירעה התקלה, השניה בחומרתה בכל הזמנים, לפני 30 שנה (צילום: א.פ.) ידיעה בעמוד 3

هكذا عن الاصل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות •

יש פתרון לזוגות חשוכי ילדים: אימוץ תינוק כחוק בפאראגוואי

מאת דני צדקוני, סופר „דבר" בדרום

למוניק ולדני ענתבי, בני ה־34, מאשדוד, יש בשורה לזוגות חשוכי ילדים. הם הישראלים הראשונים שאימצו כחוק ילדים בפאראגוואי. שני התינוקות המחמדים, אוהד והגר, שעלו לארץ ביום ד' האחרון עם הוריהם המאמצים, עדיין רשומים בדרכונים כפאראגוואים, כי טרם עברו גיור.

דני, עובד המינהל האזרחי בעזה, ורעייתו מוניק מנסים זה 12 שנה להביא ילד לעולם. הם עברו סדרת טיפולים, אך הילד המיוחל לא בא. ב„שירות למען הילד" נאמר להם, שיצטרכו להמתין שש שנים עד שיגיע תורם לאימוץ. לפני שנתיים החלו להתעניין באימוץ ילדים בחו"ל. „ניסו לשדוד אותנו," הם מספרים וכוונתם לכל מיני עורכי־דין ומתווכים.

כישהו בארץ מסר להם מספר טלפון של מתווך באסונסיון בירת פאראגוואי, ואמר להם ששם יוכלו לאמץ תינוק תמורת תשלום של 15,000 דולאר. באוגוסט האחרון טסו לאסונסיון. במטוס הכירו במקרה את מוניקה, סטודנטית יהודיה מפאראגוואי, הלומדת בישראל, והיא שאמרה להם, כי הם יכולים לאמץ ילד כחוק באמצעות עורכת־דין יהודיה, אינס גולדנברג־מארטינז.

בהגיעם לפאראגוואי התקשרו עם עורכת־הדין והיא אמרה להם, שתמורת 7,000 דולאר יוכלו לאמץ ילד מקומי. כדי שלא יצליחו להשתחרר מן המתווך, הפקידו אצל עורכת־הדין מקדמה על סך 3,000 דולאר וחזרו לארץ. כעבור שבועיים היא בישרה להם, „שנולד להם בן".

בני הזוג ענתבי החליטו לאמץ גם תינוקת ולגדל את שני הילדים כאח ואחות. הם המתינו עוד שלושה שבועות, חזרו לפאראגוואי, ושם הופיעו בפני שופט והציגו בפניו מסמכים של השירות למען הילד, המאשרים כי ביכולתם לאמץ שני ילדים. בהסכם נקבע, כי בשנתיים הקרובות יבקרו נציגי השירות למען הילד את המשפחה כדי לבחון את מצב הילדים ולדווח לשלטונות פאראגוואי אם הכל כשורה. תוך יום אחד הוענקו למוניק ולדני תעודות זהות של פאראגוואי ולתינוקות אוהד והגר הוצאו דרכונים של מדינה זו. בטיסה שנמשכה 27 שעות הם חזרו מאושרים לישראל.

דני ענתבי אמר לסופר „דבר", כי הוא חושף את סיפורם מפני שהוא מבקש לסייע לזוגות שסבלו כמותם ולספר להם על האפשרות לאמץ כחוק ילדים בפאראגוואי.

אגב, לעו"ד גולדנברג־מרטינז זכות לתווך לאימוץ 18 תינוקות בשנה. למתעניינים מוסר דני את מספר הטלפון שלה: 08־532253.

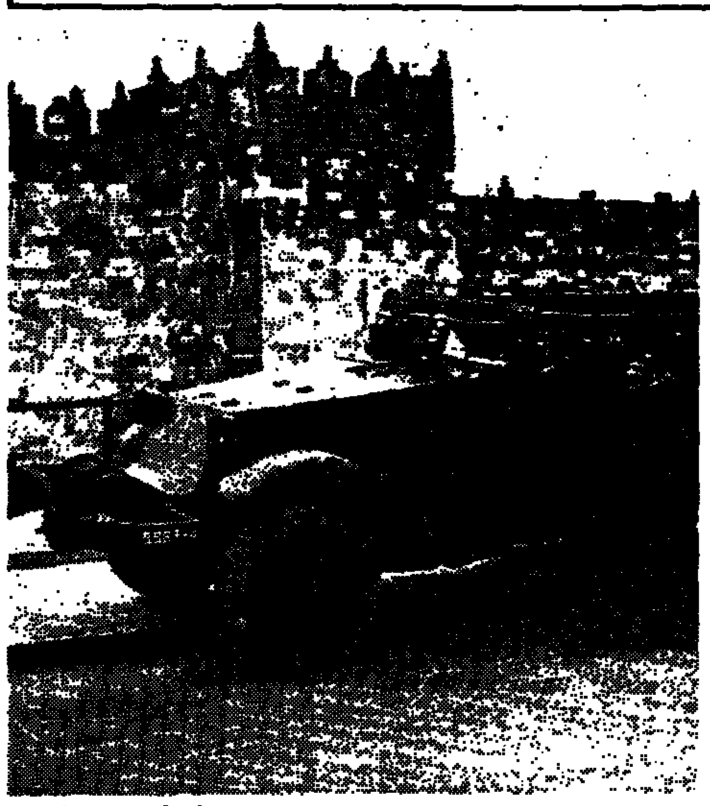

סיורים, סריקות ובדיקות בעזה, שלשום (צילום: ישראל סאן)

עשרות נשים ערביות ויהודיות ביקרו בפארעה להבעת הזדהות

חלקן נחסמו ע"י כוחות הבטחון ונשלחו בחזרה לבתיהן

(ע). – עשרות נשים ערביות ויהודיות מישראל ביקרו בשבת במחנה הפליטים פארעה צפונית לשכם, כדי להביע הזדהות עם משפחות שבניהן נעצרו או נפגעו במהלך הפרעות הסדר בתקופה האחרונה.

כ־30 נשים נוספות, שביקשו אף הן לבקר במחנה, נחסמו על ידי כוחות הבטחון ונשלחו חזרה לבתיהן.

המשלחת אורגנה על ידי תנועת „די לכיבוש" והנשים מתל־אביב, חיפה ונצרת תיכננו להיפגש בשבת בבוקר במחנה פארעה. כאמור, כ־50 מהן אכן נכנסו פנימה, ואילו כ־30 התגלו ונחסמו בעוד מועד.

בשעה 12.20 בצהריים, בעקבות הגיען של הנשים לאיזור, הכריז מפקד מרחב השומרון סא"ל יהודה מאיר על השומרון כשטח צבאי סגור, ובעקבות כך הוחזרו כאמור הנשים שלא הצליחו להיכנס פנימה.

הנשים שנכנסו למחנה ביקרו אצל משפחות שבניהן נהרגו, נפצעו או נעצרו והן הביעו הזדהות לאחר ששמעו פרטים על האירועים מתושבי המקום. לאחר מכן הן נסעו ממחנה פארעה לעיירה טובאס וביקרו אצל משפחת מנצור, אשר שני בני דודים שלה נהרגו במהלך ההתפרעויות.

ממקורות של צה"ל נמסר בתגובה, כי מפקד המרחב אכן הכריז על האיזור שטח צבאי סגור, כדי למנוע התלהטות היצרים במקום. צויין, כי לפני כחודש ימים היתה הפגנה דומה של נשים במחנה בלאטה אשר גרמה להתלהטות ולהפרות סדר, ואז נאלץ הצבא לפזר את המתפרעים בכוח. לכן נעשתה הפעם פעולת מנע זו.

אש"ף מאיים להפעיל נשק

(המשך מעמ' 1)

בראיון שהעניק לטלוויזיה האיסלמית התייחס ערפאת להצעות שהועלו על־ידי מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס בענין פירוז רצועת עזה וכינון שלטון ירדני בה. „מה שהוצע אינו אלא צורה של פיקוח משותף של ישראל עם מדינה ערבית כלשהי, שבמסגרתו יאלצו בני העם הפלסטיני לחיות תחת שלטון קולוניאלי", אמר. „אש"ף בעולם לא ישתתף ולעולם לא ישתתף במשא ומתן על נושא זה".

בדמשק פרסמו הארגונים הפלסטיניים הפרו־סוריים הודעה, המשבחת את „ההתקוממות העממית" של תושבי הגדה המערבית ורצועת עזה. בהודעה נאמר, שהכרי בסכסוכים צריך להתווה את הדרך לכל הערבים להמשיך את המאבק בדרך שלה כסיפה סוריה.

אתמול בסר מקור במסה „ארגון הוועידה האיסלאמית" בג'דה, כי ועדת ירושלים של הארגון תפתח מחר במארוקו את דיוניה בנושא ארועי הדמים בגדה המערבית וברצועת עזה. כזכור, הציע היו"ר התורן של הארגון חסן מלך מארוקו תחילה לערוך את הכינוס ב־27 בדצמבר, אך המועד שונה, לאחר שלא התאים לנציגי סעודיה.

הפרות

(המשך מעמ' 1)

בירדן. הולכה זו התקבלה על־ידי המלך חוסיין.

בר־לב דורש הפשרת 600 תקנים

ברחובות ירושלים נראו פחות עוברים ושבים מאשר ביום רגיל ועל רקע זה בלטה נוכחותם של שוטרי מג"ב שסיירו בזוגות לאורך הרחובות הראשיים. כוח גדול הוצב באזור הר הבית ורחבת הכותל המערבי למנוע הפרות סדר במהלך תפילת יום השישי על הר־הבית. לתפילה הגיעו כ־5000 מאמינים ובמהלכה נשמר השקט. גם בפיזור לא היו שום הפרות סדר.

שר המשטרה חיים בר־לב ידרוש הבוקר בישיבת הממשלה „הצבעה נפרדת במסגרת ההצבעה על תקציב המדינה, לאשר את הפשרת 600 תקני כוח־אדם שהוקפאו בתקציב המשטרה בשנה שעברה. בר־לב טען, כי לאור הארועים הרבים והמשימות הרבות שמוטלות על משטרת ישראל, אין ספק שכוח זה נחוץ, אחרת יהיה קשה למלאן בצורה סבירה וראויה.

דובר משרד המשטרה הדגיש, כי ההסכם על ההקפאה היה לשנה אחת בלבד ותמוה שבתקציב השנה לא הפשיר האוצר את התקנים. יצויין, כי בכוונת המשטרה לנצל את הפשרת התקנים להקמת יחידה ארצית לטיפול בהפרות סדר בת 300 שוטרים ולתגבר בשאר התקנים את העוצמות במגזר הערבי וביישובים וכן לתגבר את יחידות המשטרה העוסקות בנגע הסמים.

דמיאניוק עתר לבג"צ ומבקש ארכה לסיכום

(ע.י.) – ג'ון דמיאניוק עתר ביום ו' לבית־המשפט הגבוה לצדק נגד שופטי בית־המשפט המיוחד הדן בעניינו, וביקש להאריך את תקופת פגרת בית־המשפט בחודש ימים, כדי לאפשר לסניגוריו הכנה ראויה של הסיכומים במשפטו.

בעתירה נטען, כי על אף בקשת הסניגוריה לקבוע את תחילת שמיעת הסיכומים למחצית חודש פברואר קבע בית־המשפט את תחילת הסיכומים ל־25 בינואר, אך לטענת הנאשם אין די בזמן זה כדי להכין את סיכומי הסניגוריה, נוכח הצטברות החומר במשפט.

בציבור הערבי

(המשך מעמ' 1)

מפלגה כזאת, אלא אישים אחרים בעלי השפעה גדולה ממנו.

לעומת הגישה הזאת, מחייב מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, השתלבות של נציגי המיגזר הערבי בתוך המפלגה. אלא ששאלת ההשתלבות אף היא אינה קלה לפתרון ובמפלגת העבודה מתלבטים אם להבטיח את הייצוג הערבי ברשימה באמצעות מות, שיבטר את נציגיו, או בדרך אחרת של שריון במרכז המפלגה. לדעת ח"כ ברעם, מפלגת העבודה צריכה לשאוף שיהיו ברשימתה לכנסת הבאה שני ח"כים מהמיגזר הערבי.

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירתנו

הילדה הורביץ

הלויה תתקיים היום, יום ראשון י"ג בטבת תשמ"ח 3.1.88
בשעה 14.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.
נפגשים ליד השער.

אבלים:
בנה וכלתה: חנן ונילי הורביץ
בתה וחתנה: תרצה ושמייקה שלף
נכדיה וכל המשפחה

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי לודים
הודעה בדבר אישור שינוי
תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מתאר מקומית הנקרא: „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' גז/3/487/א

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6250 חלק מחלקות 31, 32, 35–42, 44, 45, גוש 6251 חלקות 17–30, גוש 6254 חלקות 2, 3, 5, 6, מושב צפריה

עיקרי הוראות שינוי התכנית: שנוי יעוד שטח ציבורי המיועד למוסד חינוכי, שינוי שטח ציבורי לשטח פרטי פתוח ולהיפך, ביטול דרכים והתוויית דרכים חדשות, קביעת שטח ומבנה בניה.

הודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3404 התשמ"ז עמ' 263 ובעתון בוקר הצופה מתאריך: 30.10.86 ובעיתון ערב חדשות מתאריך: 30.10.86 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף על המשמר מתאריך: 2.11.86 בשפה העברית.

שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ד. שריר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז המרכז
10.12.1987

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור לתוספת אחורי בניה ד־9 ברחוב רמה מס' 2 גוש 7321 חלקה 53 תיק בנין 002־2033־2 בקשה מס' 871158

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר אשר הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה בתוך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בססי
סגן ראש העיריה,
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה תל־אביב

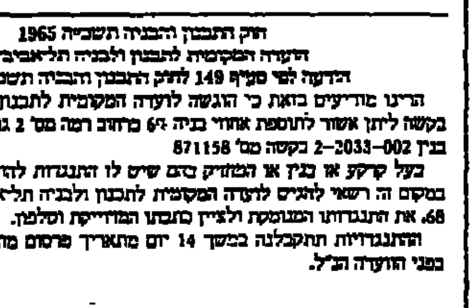

דבר
DAVAR دافار
[illegible]

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון ברזילי

המו"ל - „דבר" בע"מ
מודפס בדפוס דבר בע"מ

המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)

מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032

סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 226141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאיה קומה כ
טלפון 242203, מ. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, מ
33104

מטוסי חיל־האוויר תקפו ליד עין חילווה

צידון, (ע"ר). – שני מטוסים או יותר של חיל האויר הישראלי תקפו אתמול עמדות של פלשתינים בקירבת מחנה הפליטים עין אל־חילווה – נמסר מפי עדי ראייה.

ההתקפה נמשכה כשלוש דקות, ולאחר מכן היתמר עשן שחור מאזור התקיפה, המרוחק כ־40 ק"מ מדרום לביירות.

בתגובה לדברי אהרון יריב

ח"כ ותאד: לא היה ולא יהיה טראנספר מוסכם

מאת מוחמד חלילה, סופר „דבר"

ח"כ מוחמד ותאד (מפ"ם) הגיב בחריפות על הצהרתו של אלוף (מיל.) אהרון יריב, שאמר בראיון למקומון „השרון", כי רעיון הטראנספר איננו פשע, אם יהיה מוסכם ומסודר.

ח"כ ותאד אמר, כי עצם העלאת הרעיון היא פשע, והפשע כפול ומכופל כאשר את הרעיון משמיע יהודי.

ח"כ ותאד אמר עוד, כי אין טראנספר מוסכם ומסודר, לא היה כדבר הזה בעבר ולא יהיה כמוהו בעתיד, וכל טראנספר יהיה כרוך במרחץ דמים איום.

ח"כ ותאד הרגיש, כי רבים מבני התרבות המתועשת אינם מבינים כלל את משמעותו של טראנספר לגבי בני חברה פטריארכאלית, חקלאית באופיה, שלגביהם מקום הישוב שלהם אינו רק מולדת, אלא גם מצע לרקמת חיים אנושית ותרבותית שהגיעה לאיזון פנימי לאחר התפתחות של מאות בשנים.

השלג ופריחת החורף משכו מטיילים רבים לחרמון ולגליל

(ע). – אתרי הנופש בגליל מלאו בשבת במטיילים שניצלו את מזג־האוויר הנוח לטיול באתרי הטבע הרבים בגליל העליון שבהם גם החלה הפריחה של פרחי החורף.

בחרמון המושלג ביקרו כמה אלפים ובהם עשרות חובבי גלישה שהחליקו על השלג. גם לאורך הכנרת היו כמה אלפים ובאיזור שרר מזג־אוויר חם ונוח במשך כל שעות היום.

חיים וייצמן דחה קבלת תואר אצולה וביקש סיוע להקמת מדינה

מאת דליה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר").– בתום מלחמת העולם הראשונה התכוון שר הבטחון הבריטי לויד ג'ורג' לבקש מראש הממשלה להעניק תואר אצולה לחיים וייצמן, אך כשפנה בעניין זה לוייצמן השיבו זה, שמוטב שיסייע תחת זאת בהקמת בית לאומי לעם ישראל בארץ ישראל.

במהלך מלחמת העולם הראשונה היה לויד ג'ורג' מודאג ממחסור חמור באצטון, שהיה דרוש לייצור חומר הנפץ קורדייט. הוא נפגש עם חיים וייצמן, אז פרופסור לכימיה באוניברסיטת מנצ'סטר, וביקש את סיועו. וייצמן הצליח בתוך זמן קצר של עבודה מאומצת לייצר לא רק אצטון משעורה, אלא גם את החומר החשוב בוטיל אלכוהול.

כאשר נעשה לויד ג'ורג' ראש הממשלה, הוא דן בשאלת הענקת התואר לוייצמן עם שר החוץ שלו ארתור בלפור, וכתוצאה מכך מסר בלפור בנובמבר 1917 את „הצהרת בלפור" לראש הקהילה היהודית דאז, הברון רוטשילד.

150 ניספו בטביעת מעבורת בבנגלאדש

דאקה (ע"ר). – קרוב ל־150 בני אדם נספו, לאחר שמעבורת עלתה באש וטבעה בדרום בנגלדש – מסרה המשטרה אתמול.

המעבורת טבעה ביום ב' בשפך נהר הגאנגס במחוז פאטואקלי לאחר שאש אחזה במנוע והתפשטה לעבר המעבורת כולה.

המשטרה מסרה, כי 11 אנשים שרדו ולא נתגלה כל סימן ליתר הנוסעים. נסיבות הדליקה טרם נודעו.

הקצנת עמדות

(המשך מעמ' 1)

הביאו להקשחה בכל הציבור ולהתפכחותו. הוא ציין גם שמגמת „ההתפכחות" עוברת על מפלגת העבודה והביטוי לכך היא ביקורת שמשמיעים החוגים הניציים בקרבם, וביניהם יו"ר הכנסת, ח"כ שלמה הלל, שמתח ביקורת על שמעון פרס.

מחר תערוך „התחיה" „מסע הלוויה" לקו הירוק לאורכו של רחוב יפת ביפו, עד לצומת ההתפרעות.

מיכה גולדמן, יו"ר המועצה המקומית כפר תבור וחבר לשכת מפלגת העבודה, דורש להחיל את החוק הישראלי על השטחים שמפלגת העבודה אינה מדברת עליהם כצפויים להחזרה. גולדמן פנה אל יו"ר מפלגת העבודה, שמעון פרס, בבקשה שיכנס את מוסדות המפלגה לדיון בנושא החלת החוק הישראלי על אזורי תכנית אלון, המוגדרים כאזורים להתיישבות בטחונית, ולהערכתו, אין בתביעתו דברים שיקוממו את הערבים.

יצויין, כי הצעתו של מיכה גולדמן מנוגדת למצע מפלגת העבודה, המחייב פתרון בדרך של משא־ומתן עם שכנינו. החלת ריבונות על איזור כלשהו מתפרשת במפלגת העבודה כסגירת האופציה למשא־ומתן.

חשש לעימות

(המשך מעמ' 1)

הסייס הערייק הנחית את מסוקו באיזור השוף. בעקבות זאת, הטיל צבא לבנון הסגר ימי על איזור השוף. ספינות של הצבא ומסוקים של חיל האוויר הלבנוני מנעו כל גישה לנמלי ח'אלדה וג'ייה המשמשים המוצא היחידי של איזור השוף לים. על פי השמועה, עצרו ספינות של הצבא שתי אניות שהיו בדרכן לנמלים אלה. הדרוזים הגיבו על כך באיום לפגוע באניות הסוחרות עם המובלעת הנוצרית בצפון לבנון ובאיום נוסף להפגיז את השכונות הנוצריות במזרח ביירות ואכן, נחתו כמה פגזים לעבר השכונה הנוצרית עין ארדומאנה.

בשעות ירד אתמול יחידות הדרוזיות אש לא יעילה לעבר ספינה של חיל הים ששייטה באיזור נמל ג'ייה ולעבר מסוקים של חיל האוויר שטסו מעל דרום לבנון. מיליציות השמאל הלבנוניות הפרו־סוריות באיזור שהן התייצבו לצד הדרוזים במידה ויתלקחו עימות בינם לבין הצבא הלבנוני הממלכתי.

בינתיים, פתחו כמה פוליטיקאים לבנונים במאמץ לתווך בין מפקדת הצבא להנהגה הדרוזית. העובדה שואליד ג'ונבלאט שוהה בינתיים ברבת עמון מקשה כנראה על פעולת תיווך זו. הסורים נתנו להבין שהם מתייצבים לימינו של המנהיג הדרוזי במאבק נגד הצבא הלבנוני. זאת, כנראה מתוך רצונם להעניש את הנשיא ג'ומייל על כך שעד עתה לא מצא לנכון להעמיד לדין את רוצחיו של המנהיג הלבנוני הפרו־סורי ראשיד כראמה, שנרצח לפני כחצי שנה.

אין חשש מדבר סוסים אפריקאי

מאת דויד פישוב
סופר „דבר"

לא הוטלו הגבלות על תנועת סוסים באיזור כלשהו בישראל. שום משק אינו מצוי בהסגר בגלל חשד לכאורה למחלת דבר הסוסים האפריקאי, ואין כל כוונה לבצע בעתיד הקרוב חיסון נגד מחלה זו – מסרו אתמול השירותים הוטרינאריים במשרד החקלאות.

נמסר כי לשמועות שהופצו בנושא זה אין כל שחר. ישראל נקיה ממחלת דבר הסוסים האפריקאי זה עשרות בשנים וכך גם ארצות ערב השכנות לה.

מנכ"ל חברת החשמל יצחק חופי בוחן את מצב רשת החשמל במחוז דן בעקבות העומס שיצרה הצריכה המוגברת בשבועות האחרונים. (צילום: יעקב כץ).

היורה ב„סינדרום ירושלים" ילבש מדים חסרי זהות

הרב הראשי של חיפה אסר קביעת מזוזות על דלתות התיאטרון העירוני

מאת אריאלה ראובני, סופרת „דבר"

ההנהלה האמנותית של התיאטרון העירוני בחיפה החליטה בסוף השבוע לשנות את מדיו של החייל היורה באשה בהריון, במחזה „סינדרום ירושלים" למדים ללא זהות.

האפקט הושג ע"י טבילת המדים באקונומיקה ולאחר מכן בצבע אפור והם נראים לאחר הצביעה כמדיו של חייל אשר השתתף בקרבות קשים. „זה יכול להיות חייל של כל צבא בעולם", אמרו אמש בתיאטרון חיפה. סופרת „דבר" מציינת, כי הסצינה של החייל במדי צה"ל היורה באשה בהריון עוררה תרעומת רבה בקרב חלק מהצופים וכמה מהם אף יצאו מן האולם באמצע ההצגה.

ח"כ מאיר כהן אבידוב, יחד עם קבוצת פעילי הליכוד בהם ניצול השואה ואב לחייל בצה"ל, מחו שלשום לפני ראש העיר אריה גוראל על העלאת המחזה „סינדרום ירושלים" בתיאטרון חיפה וביקשו אותו לגלות עמדה נחרצת יותר נגד מחזה זה.

גוראל חזר על עמדתו, כי אל להם לפוליטיקאים ולאישי ציבור להתערב ברפרטואר התיאטרון. לדבריו, יצביע קהל הצופים ברגליו אם ההצגה לרוחו ואם לאו. גם הרב הראשי הספרדי של חיפה, הרב אליהו בקשי דורון, יצא בסוף השבוע נגד תיאטרון חיפה וקבע כי אין לקבוע מזוזות על דלתות התיאטרון כיוון ש„יש חילול שם השכינה, חילול כבוד ישראל וניבול פה". הוא גם קרא ליהודים שומרי מצוות להדיר את רגליהם מהתיאטרון.

בעקבות הופעת רוני מילוא ב„יומן אירועים":

„העבודה": הליכוד הכשיר שותפות כהנא בקואליציה

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

במפלגת העבודה הגיבו בתדהמה על הימנעותו של ח"כ רוני מילוא מפסילה חד־משמעית של שיתוף ח"כ מאיר כהנא בקואליציה הבאה. „בשביל השלטון מוכן הליכוד לשתף את כהנא בממשלה הבאה", אמרו אמש במפלגת העבודה.

במסגרת כתבה על תחזית הבחירות הקרובות במישדר „יומן אירועים" בליל שבת נשאל ח"כ רוני מילוא, המשמש יו"ר אגף ההסברה של תנועת החרות, אם הליכוד עשוי להזמין את כהנא לקואליציה צרה אתו. ח"כ רוני מילוא לא התייחס כלל לשאלה ותשובתו התמקדה בהיבטים אחרים. [illegible] שהיה ברזונו לעיסות במישדר, הגיב ברבמקום, בשידור ישיר, כי „יש לשים לב שהליכוד אינו פוסל את כהנא לשותפות בקואליציה".

אתמול גברו במפלגת העבודה התגובות על „מחדלו" של ח"כ מילוא ונשאלה השאלה אם הוא מייצג את הליכוד כולו. בהודעה שפירסם אמש חוג „משוב" נאמר, כי „דברי רוני מילוא חושפים את פרצופו האמיתי של הליכוד, ולמעשה מכשיר הליכוד את כניסת כהנא לממשלה הבאה". חוג „משוב" קרא לראשי הליכוד להתנער מהאפשרות הזאת.

שמיר: ישראל מצטערת על כל טיפת דם שנשפכת

(ע). – ראש הממשלה יצחק שמיר אמר ביום שישי, כי הציבור האמריקאי צריך להבין את הבעיות של מדינה דמוקרטית המתגוננת נגד כוחות אנטי־דמוקרטיים הרוצים להשלה.

ראש הממשלה דיבר במסיבה של פורום לשכת המסחר והתעשייה ישראל־אמריקה בבית אסיה בתל־אביב. בהגיבו על טענות אנשי ממשל וציבור בארה"ב לגבי האמצעים שישראל נוקטת נגד הסדיר, אמר שמיר שאי אפשר להורות מרחוק לישראל איך להתגונן נגד אנרכיה ולגונן על אזרחיה ושלומה. בישראל יש מצב מיוחד: זוהי ארץ דמוקרטית ואנו משתדלים לשמור על האופי הזה בעוד ישראל נמצאת במצב פורמלי של מלחמה עם רוב מדינות ערב.

אשר לגירושים ועצירות מינהליות אמר ראש הממשלה, כי אלו המבקרים אותנו אינם יודעים על הבלמים שישראל הציבה לעצמה. ולמרות זאת היא „זוכה" לקיטונות מאחרים. הוא הבהיר שמדובר על גירוש במספרים מוגבלים וכאשר אין ברירה אחרת. „ישראל מצטערת וכואבת על כל טיפת דם שנשפכת. בעוד שאויבינו עושים חגיגות מכל הרוג, הרי 21 ההרוגים, אילו היו יהודים – העם היהודי היה נמצא באבל בעוד ש„שם יש חגיגה".

בהתייחסו ליחסי ארה"ב־ישראל ציין מר שמיר, כי בין שתי המדינות קיים העקרון של הפרדה לגבי הנושאים של שיתוף־פעולה ופתרון הסכסוך באזור. ראש הממשלה שמח כאשר הנשיא רייגן אמר, כי למרות חילוקי הדעות קיימת ידידות ושיתוף פעולה בין שתי הארצות. ישראל יכולה לא להסכים על מעמד ירושלים, גבולות ישראל והדרכים בטיפול במאורעות, אך הידידות נמשכת.

ראש הממשלה ציין, כי בעקבות ההסכמים הקיימים בין ארה"ב לישראל, התחזק מעמדה של ישראל בעולם ובאזור וכן התחזק מעמדה של ארה"ב באזור שהרי כל גורם ערבי בסכסוך עם ישראל צריך לפנות אל ארה"ב, המקיימת יחסים טובים עם רוב מדינות ערב.

בהתייחסו לסיוע האמריקאי אמר ראש הממשלה: „כדאי להגיד פעם את האמת: אנו מקבלים סיוע כלכלי של 1.2 מיליארד דולר ועוד 1.8 מיליארד דולר סיוע צבאי, אולם 1.2 מיליארד דולר אינם מגיעים לארץ, אלא משמשים לכיסוי הריבית על הסכום שקיבלנו לצרכי בטחון". כן ציין, שישראל מכסה ממשאביה היא כ־5 מיליארד דולר את צרכי הבטחון שלה, המגיעים ל־7 מיליארד דולר, כלומר 70 אחוז של הסכום מכוסה על ידינו.

נדחה ערעור הש.ג. על מעצרו עד תום ההליכים

(ע). – בית הדין הצבאי לערעורים בתל־אביב דחה שלשום את ערעורו של הש.ג. מליל הגלשונים, טוראי רון אלמוג על ההחלטה לעצרו עד תום ההליכים נגדו, וקבע כי ההחלטה זו תישאר בעינה.

בדיון בערעור טען הסניגור סרן אלישע כספי, שאין הצדקה להחזיק את אלמוג במעצר. שכן המשפט יימשך זמן רב ומעצר כזה עלול לשמש „מקדמה על חשבון העונש". סרן כספי הוסיף, כי העובדה שלא עצרו את אלמוג עד כה רק מחזקת את טיעונו, שאין צורך במעצרו. הסיכון שיש לעצרו כדי למנוע פגיעה במשמעת אינו תקף. שכן עובדה שעד כה היה חופשי והדבר לא הזיק למשמעת הצבאית. התובע הצבאי הראשי אל"מ אורי שוהם טען שחייבים לעצור את אלמוג היות והוא ביצע עבירה חמורה שהיא מהחמורות ביותר. ולא יתכן שאדם הנאשם בביצוע עבירות כאלה יהלך חופשי במחנה.

התובע טען שאלמוג ברח ממשמרתו אחרי הירייה הראשונה והרימון הראשון שהושלך, בהפקירו את עמדת הש.ג. עליה היה אחראי. התנהגות כזו גורמת לפגיעה במשמעת הצבאית והוריע.

השופט אביגדור רביד קבע, שיש הצדקה להארכת המעצר, דחה את הערר. לדבריו, חומרת העבירה וצרכי המשמעת מצדיקים זאת.

הנימוקים המפורטים להחלטה יינתנו בשלב מאוחר יותר. הודיע השופט. הש.ג. אלמוג נראה מדוכדך ומאוכזב מההחלטה, אבל אמר שלא היה מופתע ממנה.

לחברתנו מרים סלומון
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף השיקמה
ההנהלה והעובדים

לחברתנו בן־דוד רחל
אתך באבלך במות
אחותך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף שכונת התקוה
ההנהלה והעובדים

יו"ר המפ' הסוציאל־דמוקראטית בגרמניה הבטיח שירותו כמתווך

מאת סופר „דבר"

הבטחה לסייע בכל האפשר בקידום תהליך השלום. מסר סגן יו"ר המפלגה הסוציאל־דמוקראטית המערב־גרמנית, אוסקאר לפונטיין, לסגן ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, במגישה שהתקיימה בסוף השבוע בירושלים בתום חופשה פרטית באילת, שהמנהיג הסוציאל־דמוקראטי המערב־גרמני בילה עם בני משפחתו.

בפגישה נכח גם ראש המחלקה ליחסי חוץ של מפלגת העבודה, ישראל גת, שהזמין את האורח לקיים ביקור עבודה רשמי בארץ במועד שייראה לו...

בתוקף ברית הגומלין בין מדינת חבל הסאר, שלפונטיין הוא ראש ממשלתה לבין גרוזיה הסובייטית, הספיק הפוליטיקאי הסוציאל־דמוקראטי להכיר את אדוארד שווארנדזה, המשמש כשנתיים האחרונות שר החוץ וחבר הפוליטביורו של ברה"מ, והוא מקווה לתרום לקידום נושא השלום גם על־ידי קשר זה.

ביום ו' נועד לפונטיין עם מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר לשיחת עבודה בבית הועד הפועל של ההסתדרות. בשיחה, שבה נכחו גם ראש האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד, ישראל גת, נציג המחלקה לקשרים בינלאומיים יעקב לידר ומזכיר מועצת פועלי גבעתיים אפרים שטנצלר, נדונו בעיות כלכליות וסוציאליות המעסיקות כיום את התנועות הסוציאליסטיות, מצב התעסוקה במערב גרמניה ובמדינות תעשייתיות אחרות והתחזית לתקופה בתר־תעשייתית. קיסר הציע לאורח לפעול לקידום פרוייקטים משותפים של ההסתדרות ותנועת העבודה הגרמנית. לפונטיין התעניין במיוחד בפעילות ההסתדרות בעולם השלישי ובמדינות אמריקה הלאטינית.

ביום ו' הגיע לארץ גם סגן יו"ר המפלגה הסוציאליסטית האוסטרית, היינץ פישר המשמש גם יו"ר סיעת המפלגה בפרלמנט בווינה. לאחר חופשה יחד עם בני משפחתו יקיים כאן פישר שיחות מדיניות עם ראשי תנועת העבודה ויבחן את היחסים ההדדיים בין שתי התנועות ואת ההתפתחויות האחרונות באיזור. המנהיג האוסטרי עומד להיוועד עם שמעון פרס, עם ישראל קיסר, עם מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם ועם ח"כ אבא אבן. נוסף על כך יקיים שיחות עם אישים פלשתיניים בבירים.

אוסקר לפונטיין

פישר נמנה עם הצמרת המצומצמת של המפלגה הסוציאליסטית, שהיא שותף ראשי בקואליציה הנוכחית באוסטריה יחד עם מפלגת העם השמרנית. הסוציאליסטים מוסיפים לנקוט יחס ביקורתי כלפי הנשיא קורט ואלדהיים, וסגן היו"ר האחר של המפלגה קארל בלכה קרא לפני עשרה ימים לפרישתו של ואלדהיים מרצון, גם אם ועדת ההיסטוריונים הבין־לאומית, העומדת לסיים את עבודתה בסוף חודש זה, תזכה אותו ממעורבות בפשעי מלחמה.

„הג'יהאד האיסלאמי" מאיים לתקוף מטרות אמריקאיות

לונדון (א.ס.פ.).- ארגון הטרור „הג'יהאד האיסלאמי" הזהיר לאחרונה דיפלומאטים אמריקאים ובריטים, שהוא יתקוף מטרות אמריקאיות במזרח־התיכון, אם ארה"ב לא תמנע מישראל את המשך הרג של פלשתינים בשטחים הכבושים - נכתב אתמול בעתון הבריטי „אינדיפנדנט".

לדברי העתון הוחדרו מכתבי האיום של הארגון, המחזיק בידיו כמה בני ערובה מערביים בלבנון, לבתיהם של דיפלומאטים אמריקאים ובריטים בדמשק בעזרת החרך שמתחת לדלתות הכניסה שלהם.

הדיפלומאטים מתייחסים לאיום ברצינות, שכן הם מכירים בכך שארגון שיכולת חבריו להחדיר מכתבים מעין אלה לבתיהם בלא להיתפס יכול באותה המידה לחטוף או להרוג אותם.

העתון מציין שבמכתבים, הכתובים ערבית והתוקפים את מדיניות ארה"ב באזור, אין כל התייחסות לבריטניה או למדיניותה באזור ושתמה בעיניו, לפיכך, מדוע הועברו אחדים מהם לנציגים בריטיים.

נעצרו 13 פלשתיניות שהפגינו ליד שגרירות ישראל בוואשינגטון

ואשינגטון (עי"צ). - 13 פלשתיניות שהפגינו ליד שגרירות ישראל בוואשינגטון, נעצרו ביום ו'. הן ביקשו למחות על מעצרם של למעלה מ־1,000 הפלשתינים ברצועת עזה, בגדה המערבית ובירושלים המזרחית.

13 הנשים הניפו כרזה עם הדרישה „שחררו את העצירים הפלשתינים". הן נעצרו לאחר שהתקרבו כדי פחות מ־150 מטר משגרירות ישראל.

החוק האמריקאי אוסר על המפגינים להתקרב לשגרירויות זרות, ועליהם לשמור מרחק מינימלי של 150 מטר מנציגויות הזרות.

למפגינות צפוי קנס של 50 דולאר או 30 ימי מאסר.

בעלי המעבורת שטבעה בפיליפינים ישלמו 1000 ד' פיצוי לכל קורבן

מאנילה, (עי"ר). - בעלי המעבורת הפיליפינית, שירדה למצולות באסון הימי החמור ביותר שארע אי פעם בעתות שלום, הציעו פיצויים לבני משפחותיהם של מאות מקרבנות האסון ששמותיהם אינם כלולים ברשימות הנוסעים - מסרו ביום ו' עתוני מאנילה.

העתונים מציינים כי בהצעה לתשלום 1,000 דולאר פיצויים על כל קורבן יש משום הודאה בכך שהמעבורת „דונה פז" אכן הובילה למעלה מ־1,500 נוסעים.

בעלי המעבורת טענו קודם לכן, שכלי השיט לא היה עמוס יתר על המידה, אבל ניצולים דיווחו כי מאות אנשים נוספים הצטופפו על הסיפון. החששות כי לפחות 2,000 בני־אדם מצאו את מותם באסון הימי הזה, שבו רק 26 ניצלו.

ציר הקונגרס אמר בשבוע שעבר, כי יתכן שבמעבורת היו 3,500 אנשים. הוא הסתמך על רשימה לא רשמית שהוכנה על־ידי תחנת רדיו, שקיבלה את הנתונים מקרובי הקורבנות.

ריננסנה באמביטו, סגן נשיא „סולפיציו ליינס" בעלי המעבורת, אמר ביום ב' כי החברה הכינה רשימה של 600 קורבנות, ששמותיהם לא הופיעו ברשימת הנוסעים המקורית.

ארגון משפחות נפגעי הטרור הפגין שלשום מול שגרירות ארה"ב במחאה על מה שכינו „התערבות בענייניה הפנימיים והבטחוניים של ישראל." הם מחו על הלחץ לא לגרש עצורים שהשתתפו במהומות בשטחים. (צילום: רבקה פינדר)

בכירי הבורסה של הונג־קונג נעצרו בחשד למעשי שחיתות

הונג־קונג (רויטר).- שלושה מבכירי מנהליה של בורסת הונג־קונג - יו"ר הבורסה לשעבר רונאלד לי ושניים מעוזריו, ג'פרי סאן ודונאלד טסאנג - נעצרו אתמול על־ידי הוועדה למלחמה בשחיתות בחשד למעשי שחיתות.

לי פרש מתפקידו כיו"ר בחודש שעבר, לאחר שכיהן בתפקיד זה במשך שנתיים, התקופה המרבית המותרת בתפקיד זה. מאז פרישתו הוא שימש סגן היו"ר הנוכחי. מן הוועדה למלחמה בשחיתות, גוף עצמאי הנהנה מסמכות לעצור לשם חקירה ולתבוע חשודים בשחיתות. לא נמסרו אתמול פרטי המעצר, אלא רק שהחקירה בחשדות נגד השלושה החלה עוד לפני התמוטטות המניות הכלל־עולמית באוקטובר.

על היו"ר לשעבר, לי, נמתחה בעבר ביקורת על שסגר את הבורסה למשך ארבעה ימים באוקטובר, כשהתמוטטו מחירי המניות. צעדו גרם, לדעת סוחרים רבים, להחמרת המצב כשהתחדש המסחר.

בעקבות המעצרים התקיימו אתמול כמה פגישות של פקידי ממשלת הונג־קונג בדרג גבוה, ואלה קראו לחברים נוספים במועצת המנהלים בת 21 החברים של הבורסה „להימנע מניהולה". זהותם של חברים אלה לא נמסרה לפרסום.

ביקורת בבריטניה ובאירלנד על הסתרת התאונה הגרעינית ב־57

מאת דליה שחר, כתבת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר").- חשיפת מעורבותו של הרולד מקמילן, ראש ממשלתה של בריטניה לפני 30 שנה, בטשטוש ממדיה של שריפה במתקן גרעיני בשנת 1957 מעוררת סערת רוחות בבריטניה. התקלה נחשבת לשניה בחומרתה בתאונות הגרעיניות בכל הזמנים.

ממסמכים שהותרו זה עתה לפרסום על־פי חוק 30 השנה עולה, כי בעקבות השריפה, שפרצה באוקטובר 1957 במתקן הגרעיני לייצור פלוטוניום „וינדסקייל" בחבל קמבריה ושכתוצאה ממנה התפשטה קרינה רדיואקטיבית באנגליה ובצפון אירופה ונאסר השימוש בחלב באיזור נרחב, מונתה ועדת חקירה בראשות ויליאם פני, שמסקנתה היתה, כי סיבת השריפה היתה טעויות אנוש והעדר תקנים ניהוליים מתאימים.

מקמילן, שחשש לעתיד שיתוף הפעולה בתחום הגרעיני בין ארה"ב ובריטניה (כזכור היו יחסי בריטניה־ארה"ב עכורים בגלל מעורבות בריטניה במלחמת סואץ), וחשש לאיבוד אמון הציבור בעתיד המחקר והפיתוח הגרעיני, הורה להשמיד את הדו"ח המקורי, לשנות את הדו"ח ולהשמיט ממנו קטעים המתייחסים להיקף הנזק.

באסון לא היו אבדות בנפש, אך נכונים כי לפחות 30 אנשים מתו במשך הזמן מסרטן כתוצאה מהקרינה. המתקן שבו ארעה השריפה נסגר ונחתם ב־1957. הגילוי שממשלת מקמילן העלימה עובדות גרם להפעלת לחץ על הממשלה, בעיקר מצד האופוזיציה, לתקן את חוקי הסודיות הבריטיים, ואת תהיה אחת הסוגיות שיעסוק בהן הפרלמנט, כאשר יחזור מחופשת חג המולד וראש השנה האזרחית.

טוני בן, מי שהיה שר האנרגיה בממשלת הלייבור 20 שנה אחרי השריפה, אמר, כי בנושא האנרגיה הגרעינית והנשק הגרעיני, לא רק הציבור לא ידע מה קורה אלא גם שרי ממשלה. "נודע לי מפי הכבאים, כי הכור של וינדסקייל לא מתפקד", אמר. „יש מזימה בין רשויות האנרגיה לא לגלות מה קורה. ב־1957 היה פיצוץ גרעיני גדול בברה"מ שהסי.איי. סיפר עליו לרשות לאנרגיה גרעינית אך לא לשרי הממשלה."

מומחי בריאות מאשימים את ממשלת מקמילן בגרימת אלפי מקרי מוות מסרטן בהחלטתה לשנות ממצאי דו"ח בשנת 1957 על הקשר שבין סרטן הריאות ועישון.

ממשלת אירלנד חזרה ותבעה ביום ו' את סגירתו של המפעל, המשמש עתה לעיבוד מחדש של פסולת גרעינית תחת השם החדש „סלאפילד", שממנו מוזרמים מים מזוהמים אל הים האירי. שר האנרגיה של אירלנד ריי ברק אמר בנאום שהשמיע בדבלין כי הגילויים החדשים מוכיחים, כי המפעל מהווה סכנה מתמדת לתושבי אירלנד, בהפכו את הים האירי לים הרדיואקטיבי ביותר ברחבי תבל.

דובר מפלגת הלייבור שבאופוזיציה ג'ק קנינגהם, אמר, כי הגילויים על גניזת הדו"ח מוכיחים, שיש לפעול בדחיפות לחקיקת חוק להבטחת חופש המידע.

„מעתה פתיחות מלאה היא צו השעה", אמר. „אין אנו יכולים להסכים לכך שדבר דומה יתרחש שוב".

חבר בית הנבחרים הבריטי מטעם המפלגה השמרנית ריצ'ארד שפהרד, המנהל מסע לתיקון חוק הסודות הרשמיים, מתח ביקורת על החלטתו של מקמילן ואמר, כי היתה „מעילה מזעזעת בתפקיד" המוטל על עובד ציבור.

מי שהיה שר האנרגיה מטעם מפלגת הלייבור טוני בן אמר, כי מקרים דומים נשמרו בסוד. לדבריו אירעו במהלך 30 השנים האחרונות תאונות הדומות לזו שפרטים עליה פורסמו עתה.

הדליקה, שפרצה ב־1957 באחד הכורים שנועד לייצר פלוטוניום לפצצות האטומיות הראשונות של בריטניה, גרמה לדליפה רדיואקטיבית, שזיהמה כמה מאות קמ"ר מסביב למפעל. באורח רשמי נמסר, כי בתאונה לא נהרג איש, אך המשרד הלאומי להגנה מפני קרינה ערך חישוב, שלפיו גרמה התאונה לכ־30 מקרי מוות באיזור וינדסקייל, לרבות מותם של ילדים שלקו בסרטן הדם.

חלב מזוהם בקרינה רדיואקטיבית נשפך במחלבה בצפון־מערב בריטניה בעקבות התקלה שהיתה לפני 30 שנה בכור הגרעיני „וינדסקייל". 6,000 גאלונים של חלב נשפכו באותה התקופה מדי יום ביומו עקב הזיהום, שנחשב לשני בחומרתו בכל הזמנים ושהועלם מידיעת הציבור עד ליום ו' שעבר. (צילום: א.פ.)

הנשמה מפה־לפה – לתינוק

פעוט בן שבועיים מונשם על־ידי כבאי שהצילו ביום ו' משריפה במילווקי, חיי התינוק ניצלו, אך הוא עדיין במצב אנוש. (צילום: א.פ)

אחד משלושת המחבלים שנתפסו בניסיון להסתנן דרך ירדן

„נשלחתי לישראל בכוח, בלי לדעת איך להשתמש בנשק"

(ע). - אחמד חסן עותמאן, אחד משלושת המחבלים, שנלכדו אחרי קרב עם כוחות צה"ל סמוך לגדר המערכת בצפון בקעת הירדן בליל ה־25 בדצמבר, טען ביום ו' בפגישה עם עיתונאים, כי שולחיו, מפקדי „החזית לשחרור פלשתין" גייסו אותו למשימה לאחר כמה ימי אימונים בלבד ואפילו לא ידע להשתמש באמצעי הלחימה שנמסרו לו.

לדבריו, הוא לא היה שלם עם עצמו ואף ניסה לחמוק מביצוע המשימה שעה קלה לפני פריצת גדר המערכת על הירדן. ואולם, איש הקשר שליווה את שלושת המחבלים מרבת־עמון עד לגדר המערכת, שלף אקדח ואיים להרגו ואף אילץ אותו, לדבריו, לחצות את הירדן ולהיכנס עם שני עמיתיו המחבלים לתוך הכביש המרכזי בצד הישראלי של בקעת הירדן.

המחבל סיפר כי הוא יצא אל הלא־נודע עם זעם בלב נוכח התנהגותם המשפילה של מפקדיו. כל תחנוניו שאין הוא יודע להשתמש בנשק וברימוני היד שנמסרו לו, לא הועילו לו. הוא קרא לעם הפלשתיני לא להאמין לסיסמאות המזוייפות של ארגוני המחבלים למיניהם ובמיוחד אש"ף שכאילו הם מסוגלים להקים מדינה פלשתינית באמצעות מעשי סירוס.

עותמאן בן ה־25 סיפר, כי נולד בכפר עוורתא ליד שכם. ב־1967 עקר עם משפחתו לעיר הירדנית הצפונית אירביד. הוא שירת בצבא ירדן כמורה לילדי קצינים, אך לטענתו, לא עבר קורס סירונות. לאחר סיום שירותו הצבאי הוא למד שנתיים במכללה למלונאות ברבת־עמון ועבר כפקיד קבלה במלון בבירת ירדן.

אולם נוכח משכורתו הנמוכה החליט לחפש עבודה בעיראק. הוא הוציא דרכון ירדני שבאמצעותו הגיע לבגדד בחודש מארס 1987, התקבל לעבודה כמלצר במועדון לילה והשתכר כ־300 דינר עיראקיים. במהלך עבודתו זו נהגו שני אנשים מארגון „החזית לשחרור פלשתין" בראשות אחד המכונה „אבו אל־עבאס" לחזר אחריו, עד שפיתו אותו להתגייס לשורות הארגון בגלל „החיים הטובים הנוחים" שבמסגרתו.

„זה היה בראשית דצמבר השנה. התגייסתי במשרדי אבו אל־עבאס בבגדד, משם נשלחתי לאימונים במחנה בעיר מוצול שבצפון עיראק. אבל התאמנתי עוד כמה ימים ועוד לפני שהגעתי לשלב האימון בנשק הוסעתי במכונית חזרה לבגדד ומשם במכונית. נוסעים רגילה לירדן", סיפר.

ברבת־עמון התקבלו הוא ושני עמיתיו האחרים על־ידי איש קשר המכונה „ג'יהאד", שהסיע אותם עוד באותו יום לכפר בבקעת הירדן, לא רחוק מהעיר אירביד. בכפר זה הוא צייד את השלישיה במקלעי קלשניקוב וברימוני־יד.

המחבל מספר כי „ג'יהאד" ידע לעקוף את כל המשמרות של צבא ירדן בדרך. „צעדנו כ־600 מטר עד הירדן, חצינו את הנהר וג'יהאד עצמו פרץ את גדר המערכת ותבע מאיתנו לחדור פנימה עד הכביש ולתקוף שיירה צבאית בבקעה.

ג'יהאד הבטיח כי הוא ממתין לנו עד שנסיים את הפעולה ואז יחזיר אותנו חזרה לרבת־עמון ומשם כל אחד יוכל ללכת למשפחתו, ולכולנו היו משפחות בירדן. אולם לא הספקנו לצעוד בתוך שטח ישראל אלא כמה מטרים ואז נתקלנו בכוח צה"ל. הקרב נמשך דקה וחצי. אני נפצעתי. שאר חברי נתפסו".

המחבל שיבח את הטיפול שניתן לו כיד על־ידי רופאים צבאיים לאחר שחדרו שני כדורים – האחד בכתפו והשני בזרועו. „גם הטיפול כי בבית הכלא היה טוב", אמר.

נער נהרג בתאונה בחיפה

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

תלמיד תיכון בן 16 וחצי מבית הספר בקריית מוצקין נפטר ביום שישי בלילה בביה"ח רמב"ם בחיפה, לאחר שחמש שעות לפני כן נפגע באורח קשה בתאונת דרכים שאירעה לפני פתח בית ספרו.

בשעה 14.15 יצא התלמיד ירון מיכאלביץ, תושב קריית חיים, מפתח בית הספר כשהוא רכוב על קטנוע. רכב שנסע במהירות פגע חזיתית בקטנוע והתלמיד הועף לכמה מטרים. התלמיד הועבר באמבולנס לביה"ח רמב"ם שם נקבע שהוא סובל מזעזוע מוח והוא נפטר לאחר כמה שעות.

ראש לשכת התנועה במרחב חיפה, רב פקד יהודה סולומון אמר, כי מבדיקת המשטרה עולה כי הנהג לא ציית לתמרור עצור. הנהג שוחרר לביתו כיוון שהנער היה פצוע לאחר התאונה אולם הבוקר הוא יובא לפני שופט בבית המשפט השלום בחיפה.

בת 15 וחצי מתה מדום לב

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

תלמידת תיכון מן הגמנסיה העברית בירושלים נפטרה בסוף השבוע שעבר במהלך הלימודים, בכל הנראה מדום לב.

ביום חמישי סמוך לשעה 10 יצאה הנערה פ.מ., תלמידת כיתה י', בת 15.5 להפסקה לקראת שיעור התעמלות.

לפתע, היא התמוטטה מחוסרת הכרה. שלושה מורים ניסו להחיותה עד אשר הגיע לביה"ס צוות החייאה של מד"א, אולם לאחר כארבעים דקות של נסיונות החייאה קבע רופא את מותה.

בעקבות המקרה שררה בבית הספר אוירה קשה וחבריה לכיתה של הנערה התקשו לעכל את דבר מותה.

אקוורל שצייר היטלר נמכר ב־36 אלף ד'

לאוסטרליל (עי"צ). - אקוורל, שצוייר על־ידי אדולף היטלר, נמכר במכירה פומבית ביום ו' במחיר של 36,000 דולר.

התמונה נרכשה על־ידי רופא, דון רייס, שאמר כי הוא מעוניין בה מנקודת היבט „היסטורית". התמונה של וינה נחשבת על־ידי מומחים כציור בינוני למדי.

הרופא שרכש את התמונה אמר, כי היטלר „אינו ראוי להערצה, אך עם זאת, הוא אישיות היסטורית בעל היבטים שונים". האקוורל הוצע למכירה על־ידי אחד מראשי חברת פורד שיצא לגימלאות שביקש לא לפרסם את שמו ברבים.

כתריסר מפגינים התקהלו ליד אולם המכירות כדי למחות נגד מכירת התמונה. המפגינים אמרו, כי המכירה הפומבית מהווה „מעשה אכזריות נוסף לגבי אלה שלא ישכחו לעולם" מה עולל להם הצורר הנאצי.

סמוך לשנת 1900 החל אדולף היטלר, שהתגורר אז בוינה, לצייר. הוא לא הצליח להתקבל לבתי הספר לאמנות של בירת אוסטריה. כאשר הגיע לשלטון הורה להשמיד את מרבית ציוריו.

חידוש בהפגנות החרדים: מסמרים על הכביש

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

עשרות חרדים הפגינו אתמול שוב לאורך רחוב בר־אילן בירושלים.

בהפגנת אתמול היה חידוש: החרדים פיזרו על הכביש מסמרים בניסיון לגרום לתקרים בגלגלי המכוניות שעברו בכביש. כן זרקו החרדים אבנים לעבר מכוניות וניסו לחסום את הכביש בעגלות אשפה. איש לא נפגע ולא נגרם נזק.

כוח המשטרה שהיה בכוננות וכלל גם פרשים פיזר את החרדים בעזרת זרנוקי מים, אך איש לא נעצר.

„אגד" העסיקה שומר ערבי בניגוד לחוק ונקנסה ב־750 ש"ח

(ע). – שופטת שלום בבאר שבע קנסה ב־750 ש"ח ביום ו' את „אגד" לאחר שהחברה הורשעה במשפט פלילי לאחר שזו הודתה להעסיק שומר בניגוד לתנאי הרשיון שניתן לה.

לפני ארבעה חודשים ערכה המשטרה ביקורת לילה במוסך „אגד" בעדד ומצאה שלשומר הבדואי של המוסך, האלד אבו עג'אג', אין אישור לעסוק בשמירה זו.

את האישור ל„אגד" להעסיקו היה אמור לתת מפקד מרחב הנגב במשטרה, ובירור העלה שאישור כזה לא ניתן, כיוון שאבו עג'אג' לא שירת בצה"ל, על אף שברישיון ההפעלה למוסך בעדד היה תנאי של העסקת יוצא צבא בשמירה של המוסך.

נציג „אגד" הודה בפני השופטת רות אבידע בביצוע העבירה ונימק זאת בהעדר תקציב להעסקת שומר יוצא צבא, ששכרו גבוה משל השומר שהועסק. עורך הדין של „אגד" הודיע לבית המשפט, שבינתיים תוקן הדבר וכבר יש תקציב כנדרש.

איראן תשגר לוויין תקשורת ראשון

ניקוסיה (א.ס.פ.). – איראן תשגר בקרוב לוויין תקשורת ראשון מתוצרתה במימון צרפתי – הודיעה אתמול סוכנות הידיעות האיראנית הרשמית „אירנה" בצטטה את דברי שר הדואר והטלקומוניקציה האיראני מוחמד גראזי.

הלוויין, שכינויו „זוהרה", כלומר נוגה, ישוגר לחלל על הטיל הצרפתי „אריאן". הוא נבנה בהוצאה של 600 מיליון דולאר על־ידי מומחים איראניים, ושיגורו יאפשר כיסוי כל שטחה של איראן, לרבות אזורים שבהם אין כיום כל רשת טלקומוניקציה.

לדברי גראזי שולם לתכנית החלל הצרפתית „אריאנספייס" סכום של 45 מיליון דולאר תמורת שיגורו של הלוויין לחלל. הוא לא מסר את מועד השיגור המתוכנן, אבל השיגור הבא של הטיל „אריאן" מתוכנן להיערך בגיניאה הצרפתית בחודש הבא.

תחנת רדיו פלשתינית חדשה משדרת לשטחים

(ע"ר) תחנת רדיו פלשתינית חדשה „סאות אל קודס" החלה לשדר ביום ו', ושידוריה נשמעים בשטחים – אמרו מקורות פלשתיניים.

הם ציינו, כי התחנה משדרת מנגינות לאומניות בכמה תדירויות. נראה, כי התחנה הוקמה באחד ממחנות הפליטים הפלשתיניים בקרבת צידון.

מו"מ בין איראן לתורכיה על צינור הנפט – לקראת סיום

אנקרה (רויטר). – משא ומתן המתנהל בין איראן לתורכיה בנוגע לתוכנית להנחת צינור נפט להזרמת הנפט האיראני ליב השחור, צפוי להסתיים בקרוב – אמרו אתמול מקורות בתעשיית הנפט בתורכיה.

לדברי מקורות אלה מדובר בצינור באורך של 1,400 ק"מ, שיוביל משדות הנפט של חוזיסטאן, הסמוכה לחזית הלחימה הדרומית, לטרבזון שלחוף התורכי של הים השחור. הנחת הצינור תושלם, לדבריהם, בתוך שנתיים.

המגעים האחרונים לקראת החתימה על חוזה בין שתי המדינות אמורים להיערך בקרוב, ונציגי חברת צינור הנפט התורכית „בותאש" ייצאו לאיראן לשם כך בסוף החודש.

ייצוא הנפט שלה בדרך זו יפחית את תלותה של איראן במיכליות השטות במפרץ הפרסי תחת איום של חיל האוויר העיראקי. לדברי המקורות התורכיים, ניטש במהלך המשא ומתן ויכוח בין איראן לתורכיה בנוגע לתוואי הצינור המתוכנן. בניגוד לדעת איראן ביקשה תורכיה שהוא יסתיים בכפרץ איסקנדרון, בחוף הצפון־מזרחי של הים התיכון, שם נטענים כבר היום משלוחי נפט המגיעים מעיראק. האיראנים עמדו על כך שנקודת הסיום של הצינור תהיה בים השחור מטעמי בטחון כמו גם משיקולי זמן והוצאה.

صكنا من الاصل

״אקונומיסט״, מיוחד ל״דבר״

ספינת משמר החופים האמריקאי ״ברידל״ מפלסת את דרכה בין גושי הקרח במוצא הנהר פנובסקוט במדינת מיין

■ אקוואדור

מי יירש את פברס קורדרו

החודש מתקיים סיבוב ההצבעה הראשון בבחירות לנשיאות באקוואדור. תהיה זו מערכת הבחירות השלישית לנשיאות בארץ זו, מאז ויתרו הגנרלים על השלטון במדינה ב־1979. היא מעוררת שאון עז, כבבחירות מכניות, וכמו במירוץ, רב בה גם מספר המתמודדים. עשרה מועמדים ו־17 מפלגות משתתפים בסיבוב הראשון. מה שברור בכל המהומה הזאת, שרבים מאזרחי אקוואדור חשים סלידה כלפי היושב עתה על כס הנשיאות בארצם, ליאון פברס קורדרו.

כחבר תקיף בקרן המטבע הבין־לאומית, נהגה פברס קורדרו גם ממעריצים, ביחוד בוושינגטון. מדיניות השוק החופשי שלו, פיחות המטבע, קיצוץ הסובסידיות וצמצום הסקטור הציבורי זוכים להצלחה ניכרת גם בעירו גוואיאקיל, שלחוף האוקיאנוס השקט, שם מתנהל כבר עשרות שנים מסחר עשיר בבננות ובקאקאו. הרבה פחות מתכבים אותו באזורי העוני שבהרי הסיירה, סביב קוויטו הבירה. הירידה במחירי הנפט בעולם ב־1986 ורעידת האדמה הקשה במארס 1987 זיעזעו את כלכלת אקוואדור. אנשים רבים הם עתה עניים יותר ואינם מרוצים ממצבם זה.

בשנה וחצי האחרונות החזיק פברס קורדרו בקושי בשלטון. מפלגתו הסוציאל־נוצרית ובעלי־בריתה בקונגרס איבדו את הרוב, הפארלמנט גם הוא לא התאושש לגמרי מההשפלה שנגרמה לו בינואר 1987, כשנחטף על־ידי אנשי חיל־האוויר שלה הללו תבעו את שיחרורו מהכלא של גנראל פרנק וארגאס, שעמד בראש נסיון הפיכה כושל. שלוש הרשויות באקוואדור – הרשות המבצעת, הרשות המחוקקת והרשות השופטת – נוטות לזלזל זו בזו. כאשר הרשות המבצעת לא רצתה בחוק שכר־המינימום שהתקבל בקונגרס, היא פשוט התעלמה ממנה את רעיונותיה פירסמה במקום החוק בבטאון הרשמי, שבו מפרסמים את החוקים החדשים.

מזל, אולי, שהחוקה אינה מאפשרת לפברס קורדרו להציג את מועמדותו לתקופת כהונה נוספת. את גלימת הכהונה שלו כמועמד הסוציאל־נוצרים ילבש עתה סיקסטו דוראן־באלן, הסב הקשיש, שהיה בעבר ראש עיריית קוויטו והקפיד לשמור על ריחוק מהנשיא. סקרי דעת־הקהל המפוקפקים של אקוואדור הצביעו עליו כמי שנמצא במקום השני במירוץ, עם 13 אחוז מהקולות. המוביל הוא רודריגו בורחה, ממפלגת השמאל המתון ״איזקוירדה דמוקראטיקה״. תומכים בו, על־פי אותם סקרים, 20 אחוז. מאחריו מתייצב המנגנון המפלגתי המשומן ביותר והסיעה הגדולה ביותר בקונגרס, הנהנית מתמיכה רחבה בהרי הסיירה. בין המועמדים האחרים במירוץ גם גנראל פראנק וארגאס, הנאשם בנסיון ההפיכה הכושל.

אם לא יזכה איש מהמועמדים ברוב מוחלט בסיבוב הנוכחי, יעברו שני המתמודדים שצברו את מספר הקולות הגדול ביותר לסיבוב המכריע, שיהיה באפריל. קשריו הקרובים של פברס קורדרו עם ארצות־הברית היו למטרה נוחה במערכת הבחירות. כך גם הכוונות שהביע לעשות רפורמה כלכלית, כדרישת קרן המטבע הבין־לאומית, בעת המשא־ומתן על פרישה מחודשת של תשלומי חובותיה החיצוניים של אקוואדור, המגיעים כמעט לתשעה מיליארדי דולרים.

רודריגו בורחה, איש השמאל המתון, אומר כי ברצונו להחיות מחדש את הכלכלה בדרך אחרת: על־ידי הורדת שער הריבית, פיקוח על מטבע־זר ושיתוף פעולה עם מדינות בעלות־חוב אחרות באמריקה־הלאטינית, במאמץ להשיג תנאי החזר־חובות קלים יותר. בפועל לא תהיה לו כנראה ברירה אלא להמשיך במדיניות הכלכלית, שאותה ירש גם פברס קורדרו מקודמו בתפקיד.

באקוואדור חובה על האזרחים להשתתף בהצבעה, אך אנשים רבים הבריחו כי ישחיתו את ספסי ההצבעה שלהם. תשעה מתוך עשרת המתמודדים הם בני המעמד הבינוני, הקטן יחסית באקוואדור. לאיש מהם אין רקע אינדיאני ברור, אף כי האוכלוסיה האינדיאנית היא הגדולה ביותר, וגם העניה ביותר, בארץ זו.

ספסי ההצבעה מסובכים ומורכבים וכל ההליך מאד לא ברור; על־אף כל אלה, אקוואדור היא עדיין דמוקראטיה יציבה יחסית. שלא כמו קולומביה ופרו השכנות, סובלת אקוואדור אך מעט מטרור, מסחר־סמים ומבריונות בערים; לעומת זאת, באולם הקונגרס פורצות מדי פעם תגרות ידיים: ב־1985 אפילו התנהל קרב יריות במדרגות הבניין. אף־כי הגנראלים של אקוואדור מתעניינים מאד במירוץ, אין הם מראים כוונות לתפוס מחדש את השלטון. אקוואדור היתה אחת המדינות הראשונות באמריקה הלאטינית שחזרו לדמוקראטיה וקרוב לוודאי שלא תהיה הראשונה לנטוש אותה.

■ סודאן

פליטים מהדרום זורמים לבירה

בסוף חודש אוגוסט התמוטטה הקואליציה הממשלתית בסודאן תוך חילוקי דעות. לפני חודש ויותר אמר ראש הממשלה, סאדיק אל־מאהדי, כי חילופי גברי מסויימים ילכדו אותה מחדש. לא נקבע תאריך. רווח מסוכנת? לאו דווקא. המדינה מתנהלת עכשיו לא יותר גרוע מאשר לפני אוגוסט. בין הבחירות באפריל 1986 להתמוטטותה של הממשלה לא עשו השלטונות דבר כדי לפתור את בעיותיה, דהיינו פשיטת הרגל חוסר הבטחון.

באוקטובר פוחתה הלירה הסודאנית ב־44% פחות מן הראוי, אבל בכל זאת צעד לקראת מילוי התנאים שהציגה קרן המטבע הבין־לאומית לשם חידוש ההלוואות למדינה. שינוי זה, שבא באיחור, מבטיח את היסוד היחיד לאמון במנהיגותו של סאדיק.

נראה שהוא שקוע בפוליטיקה של הכת הדתית של משפחתו, אשר חסידיה מתנועת ״אנסאר״ משמשים עמוד השדרה של מפלגת ״אומה״. הוא לקח לו אשה שלישית מבין בנות הדוד שלו, ככל הנראה על אפה ועל חמתה של אשתו השניה, בעלת ההשפעה הפוליטית. יש חושבים שצעד זה ישפר את סיכוייו להיבחר כאימאם החדש של הכת, או כמנהיגה הרוחני, כשייפגשו זקני ״אנסאר״ בחודש מרס הבא. שותפתו הקודמת של סאדיק לקואליציה, מפלגת האיחוד הלאומית, מתבססת על כת האטמיה. מנהיגיה, ממשפחת מירגאני, רבים גם הם זה עם זה.

מצב זה אין בו כדי לקדם את השלום בין עמיה הצפוניים של סודאן, המפוצלים בכיתותיהם האיסלאמית, לבין האנימיסטים מן הדרום שהנהגתם נוצרית. הדרום נתון בתוהו ובוהו קיצוני. הצבא הלאומי אינו יכול להילחם או לנוע שם בגלל מחסור בדלק ובתחמושת. לכן ניתן נשק למיליציות מקומיות, ואלה היו אחראיות השנה לפחות לשני מעשי טבח, כל אחד של כמה מאות אזרחים. תחת האיום כי יילקחו ממנה כל זכיונותיה, הסכימה חברת הנפט שברון לחדש את קידוחי הסקר בדרום, אבל בשטח שהחברה מסכימה כי אין בו כמעט כל תקווה גיאולוגית: המקומות שבהם היתה החברה רוצה לקדוח אינם בטוחים.

דרומיים הנמלטים מבתיהם מציפים את עיר הבירה. חצי מיליון מתוכם, או מספר דומה לזה, יצרו משכנות עוני עקיים לאורך הנילוס ליד הערים התאומות הארטום ואומדורמאן. המתח ביניהם לבין הערבים הצפוניים מתגבר. על אף שזה כמה חודשים מפרסמת הממשלה האשמות כי הדרומיים מתכננים התקפות על הצפון, טוען סאדיק כי נוכחותם מוכיחה את אמונם בחסות שנתן להם הצפון. כשהזכירו לו כי מדי פעם עורך הצבא מצוד על הפליטים ומעביר אותם אל מחוץ לעיר, הוא ענה: ״זכבן, אין לנו האמצעים לעשות זאת טוב יותר״.

■ בלגיה

הכל מתחיל ונגמר במלחמת השפות

מזלה של מלחמת השפות בבלגיה בין הפלמים לדוברי הצרפתית הוא בכך, שלהוציא מקרה חריג אחד מעולם לא נהרג בגללה איש. מקרה זה אירע בשנת 1973, כאשר אדם שעסק בתליית כרזות בשעת לילה מאוחרת, הוכה למוות בידי חברי קבוצה, שעסקה בהפצת כרזות של הצד היריב. שלא כמו הסכסוכים בלבנון, בסרי־לנקה ובאירלנד – אם למנות רק אחדים מהסכסוכים העקובים מדם – הצליחו הבלגים, באופן הראוי להערצה, להימנע משימוש באלימות, בנסותם להסדיר את המחלוקת. אך עדיין לא הצליחו לעשות זאת גם באמצעות הקלפיות.

ציפו כי הבחירות הכלליות, שנערכו ב־13 בדצמבר, יסייעו בהסדרת המצב. אלא שבמקום זאת, הגבירו את המבוכה. המסר היחידי שעלה בתוצאות הבחירות, דבר תבוסתם של ראש הממשלה וילפריד מארטנס ושל מפלגתו הנוצרית־דמוקרטית. כדי שאפשר יהיה להתחיל ולהבין את המצב הפוליטי בבלגיה, יש להתחיל ולחשוב בכפילויות. היכן שאתה מוצא במדינות אחרות מפלגה אחת, תמצא בבלגיה שתיים: האחת לדוברי צרפתית והשניה לדוברי פלמית. אפילו מפלגת ״הירוקים״ נחלקת למפלגה פלמית ולמפלגה של דוברי צרפתית. המחלוקות הלוהטות ביותר – ובמיוחד אלה המובילות לנפילתן של ממשלות בלגיה – ניטשות יותר בין דוברי צרפתית לדוברי פלמית, מאשר בין השמאל לימין.

כך גם קרה במחלוקת השולית, שהוליכה לבחירות האחרונות. מפלגת הנוצרים־דמוקרטים הפלמית גרמה לנפילת קואליציית המרכז־ימין של מארטנס בדורשה את סילוקו המיידי של ג׳וסה האפארט, שעמד בראש פינה דוברת צרפתית בתוך איזור כפרי פלמי הנקרא בצרפתית פורון ובפלמית וירן. האפארט סירב להעמיד במבחן את מידת שליטתו בפלמית – שפתם הרשמית של בני פלאנדריה. אף שכל המפלגות הפלמיות שותפות להתנגדותם של הנוצרים־דמוקרטים להאפארט, לא הסכימו כולם לכך שהגיעה השעה להפגנת כוח. כנראה שזו היתה גם עמדתם של הבוחרים.

בפלאנדריה הפסידו הנוצרים־דמוקרטים הפלמים שישה מתוך 49 המושבים שהיו להם והיתה זו התוצאה הגרועה ביותר מבחינתם מאז ומעולם. הליברלים הפלמים הנוטים ימינה אף מהם, שהיו גם הם שותפים לקואליציה היוצאת, זכו בשלושה מושבים: מסתבר שהבוחרים העדיפו להתרשם מהעובדה שהליברלים הציעו להוסיף לכלכלת שוק חופשית על־פני העיסוק בשוביניזם הלשוני. בוואלוניה, האיזור הדובר צרפתית, ובבריסל שהיא בעיקרה פראנקופונית, עוררה פרשת האפארט הקשחה צפויה בעמדותיהם של דוברי הצרפתית.

הזוכה הגדולה בדרומה של המדינה היתה המפלגה הסוציאליסטית הצרפתית, התומכת הנאמנה ביותר של האפארט ושל האינטרסים הגאליים בכלל. באיזור זה הפסידו הליברלים – בניגוד להצלחתם של עמיתיהם הפלמים – משום שהתרכזו בענייני כלכלה.

קואליציית המרכז־ימין של הנוצרים־דמוקרטים והליברלים עדיין יכולה להחזיק ברוב פרלמנטרי, אך בקושי. ביחד, זכו ארבע המפלגות ב־100 מתוך 212 המקומות בבית הנבחרים. שתי המפלגות הפלמיות מבקשות לחדש את הקואליציה; הנוצרים־דמוקרטים דוברי הצרפתית אינם מוכנים לכך. הם כבר רמזו כי יעדיפו ברית עם הסוציאליסטים שבאגף דוברי הצרפתית שלהם הם רואים את שותפם הפוטנציאלי הטוב ביותר למלחמת השפות. לקואליציית מרכז־שמאל של הנוצרים־דמוקרטים והסוציאליסטים מובטח רוב נוח בפרלמנט. אך יידרשו מאמצי שכנוע כדי לגייס את הנוצרים־דמוקרטים הפלמים לרעיון זה. הם והסוציאליסטים דוברי הצרפתית מסתדרים אלה עם אלה כמו אש עם מים.

האם תהיה הממשלה הבאה ממשלת מרכז־ימין או ממשלת מרכז־שמאל? מוזר, אך העובדה הכמעט־ודאית היחידה היא שהנוצרים־דמוקרטים, המפסידים העיקריים בבחירות, ישתתפו בממשלה החדשה. בהימצאם במרכז המפה הפוליטית הבלגית, הם השתתפו בכל הממשלות שקמו מאז 1945, להוציא אחת – קואליציה סוציאליסטית־ליבראלית קצרת־ימים.

חישובים אלקטוראליים מצביעים על אפשרות מחודשת של קואליציית שמאל־ימין בין הסוציאליסטים לליברלים, אך חילוקי הדעות הנרחבים בשאלות של סדרי עדיפות בכלכלה ורפורמה במיסים, הופכים שותפות כזו לבלתי־סבירה.

המלך בודואן, הממלא תפקיד ממשי בשמירה על אחדותה של המדינה במצבים כאלה, עסוק עתה בדיונים עם יועציו ומנהיגי המפלגות בניסיון להתוות דרך לפתרון. צוותו של מארטנס ממשיך לכהן כממשלת מעבר, עד שתוכל לקום ממשלה חדשה. תהליך זה עלול להתמשך שבועות ואף חודשים. בגלל מורכבותה של המשימה המוטלת עליו עשוי המלך למנות תחילה נציג מלכותי, שמתפקידו יהיה לבחון את עמדותיהם והעדפותיהם של המפלגות הגדולות. על בסיס המלצותיו של זה, ימנה המלך מרכיב, או ראש ממשלה מיועד, כדי שינסה להרכיב ממשלה סביב תכנית מסויימת.

הממשלה היוצאת השאירה את שאלת האפארט ללא פתרון, ירושה מורעלת לבאה אחריה. שותפי הקואליציה הבאה, יהיו אשר יהיו, יצטרכו להחליט כיצד ינהגו בהאפארט לפני שיתפסו עמדותיהם. הם גם מחוייבים להצבעה שנערכה בפרלמנט היוצא בשאלה איזה [illegible] נקודות חיכוך בין הקהילה הפלמית והצרפתית. רבים מחיכוכים אלה – ובהם שאלת מעמדה של בריסל – אינם ניתנים ליישוב, עד כי פרשת האפארט נראית לידם חסרת־חשיבות.

יתכן שמארטנס יצליח להתייצב בראש ממשלת מרכז־ימין חדשה. אך אם תצליח להתגבש ברית בין הנוצרים־דמוקרטים לסוציאליסטים, קרוב לוודאי שהוא יפסיד את ראשות הממשלה לסוציאליסט מאחר ושתי המפלגות הסוציאליסטיות יהוו יחד השותפות הפוליטית הבין־לשונית הגדולה ביותר בתוך הקואליציה, זאת לראשונה מאז 1936. מועמדם העיקרי לתפקיד הוא וילי קלאס, שר כלכלה מצליח בעבר ומנצח תזמורות כושר, אשר לשרביטו יידרש מגע של קסם כדי שיצליח לשמור על צוות נגנין בלי שיזייפו בצליליהם.

הלוח הנפוץ ביותר

דירות למכירה

מקרקים

הלוואות

דירות מרוהטות

הצעות עבודה

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה, תשמ״א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

ריפוי והרזיה

חניות

רהיטים

פוליש וניקיון

נרשמו לנישואין

ירושלים

ריפוי והרזיה

שדכים

הכרזות

הכרזות

חיפה

הצעות עבודה

[illegible]

עיריית באר־שבע

מכרז מספר 13/30/87

דרושים עובדים באגף הרווחה במשרה מלאה:

1. עובדים סוציאליים לטיפול פרט ומשפחה
2. עובדים קהילתיים
3. עובדי נוער וצעירים
4. מרכז/ת פרויקט חברתי

[illegible]

בכבוד רב,
משה זילברמן ראש העיריה

בנק ישראל

הצעת מכר במכרז
מילווה קצר מועד ל־91 יום

ביום ג׳ ה־5 בינואר 1988 (ערך יום ד׳ 6 בינואר 1988) יציע בנק ישראל סדרת מילווה קצר מועד, למכירה באמצעות מכרז, לפי הפירוט הבא:

מספר הסדרה	כמות מוצעת במכרז (מיליוני ש״ח)	תשואה מירבית (אחוזים)	מועד הפדיון	ימים לפדיון
0418	10	17.5	6.4.88	91

בקשות לרכישת הסדרה הנ״ל תוגשנה באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך בתשואות לפדיון בשיעור שנתי אפקטיבי שלא יעלה על שיעור התשואה המירבי הנקוב לעיל.

תשואת המכרז תקבע בשיעור שנתי אחיד לכל הרוכשים עפ״י הכללים שלהלן:

א. הזמנות בתשואות לפדיון הנמוכות מתשואת המכרז יסופקו במלואן.
ב. הזמנות בתשואות המכרז יסופקו במלואן, ואולם אם עלה סך כל הסכום המבוקש בתשואת המכרז על הסכום המוצע למכירה בניכוי הסכום שסופק בסעיף א׳ לעיל, תחולק היתרה בין המציעים כאמור, באופן יחסי.
ג. הזמנות בתשואות הגבוהות מתשואות המכרז לא יסופקו.

הסדרה נסחרת בבורסה לניירות ערך ביחידות של 100 שקל חדש שווי נקוב.

התנאים המחייבים פורסמו בתקנות מילווה קצר מועד התשמ״ז – 1987.

פרטים נוספים אצל הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.

מנת דם חיים לאדם

זכרו תרומת דם אחת מקנה ביטוח דם [illegible]

חוק התכנון והבניה תשכ״ה – 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ״ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור לתוספת אחורי בניה ... [illegible] גוש 7321 חלקה 74 תיק בנין 2–2052–008 בקשה מס׳ 871159.

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר אשר הנ״ל בבקשה זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד׳ בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת והטלפון.

התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו והתשובה לדיון בפני הועדה הנ״ל.

י. [illegible]
סגן ראש העיריה
יו״ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב

חוק התכנון והבניה תשכ״ה – 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי רמת־גן
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ״ה–1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב החליטה, באישור שר הפנים לאשר תכנית מס׳ ר״ג 883

שינוי לתכנית מתאר מקומית מס׳ ר״ג/340

השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומם:
גוש: 6158 חלקות: 442, 441, 440

עיקרי הוראות התכנית:
א. איחוד וחלוקה של הקרקע בתחום התכנית ללא הסכמת הבעלים.
ב. שינוי יעודה של הקרקע באזור מגורים ג׳ לאזור מגורים ג׳ עם חזית מסחרית לאזור מגורים ביחוד הכולל בנין בן 6 ק׳ בו 18 יח״ד ובעל קומה מפולשת.
ג. לקבוע את זכויות הבניה וצורת הבינוי בתחום התכנית.

הודעה על הפקדת השינוי פורסמה בילקוט הפרסומים 3378 תשמ״ז עמ׳ 056.

השינוי האמור, כצורה שאושרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

מרדכי בוחנא
יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

הועדה המקומית לתכנון ובניה קרית גת

לפי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ״ה – 1965 מודיעה הועדה המקומית לתכנון ובניה קרית גת, כי הוגשה לה בקשה לאישור הקלה באחורי בניה לפי הפירוט כדלקמן: בגוש מס׳ 1565 מגרש מס׳ 23 ב׳–רא׳ ברח׳ האחוריים 15 ב׳–רא׳ רובע האחרים בבקרא, קרית גת – ההקלה המבוקשת היא 1.53% באחורי בניה.

כל מי שיש לו התנגדות לאשור ההקלה בבקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ובניה קרית גת, את התנגדותו המנומקת בכתב לציין כתובתו המדוייקת.

התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו והתשובה לדיון בפני הועדה הנ״ל.

זאב בוים
יו״ר הועדה המקומית לתכנון ובניה קרית גת

■ סיציליה

לפסוק 2,665 שנות מאסר ולשרוד

ג'יובאני פאלקונה, שופט חוקר בפאלרמו, חי בשש השנים האחרונות כאסיר בביתו שלו. הוא נוסע לעבודה תחת משמר מזוין במכונית חסינת כדורים. משרדו מוגן על־ידי דלתות פלדה וחלונות מצופים. במשך שנים אלה נרצחו חמישה שופטי שלום מעמיתיו וכעשרים קציני משטרה. פאלקונה הוא שניהל מאחורי הפרגוד את המשפט בן 22 החודשים שנערך בפאלרמו נגד מנהיגיה וחייליה של המאפיה הסיציליאנית. יש לו סיבה להיות מרוצה מפסק־הדין שניתן ב־16 בדצמבר: סך כולל של 2,665 שנות כלא, לרבות 19 פסקי־דין מוות.

איש אינו מאמין, בודאי לא פאלקונה, כי מעתה המאפיה מחוסלת. על־פי דו"ח של ה"אף־בי־אי" מן הזמן האחרון, הסכומים שמשלמים באחרונה סוחרי סמים אמריקאים לספקים סיציליאניים מגיעים ל־11 מיליון דולר לחודש. באיטליה מספקים חוזי העבודות הציבוריות למאפיה מקור הכנסה בטוח, הודות לקשרים פוליטיים שיש להם וששום משפט לא הצליח עד כה לנתקם. המאפיה עדיין שולטת בחלק גדול של הכספים שהממשלה מזרימה לסיציליה, בנסיונה להילחם באותה אבטלה ובאותו עוני שעל־גבם משגשגת המאפיה.

משפטם של 450 החשודים בהשתייכות למאפיה, שמתוכם זוכו 119, עורר מתח עצום בקרב פרקליטים, שופטים ומושבעים. שני משפטים נוספים, של 80 ו־124 איש החשודים כ"מאפיוזי", מתנהלים עכשיו באותו בית־משפט דמוי־בונקר, המחובר לכלא המצודה הישן של פאלרמו. משפט רביעי, של 248 נאשמים, אמור להיפתח ב־1988. האיטלקים חבים הרבה מאד לאותה קבוצה קטנה של שופטי שלום מסורים מפאלרמו, אשר בזכות מאמציהם יכלה המדינה להיפרע מן המאפיה. אבל אנשים אלה הם המזהירים, חוזר וחוזר, כי הקרב נגד המאפיה רחוק מסיומו.

פאלקונה טוען כי המאפיה נשלטה בעבר, ונשלטת בודאי גם כיום, בידי "ועדה" אפלה, שחבריה שותפים באחריות לרציחות ולסחר סמים. טענתו זו קיבלה אישור בבית־המשפט, במידע שמסר במשפט "מאפיוזו" שחזר בתשובה, טומאסו בוסקטה. הודאותיו הביאו ל־300 מעצרים באיטליה בלבד. בוסקטה נדון לכלות חצי שנות מאסר והוא מתגורר עכשיו כעד מוגן בארצות־הברית. גם שם הביאה עדותו להרשעות רבות במשפטים בקבילים של משפחות ה"אמריקן קוסה נוסטרה".

פאלקונה מקווה עכשיו שהמשטרה תקבל תגבורת: זו חיונית, לדבריו, משום שקם דור חדש של מנהיגי מאפיה. אפשר שמנהיגים אלה כבר תפסו את מקומם של ה"מאפיוזי" הוותיקים, היושבים עכשיו בכלא, כגון מיקלה גרקו, הידוע כ"אפיפיור" וכמנהיג לשעבר של ה"ועדה", שנידון למאסר עולם.

הרווחים העצומים, שסכסכו בין משפחות המאפיה, מקורם בעיקר בשליטתה של המאפיה הסיציליאנית בסחר ההרואין עם אמריקה. מעקב אחר האפיקים שבהם זורמים כספי המאפיה הוא הדרך הטובה ביותר להילחם בכנופיות, אומרים שופטי השלום הסיציליאניים. אבל הרשת נעשית יותר ויותר סבוכה.

צררות של דולרים שוב אינם מגיעים מאמריקה לסיציליה במזוודות. תשלומי סמים שרוכשים אנשים בארה"ב נעשים כיום באמצעות מבצעים בנקאיים, מאחורי מסך של חברות־דמה הפועלות ממקומות מבטחים מסתורי־מס, רחוק מן החוף. את הכסף משקיעים מחדש בעסקים לגיטימיים בסיציליה ובשאר חלקי איטליה. בממצאיהם האחרונים היו החוקרים תלויים מאד בשיתוף־פעולה עם סוכנויות אמריקאיות לאכיפת החוק. כמה מן האיחולים החמים ביותר שקיבלו פאלקונה וצוותו היו חתומים בידי פקידי משרד־המשפטים האמריקאי בוושינגטון ובניו־יורק, ששיבחו את האיטלקים על "נצחון גדול".

■ צפון־תימן

ארץ נפט חדשה

יחסית למדינה קטנה, ללא כסף, מעוררת צפון־תימן התעניינות רבה. בגלל מיקומה, בפתחו של ים־האדום, ואוכלוסייתה, שהיא הגדולה בחצי־האי־ערב, אי־אפשר להתעלם ממנה. עכשיו יש לה גם נפט. אמנם לא מספיק כדי להפכה למדינה עשירה, אך מספיק כדי להפר את מאזן הכוחות המקומי. כאשר חנך הנשיא עלי עבדולה אל־צאלח, ב־9 בדצמבר, שתי בארות נפט חדשות, פתח בכך טפטוף ראשון של יצוא, העשוי להיות ב־1988 לזרם מכובד של 200,000 חביות ביום, כמות דומה לתפוקתן של מדינות אופ"ק הקטנות יותר. ההכנסה הצפויה למדינה מהנפט תספיק בקושי לאזן את הירידה התלולה בשכר העבודה שמעבירים למדינה אזרחים תימנים העובדים בחו"ל. אך כספי הנפט יגיעו במישרין לידי הממשלה, לא כמו שכר העובדים בחו"ל הנשלח למשפחותיהם, והמדינה תוכל להשקיע אותם בפיתוח תשתית, שהיא כה זקוקה לה.

עד עתה התייחסו בתימן ברגשות מעורבים לשגשוג שהביא הנפט במפרץ. רוב המטבע־הזר שהשתכרו אזרחי תימן בעבודה במדינות אחרות במפרץ, חזר הביתה בצורת מוצרי צריכה. הדבר עורר תיאבון לייבוא יקר, וגרר העלאת השכר במגזר החקלאי (הריה הירוקים של תימן הם מהאזורים הפוריים ביותר בחצי־האי ערב).

הנשיא סלח אינו מדבר בגלוי על כך, שההכנסות מהנפט יעזרו לו לרכוש לצידו את השבטים, החמושים היטב, בצפונה ובדרומה של המדינה, שבטים שהממשלה המרכזית לא הצליחה מעולם להשליט עליהם את מלוא מרותה. שיחודם של שבטים אלה הוא משחק נושן, שמשתתף בו כל מי שרוצה לאחוז ברסן השלטון בצפון־תימן.

סעודיה אינה מסתכלת על המצב מן הצד. גם היא בוחשת בזירת תימן, באמצעות הסיוע האדיר שהיא מעניקה לממשלת צפון־תימן, שבה היא רואה מחסום נגד דרום־תימן הקומוניסטית.

הסובייטים משחקים אותו משחק מן הכיוון ההפוך – הם תומכים בעיקר בדרום, אך גם מחמשים את הצפון. בשנת 1979 מכרו לצפון־תימן, באשראי, נשק בשווי של 600 מיליון דולר. ב־1984 חידשו את ברית־הידידות עמה. הסובייטים חוששים, כי מציאת הנפט תגביר את השפעת המערב בצפון־תימן: במדינות ערב יש המאשימים את הרוסים על שאינם מאיצים את פיתוח הפקת הנפט בדרום־תימן (את התפוקה שם אומדים עתה ב־10,000 חביות ליום), מחשש שהדבר יעניק לדרום עצמאות רבה מדי.

הצפון מכנה עצמו הרפובליקה הערבית התימנית, משום שאינו רואה בדרום חלק נפרד מהמדינה. דרום־תימן נקראת רשמית רפובליקה דמוקראטית עממית. שתי ה"תימניות" נלחמו זו בזו שלוש פעמים ב־15 השנים האחרונות, והן תומכות בכוחות מורדים, אחת בתחומי האחרת, שמטרתם להפיל את השלטון היריב. מנהיגי שתי המדינות נפגשו בזילי כדי לדון באיחוד ארצותיהם, אך כרגיל נכשלו במשימתם.

הסעודים מעוניינים שרעיון האיחוד יישכח, אך התימנים משני הצדדים נהנים להתגרות בשכנה הסעודית, העשירה מהם.

לא תמיד היתה תימן קרוב המשפחה העני. תחת שלטונה של מלכת שבא, לפני 3000 שנה, פרח בה יצוא הבשמים והלבונה והיא הצטיינה בסחר יבשה וים בין אסיה, אפריקה והים־התיכון. היום מצוי הממון בידי הסעודים. אז הם היו בסך־הכל בדווים.

ילדים אוסטראליים מקבלים בהפגנה את פני ספינת האימונים הספרדית "חואן סבאסטיאן דה אלקאנו", בהגיעה מלבורן

■ אוסטריה

יבוא כדורגלנים

ההודעה שפירסמה זה לא כבר ממשלת הונגריה, כי בתחילת 1988 יבוטלו הגבלות רבות על נסיעות לחוץ־לארץ, תרחיב בוודאי את התנועה, הנמרצת גם עכשיו, בגבול אוסטריה והונגריה. זה זמן־מה אין דורשים אשרות בגבול המשותף, ומה שהגביל את ניידות ההונגרים עד כה היה אך ורק המחסור במטבע זר. כ־2.5 מיליון אוסטרים מבקרים בהונגריה מדי שנה, וכ־400,000 הונגרים חוצים את הגבול לאוסטריה.

להונגריה, כמו למדינות מזרח־אירופיות אחרות, יש מטבע שאינו בר המרה. אף־שאין זה חוקי להכניס פורינטים הונגריים לתוך הונגריה, אפשר לקנות אותם בגלוי בבנקים אוסטריים. באחרונה, עם התרחבות הפער בין השער־הרשמי בהונגריה לבין השער הזמין בבנקים אוסטריים, נוהגים האוסטרים לקנות פורינטים בבית ולהוציאם בהונגריה: בכך הם מוסיפים לרעות החולות הכלכליות של הונגריה. הסבירות להיתפס בגבול עם מלוא הכיס פורינטים היא נמוכה, בהתחשב בגודל התנועה בגבול הבין־ארצי.

יום או יומיים בהונגריה יכולים להיות זולים עד כדי גיחוך בשביל האורח האוסטרי. חדר פשוט באכסניה פרטית עשוי לעלות לא יותר מ־100 שילינג (9 דולר) ביום לשני אנשים. ארוחה טובה של שלוש מנות, עם יין בשפע, עולה כ־60 שילינג. ניתוחי שיניים מסובכים, שהיו עולים 750 דולר בווינה, אפשר לעשות בפחות מחצי הסכום בבודאפשט ובערי הגבול, בעיקר אם התשלום הוא בשילינגים או בדולרים.

המורשת ההאבסבורגית קושרת את שתי המדינות מעבר לפרשת המים האידיאולוגית. כפרים משני צידי הגבול מקיימים חגיגות משותפות. תחרויות כדורגל בין־גבוליות הן ענין שכיח. מנהלה של אחת הקבוצות בבורגנלנד של אוסטריה מסביר, כי הוא משלם לשלטונות הכדורגל ההונגרים במחוז 60,000 שילינג בעד הזכות לבחור שחקנים הונגרים מסויימים. כך יכולה הקבוצה האוסטרית להעביר אליה הונגרים מוכשרים ליום התחרות. כששואלים אותו אם אין זה סכום גדול מדי למועדונים קטנים, אומר המנהל: "גדול מדי? הלא הם צוברים את רוב שערי הנצחון".

■ ארצות־הברית

הבישופים, ה"איידס" והקונדום

הבישופים הקאתולים של אמריקה, בעמלם לעצב מדיניות כנסייתית לגבי סכנת האיידס, גמגמו בעניין אמצעי מניעה. ב־11 בדצמבר פירסמה ההנהלה האדמיניסטראטיבית שלהם הצהרה, "הפנים הרבות של האיידס". אבל ההתנגדות להצהרה היא כה עזה שבוועידה שלהם, שתתקיים בסתיו הבא, יתחולל בוודאי קרב לשינוי ההצהרה. מן הוותיקן לא תצמח ישועה; הוא עוד לא חיווה דעתו בשאלה זו.

בהודעה קוראים הבישופים למאמץ חינוכי ציבורי, כדי לעזור לאנשים להישמר מן האיידס וכדי להיאבק באי־הסובלנות. כיוון שיחסי מין הם אחת הדרכים להעברת האיידס, מודה ההצהרה כי הדרכה תיאורטית בלבד אינה מספיקה. יש לתת לאנשים ייעוץ מעשי, במסגרת מוסרית כמובן, איך להיעזר בקונדומים או באמצעים אחרים. פיסקה זו היא שזיעזעה את קארדינל ג'ון או'קונור, הארכיבישוף של ניו־יורק, כפי שזיעזעה בישופים שמרניים אחרים, אף כי באיזור כהונתו של הקארדינל יש יותר קרבנות איידס משיש בתחומו של כל בישוף אחר בעולם.

קארדינל או'קונור הצהיר מיד, כי הוא לא יסבול שום הדרכה בעניין קונדומים בבתי־הספר הקאתוליים, בבתי־החולים או בתכניות הנוער שבתחום מרותו. "היתה זו טעות חמורה מאוד", כך אמר, "לפרסם את המסמך מבלי לחכות עד שיובא לפני מליאת הוועידה". הצטרפו אליו בישופים בכירים בחלקים אחרים של המדינה, וגדולים הסיכויים שיזכו בתמיכת הוותיקן. הוועידה האמריקאית אינה מתיימרת, לאמיתו של דבר, לומר לחבריה כיצד לנהוג. אם עצתה שלטת, הרי זה רק משום שהאנשים המלמדים במוסדותיה הרבים של הכנסיה מתקשים להתעלם מהמלצותיה.

התיאולוגים העוסקים במוסר עומדים לקיים יום־עיון על היבטים שלא נזכרו בהודעת הבישופים. האם אפשר, למשל, לראות בהגנה מפני איידס דבר שונה מן ההגנה מפני התעברות? אם אפשר, פירוש הדבר שהקונדום יקבל לגיטימיות תיאולוגית חדשה, אם כי מוגבלת. המסמך נשען בעיקר על הטענה כי יש אנשים העושים כל העולה על רוחם תוך התעלמות מאזהרות הכמרים, וטובת החברה דורשת כי ייעשה משהו למענם.

הטענה התיאולוגית האחת שההודעה משתמשת בה היא הדוקטרינה האוגוסטינית בדבר הרע במיעוטו, שפיתחו תומאס אקווינאס ואחרים. אלוהים, אומרת הדוקטרינה, עשוי להרשות כמה דברים רעים כדי להציל כמה דברים טובים וכדי למנוע רע גדול יותר. אפשר להקיש מהחלטתה של הכנסיה בימי הביניים להרשות שריפת מתים – שהיתה אסורה, כעבירה נגד הדוגמה בדבר תחיית הגוף – בזמנים של מגיפה. השמרנים בזים להשוואה זו. קארדינל או'קונור, המבחין בכל צל של סכנה, אינו מתכוון לפתוח פתח לדוקטרינת יחסית בדבר הרע במיעוטו או במרבו באיזור כהונתו, ניו־יורק.

■ ניגריה

מה שייחשף במיפקד

עריכת בחירות ללא פוליטיקאים, ללא מפלגות וללא מפקד אוכלוסין דומה לבישול אורז ללא אש, ללא סיר וללא מים. אין פלא איפוא שהבחירות המקומיות, שהתקיימו בניגריה ב־12 בדצמבר, נראו מוזרות. אבל לפחות ניתנה לאנשים ההזדמנות להצביע, מה שמוכיח כי הממשלה הצבאית – או לפחות הפקיד הבכיר שלה, הגנראל הנשיא איברהים באבנגידה – רוצה בכנות להחזיר את השליטה לידי מנהיגים שנבחרו ביושר. הבחירות המקומיות היו השלב הראשון בחיפוש אחר יצורים אגדיים אלה.

הנסיון הקודם של ניגריה בדמוקראטיה היה רע מאד, מלווה בשחיתות מרהיבה. עכשיו, ארבע שנים לאחר שממשלה נבחרת סולקה מן השלטון בהפיכה, רוצים אנשי הצבא להתחיל מחדש. המפלגות הפוליטיות בוטלו, כל בעלי הנסיון בממשל מדיני או צבאי, לרבות הנשיא באבנגידה עצמו וכל עמיתיו לשלטון, לא הורשו לעמוד לבחירה. רבים הציגו עצמם במקומם. היו 13,000 מועמדים ל־301 מועצות מקומיות.

תוצאות הבחירות מראות כי האנשים היו בפירוש נלהבים להצביע. ועדת הבחירות הארצית הנפיקה כ־72 מיליון כרטיסי הצבעה. כיוון שכמחצית אוכלוסיית ניגריה היא למטה מגיל ההצבעה, 18, ומספר האוכלוסין הכללי נאמד ב־105 מיליון (האומדן נגזר ממפקד התושבים האחרון, שהתקיים ב־1963), ברור שמשהו בתהליך היה משובש. ולא רק מבחינה מאתימטית. תיבות קלפי רבות לא הגיעו בזמן, בכמה מקומות בוטלה ההצבעה, ובלאגוס, בירת המדינה, פרצו מהומות רציניות.

אבל אל דאגה, הצבא שולט במצב. הוא יצווה על בחירות מקומיות חדשות במקום שצריך, ויתקדם לקראת בחירות מחוזיות ופדראליות, לפי השלבים הקבועים מראש. השלב הבא, בשנה הבאה, עלול להיות המסובך ביותר. תפקידו להחזיר את המדינה למצבה הנורמאלי, על־ידי סיום "תכנית ההבראה הכלכלית", שהקשתה את חייהם של כל הניגרים. את הצנע יצטרכו, כנראה, להמשיך עוד זמן רב. עדיין לא הושלמו הסידורים הנאותים לתשלום החובות המסחריים של המדינה: רק אחרי שיושלמו יוכלו התעשיות המקומיות ללוות בחוץ־לארץ, כפי שהן חייבות לעשות אם קברניטי המשק מעוניינים בצמיחתו.

הניגרים יהיו חייבים, סוף־סוף, לקיים מפקד תושבים. עד כה דחו את המפקד. ללא ספק משום שחששו, כי הוא יראה שמספרם של המוסלמים דוברי שפת האוסה במדינה גדול בהרבה מכפי שסבורים שאר השבטים והדתות במדינה. התוצאות עלולות להיות הרסניות.

הבחירות המקומיות המפוקפקות הוכיחו שלושה דברים, שמישהו בניגריה אולי יקדיש להן תשומת־לב לקראת הבחירות הכלליות, אם יתקיימו, כמתוכנן, ב־1992. ראשית, הניגרים – כמו רוב בני־האדם – אוהבים לבחור את נציגיהם. שנית, פקידי מימשל ניגריים, למרבה הצער, הם בדרך כלל מארגנים גרועים ללא תקנה. שלישית, וזה הגרוע ביותר, מועמדים רבים לא הסתירו כי הם רצו להיבחר כדי שיוכלו [illegible] את ידם על תקציבי המועצות המקומיות, כהכנה לקראת ביזת התקציבים הלאומיים הגדולים יותר בעתיד.

הפשרה בין דמוקראטיה לבין יצר הרכושנות הביסה מדינות שבאו לעולמנו זמן רב לפני ניגריה.

■ פרו

גלוריה טוריו וחברותיה

בחדר קטן וריק, המשמש מפקדה של מועדון אמהות בווילה אל־סלוודור המאובקת, מנסות 40 נשים להריץ מפעל של ריבה. בחודש ינואר שעבר הן השיגו הלוואה של 10,000 אינטי (240 דולר) מסוכנות של או"ם וכבר החזירוה. הן קנו ציוד וארגנו את העבודה, המשלמת לנשים 120 אינטי ליום. ביום טוב הן יכולות לעשות עד 30 קילו ריבה.

התנור הראשון שלהן התפרק כעבור יום, ותנור חדש עלה 9,000 אינטי. הן אינן יודעות, למעשה, כיצד למכור ריבה מחוץ לשכונה שלהן ושם יכולים רק מעטים להרשות לעצמם לוקסוס כזה. הן עדיין לא השיגו צנצנות מתאימות, ויתכן שמלכתחילה לא היתה ריבה המוצר המוצלח ביותר. אבל הן לומדות: מנהלות ספרי חשבונות פשוטים, סוחרות עם לקוחות חוץ משכילים, קונות תנורים יותר טובים.

"כל זה הוא פרי מאבק", אומרת גלוריה טוריו, נשיאת מועדון האמהות. לגברת טוריו רק ארבעה ילדים עד כה, ולכן יש לה יותר מרץ למאבק מאשר לרוב עמיתותיה, שלהן מספר ילדים כפול. רק לאחדים מן הבעלים עבודות קבועות. הכנסת הנשים – ועצמאות – מתקבלות בברכה.

וילה אל־סלוודור היא חלון התצוגה של ה"פואבלוס חובנס" בלימה הבירה. שכונות אלה משכנות בתוכן אנשים שירדו מן ההרים: מתאים היה לקרוא להן שכונות עוני לולא היו מתאמצות כל כך להיות משהו אחר. וילה אל־סלוודור נוסדה ב־1971. יש בה היום יותר מ־300,000 תושבים והיא זכתה להכרה חוקית כיחידה מוניציפאלית. ברוב המקרים, המשפחות הן בעלות הבתים. ארבע חמישיות מן הבתים – הישנים יותר מלבנים ובטון, החדשים ממחצלות קנים דליקות – מחוברים לחשמל ולמים שזרימתם לא סדירה. יותר מ־90% מן הילדים בגיל בית־הספר לומדים. בווילה אל־סלוודור חדרי אוכל קהילתיים, מעונות ילדים, שווקים ומרפאות (אף שהרופאים מעטים), וחצי מיליון עצים ניטעו במה שעד לא מכבר היה מדבר שממה.

כמעט את כל זאת עשו התושבים בעצמם. מתוך 34 בתי־ספר, הם בנו 32. כיוון שבמקום ישנם רק 14 שוטרים, התושבים מפקחים בעצמם על קיום החוק והסדר. מעשי שוד ואלימות לפחות לא יותר גרועים מאשר במרכז לימה. התקציב של 6 מיליון אינטי (140,000 דולר) קטן יותר לגולגולת מאשר בכל רובע אחר של לימה. לעתים מתקבלים סכומים נוספים מן הממשלה המרכזית, מקרן מיוחדת להשקעות, מארגונים כגון או"ם וממשלת ספרד.

ששת הכמרים המאיישים את כנסיות הפואבלו נוטים לתיאולוגיה ליבראלית: חמישה מהם זרים. ראש העיר הסמאלני מיגואל אסקואסה הוא יליד ספרד. וילה אל־סלוודור קיבלה זה עתה רשות (ומענק) לבניית פארק תעשייתי. בינתיים מתכסים הקירות בסיסמאות של לוחמי הגרילה "טופאקאמארו".

ברבעים המרוחקים של לימה שלטה בעבר מפלגת "השמאל המאוחד", אבל בבחירות האחרונות זכתה מפלגת השלטון "אפרה" בכולם פרט לעשרה, וגם במימשל המטרופוליטאני. אסקואסה, אחד משרידי "השמאל המאוחד" מתלונן שהמנצחים לקחו בחזרה חמש משאיות אשפה שהושאלו לווילה אל־סלוודור. קבוצות הנשים קובלות יותר על היריבות בתוך קבוצות השמאל, המפריעות לניהול העיירה שהיתה מאורגנת כה יפה בעבר. כל אלה אינם מרפים את ידיה של גלוריה טוריו.

■ אירלנד

פשעים פוליטיים ואחרים

דווקא בזמן שנדמה היה שהצלחה מאירה לו פנים, פתאום נראה צ'ארלז הוקי פגיע. עד לפני שישה שבועות נדמה היה כי ראש ממשלת אירלנד מטפל כראוי בכלכלתה החולה של ארצו. הוקי זכה לתמיכה רחבה של האופוזיציה בקיצוצים בהוצאות שביצע. היו שניבאו כי ממשלתו תחזיק מעמד עוד שנתיים: הישג נאה לאדם שלמפלגתו, "פיאנה פייל", אין רוב בפארלמנט.

אבל בשעה שהכל התרכזו בכלכלה, התגנבו פנימה צרותיה של צפון אירלנד, ביחוד צרת חוק ההסגרה. החוק אושר לפני שנה על־ידי ממשלת אירלנד הקודמת, בראשותו של גארט פיצג'ראלד ממפלגת "פיין גייל", כחלק מן ההסכם האנגלי־אירי ובלחצה של מארגרט תאצ'ר. חוק זה, אף שהוא מציין את סיפוחה של אירלנד לוועידה האירופית לדיכוי הטרור, אינו משפיע בהרבה על המציאות. הוא פשוט מכניס לספרי החוקים את מה שבתי־המשפט של אירלנד החליטו ב־1982: שפשעים אלימים מסויימים, כגון רצח, לעולם אין להגדירם כ"עבירות פוליטיות", מתוך כוונה לעכב את הסגרתם של המואשמים באותם פשעים.

לאחר שאושר החוק, מכל מקום, דחה הפארלמנט האירי את הוצאתו לפועל בשנה, משום שרצה לזכות לרפורמה בבתי־המשפט של צפון אירלנד, שבהם משמש שופט יחיד ללא מושבעים. השנה הסתיימה ב־1 בדצמבר. הרפורמה לא באה. עד לפני שישה שבועות תכנן הוקי לעכב את הפעלתו של חוק ההסגרה.

ואז – פצצה התפוצצה באניסקילן בצפון והרגה 11 איש. יותר מ־150 טונות של נשק שנועדו לצבא הרפובליקאי האירי נמצאו ליד חופי צרפת על הספינה "אקסונד". רופא־שיניים מדבלין נחטף ועונה בידי אנשים מזויינים שיש להם, כך נאמר, קשרים עם טרוריסטים בצפון. בקרב האירים הדרומיים גברו דאגות הבטחון על דאגתם לצדק בצפון. הוקי נאלץ לחזור בו מדבריו. עכשיו הוא אמר שהוא רוצה בהפעלת חוק ההסגרה. זה לא מצא־חן בעיני יושבי הספסלים האחוריים שלו והוא הבטיח להם "בטחונות" והחוק עבר. הבטחונות החדשים פירושם שהתובע הכללי של אירלנד יבדוק פקודות מאסר לפני שיאושרו על־ידי מפקד המשטרה.

היתה כאן גם נסיגה וגם פשרה. מבקריו של הוקי שמחו לנצל זאת ועברו מיד להתקפה. קבוצה מאורגנת היטב של מורים הביסה את תכנית הממשלה לקצץ במספר מורי בתי־הספר היסודיים. הממשלה הובסה בפארלמנט בעניין פירוקה של מועצה לשירותים סוציאליים. ומארגרט תאצ'ר, היחידה שצריכה היתה לשמוח על שהוקי הפעיל בסופו של דבר את חוק ההסגרה, הצהירה כי ה"בטחונות" הם צעד לאחור בקרב המשותף נגד הטרור.

האירים, היגעים מבחירות, מדברים על בחירות חדשות לפני יוני. אם זה יקרה, אין ספק שהוקי יזכה שוב. גם אם עדיין יחסר לו רוב מוחלט, הוא יוכל לרקוח קואליציה של אלה החושבים כי הפעולות הכלכליות שלו חיוניות לבריאותה של הכלכלה האירית בעתיד. הוא יוכל אז להמשיך ולהנהיג את מה שעשויה להיות הממשלה האירית הטובה ביותר מאז שנות ה־60.

זה לא שלג, זו הניירת של השנה המסתיימת, שפקידי המשרדים בבואנוס איירס זורקים אותה, באופן מסורתי לרחובות, בליל סילווסטר

נציב מס הכנסה יאיר רבינוביץ במוע"פ ת"א:

יש לבטל העיוותים במערכת המבוססת על שקרים מוסכמים

(עתי"ת). – "מס הכנסה גבה בניכויים בשנת 1987 6 מיליארד דולאר, ניתן להעמיק את הגבייה עוד יותר, אם יעמדו לרשות האגף האמצעים המתאימים" – כך אמר נציב מס הכנסה יאיר רבינוביץ, שהיה אורח מזכירות מועצת פועלי תל־אביב יפו.

הוא גילה, כי מס הכנסה שינה את קהל היעד שלו, ואם בעבר אחוז השכירים שטופל הגיע ל־65 אחוז – הרי ביום עיקר הגבייה היא מעצמאים, וחלק השכירים בגבייה ירד ל־45 אחוז.

הנציב יצא בקריאה לראשי ציבור העובדים לפתוח בה סכינה "דף חדש בנושא המסים". לדבריו, יש לבנות מערכת חדשה המבוססת על ביטול כל העיוותים שהשתרשו במשך שנים, מערכת שתפסיק להתבסס על שקרים מוסכמים ורמאויות קטנות.

נציב מס הכנסה יאיר רבינוביץ

"מדינת ישראל זקוקה למערכת מיסוי הגונה ישרה ונורמאלית, במקום לציית לקבוצות לחץ קטנות המנציחות מצב מעוות הסר־כוצאל", הטעים רבינוביץ.

חרי קאופמן, מזכיר מועצת פועלי תל־אביב יפו, סיכם את שקרנותו של הנציב בהעמקת הגבייה שהסתפרה השנה במונחים ריאליים, וציין לשבח את הרצתם של עובדי מס הכנסה ואת האחריות ההגבנה שמגלים נציגי הוועד במגעיהם עם ההנהלה.

קאופמן עמד גם על שיתוף הפעולה הפורה, שיש לעובדי מס הכנסה בתל־אביב עם מועצת הפועלים בכלל, ועם כרכו הסתדרות עובדי המדינה בעיר, מנחם הירדני. בישיבה נטלו חלק גם פקידי שומה וראשי ועדים מבמס הכנסה בתל־אביב והמחוז.

משלחת מתיאטרון חיפה לברה"מ – במועצת המנהלים לא שלמים עם הנסיעה

מאת אריאלה ראובני, סופרת "דבר"

משלחת של תיאטרון חיפה ובה 23 אנשי הנהלה ושחקנים עומדת לצאת ב־13 בינואר לסיור במפעלי תרבות ותיאטרון במוסקווה, לנינגראד, קייב וסיבלסי שבגרוזיה.

המשלחת, שתהיה אורחת של אגודת ידידות ישראל־ברה"מ, תשהה בברה"מ 16 ימים. את הטיסה לברה"מ וחזרה יממנו חברי המשלחת בכוחות עצמם. עם חברי המשלחת נמנים מנכ"ל התיאטרון נועם סמל, המנהלים האמנותיים יהושע סובול וגדליה בסר, השחקנים דורון תבורי, מוחמד בכרי, ליאורה ריבלין, רמי דנון, אילן תורן ועובדים בכירים אחרים.

יו"ר אגודת ידידות ישראל־ברה"מ יורם גוז'נסקי אמר לסופרת "דבר", כי הביקור בברה"מ הוא בבחינת סיור מקצועי, אולם ייתכן שבמהלכו יופיע תיאטרון חיפה גם במופע אמנותי במוסקווה.

יציאת המשלחת של תיאטרון חיפה לברה"מ טעונה עדיין באישור של מועצת המנהלים הציבורית, שתתכנס לדיון בעניין זה ביום א' הקרוב. נודע, כי כמה חברים במועצת המנהלים אינם שלמים עם הדרך, שבה אורגן הביקור בברה"מ ועם העובדה שמספר גדול מאנשי התיאטרון ייעדר מהארץ בעיצומה של עונת התיאטרון.

מנכ"ל התיאטרון והמנהלים האמנותיים נפגשו השבוע בלשכת שר החוץ בירושלים עם שמעון פרס ודיווחו לו על תוכניתו של התיאטרון לשגר משלחת לביקור בברה"מ.

עתירה להקפיא ההליכים לבחירת הרב בת"א:

"מינוי הנציגים נעשה מתוך אפליה לא־חוקית של נשים"

(עתי"ת). – עתירה לבג"צ נגד ראש עיריית תל אביב ומועצת העיר בבקשה לבטל את החלטת מועצת העירייה מיום 24.12 על הבחירות לאסיפה הבוחרת את הרב האשכנזי הראשי של תל־אביב – הוגשה ביום ד' מטעם סיעות העבודה, מפ"ם, רצ"ש ולייע במועצת העיר, נעמ"ת מרכז ונעמ"ת תל אביב.

העתירה הוגשה לשופט שלמה לוין באמצעות עו"ד אביגדור קלגסבלד.

הנימוקים העיקריים של העתירה הם כי ההחלטה נעשתה על רקע אפליה בלתי חוקית של נשים שנפסלו מלהיכלל בין נציגי העירייה באסיפה הבוחרת. לפי העתירה, כל פעולת הבחירה היתה פסולה, כיוון שלא אפשרו לחלק מהסיעות לבחור את נציגיהן.

עוד נאמר, כי הרשימה שנבחרה אינה מייצגת את הרכב המפלגתי במועצת העירייה (מתוך עשרה חברים לאסיפה הבוחרת מטעם המועצה, תשעה הם נציגי הליכוד ואחד נציג המפלגה הדתית, בעוד שיש להם 14 מתוך 31 חברים במועצת העיר).

הבקשה בקשה להוציא צו־ביניים שמקפיא את ההליכים לבחירת הרב.

המסעדן אוחזי נוקה מאונס

(ע). – המסעדן יהודה אוחזי בן 41 מתל־אביב שוחרר ביום ו' בערכאות בבית־המשפט השלום בתל־אביב לאחר שבדיקת הפוליגראף העלתה כי לא הוא אשר אנס את הפרוטמאית שתלונתה נגדו.

497 הרוגי תאונות ב־87 – עלייה ב־20%

מאת דוד מרשוב, סופר "דבר"

בהולך שנת 1987 נהרגו בתאונות דרכים בישראל 497 איש, וזה גידול של 20 אחוז במספר ההרוגים בהשוואה לשנת 1986, שבה נהרגו 415 איש.

מסיכומים בלתי רשמיים על נפגעי תאונות הדרכים עולה, כי שנת 1987 היתה השנה השלישית ברציפות שבה גדל מספר הרוגי תאונות הדרכים בישראל. בשנת 1985 נהרגו בתאונות 387 איש ובשנת 1986 נהרגו 415 איש.

בשבוע האחרון של חודש דצמבר היו 41 תאונות דרכים קשות ובהן נהרגו שלושה ו־42 נפצעו קשה.

במהלך שנת 1987 נפצעו קשה בתאונות דרכים 3,694 איש. גם מספר זה מהווה עלייה בשיעור של יותר מ־10 אחוזים בהשוואה למספר הפצועים קשה בתאונות בשנת 1986.

לידת עכוז באמבולנס הראשונה בשנת 1988

מאת שמעון ויים, סופר "דבר" בצפון

לידת עכוז נדירה באמבולנס שהוביל יולדת לבית־החולים השלמה בהצלחה ביום ו' בבוקר סמוך לחוף "לידו" שבכניסה הצפונית לטבריה. היתה זו הלידה הראשונה שנרשמה במגן־דוד־אדום בשנה האזרחית החדשה.

אהרון שחף, בן 47, מנהל סניפי מד"א בקצרין ובחצור, הסיע לפנות בוקר לבית־החולים "פוריה" בטבריה אשה בת 35 מקצרין, שכרעה ללדת את ילדה השלישי. היולדת ידעה, כי העובר שבבטנה מונח בתנוחה הפוכה. הלידה גם הקדימה לבוא, והצירים תקפו אותה בתום השבוע ה־38 להריונה.

סמוך לחוף ה"לידו" תכפו צירי הלידה ותהליך הלידה החל. יצויין, כי לידת עכוז היא קשה ומסוכנת, משום שיש לחלץ את רגליו של הוולד בזו אחר זו מתוך תעלת הלידה, בעוד חזהו וראשו מצויים בתוך הרחם.

ביה"ס הראשון לילדים מחוננים – בבאר־שבע

(ע). – בית־ספר ראשון מסוגו בישראל הופעל בסוף השבוע בבאר־שבע, והוא נועד לילדים מחוננים. הילדים משתתפים בחוגים למחוננים ולנוער שוחר מדע שליד אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, והם לומדים במרכז להוראת מדעים "בית אריאל" בבאר־שבע.

מנהלת החוגים האוניברסיטאיים לילדים מחוננים ולנוער שוחר מדע, נחמה רובין, סיפרה כי השלב הראשון הוא נסיוני ולומדים בו רק יום אחד בשבוע.

25 ילדים מכיתות ה' של בתי־הספר היסודיים בעיר התקבלו ללימודים אלה אחרי מיון בבחינות של מכון סאלד, שאיתר את המחוננים המתאימים למסלול לימודים זה.

הלימודים הם בנושאי רפואה, אמנות, חשיבה מתימאטית ומיקרוביולוגיה. אחרי השלב הנסיוני יתוספו עוד מקצועות הוראה ויצטרפו גם תלמידים מכיתות אחרות.

צוות ההוראה של בית־הספר לילדים מחוננים מורכב מבכירי המרצים באוניברסיטת בן־גוריון.

40 אחוז ירידה בתיקים הפליליים בחיפה

(ע.). – ירידה משמעותית במספר התיקים הפליליים שנשמעו בבתי המשפט בחיפה, הסתמנה בשנת 1987. בבית המשפט המחוזי בחיפה נרשמו בשנת 1987 380 תיקים פליליים, לעומת 536 תיקים פליליים בשנת 1986 – ירידה של כ־41 אחוז.

בבית משפט השלום בחיפה הסתמנה ירידה של כ־38 אחוז במספר התיקים הפליליים. בשנת 1987 נרשמו בו 5126 תיקים פליליים לעומת 7068 תיקים פליליים אשתקד.

גילוי ראשון בטקס הענקת פרס ק. צטניק למרטין גילברט:

4 אסירות באושוויץ נתלו לאחר שהשתתפו בנסיון לפוצץ המשרפות

(ע.) – פרס ק. צטניק לספרות השואה יוענק היום בטקס שיתקיים ב"יד ושם" לסופר וחוקר השואה מרטין גילברט מאנגליה, שחיבר כמה ספרים הקשורים בשואה, ביניהם ספר עדויות "הנסיעה הסופית" ו"אטלס השואה". כן יוענק הפרס ליוסף קרמיש, חוקר השואה והיסטוריון שעבד שנים רבות בארכיון "יד ושם".

במעמד הטקס יועלה לראשונה סיפור הגבורה של הנסיון לפוצץ את המשרפות באושוויץ, שבעקבותיו נתלו ארבע אסירות יהודיות מן העיר בנדין בפולין, שהבריחו את חומר הנפץ.

סופר השואה עלום השם ק. צטניק, על שמו קרוי הפרס, הוציא עתה ספר חדש בשמו הוא, יחיאל ריינור, הקרוי "הצופן: אדמע". ק. צטניק לא יהיה נוכח בעצמו בטקס, כשם שלא השתתף בעת שהפרס חולק לראשונה. את הערכו הסביר אז במכתב, ששלח לנשיא המדינה דאז יצחק נבון: "נזהרתי כל הימים מפני שבריר של כיבוד וסובת הנאה שלא ידבק אל בשרי החי".

ההיסטוריון הבריטי מרטין גילברט

ההתארגנות להתקוממות החלה בסוף שנת 1943, במחנה ההשמדה "בירקנאו" באושוויץ. חבריה היו אנשי ה"זונדר קומנדו" היהודים במחנה, וכמה אסירים צ'כים, צרפתים ורוסים. לאט לאט אספו נשק וחומרי חבלה, שהוברחו מחוץ לחומות וכן על־ידי ארבע אסירות יהודיות, שעבדו בבית־חרושת לנשק "אוניון" במחנה אושוויץ.

האסירות, שמוצאן היה מהעיר בנדין בפולין, אלה גרטנר, רוז'ה רובוטה, רגינה ספירשטיין ואחות, רגינה שמה, הבריחו חומרי־נפץ על גופן בצאתן מעבודת הכפייה. הן הביאו את חומרי־הנפץ לאנשי המחתרת, שביניהם היה המומחה הרוסי, עציר בשם בורודין, שהכין מהם מטען חבלה.

בכוונתם של אנשי המחתרת היה לפוצץ בחומרי הנפץ את ארבעת משרפות בירקנאו, להתנפל על השומרים הגרמנים ואחר־כך למות או לברוח. התאריך שנקבע: המחצית השנייה של שנת 1944. עם התקרב חודש ספטמבר שנת 44 מנתה פלוגת המחתרת כ־160 איש, אולם הנשק מבחוץ עדיין הגיע טיפין־טיפין.

המנהיגים היהודים במחנה ההשמדה החלו ללחוץ. הגרמנים, שספגו מפלות בחזית תסוגו, האיצו את קצב ההשמדה והיה חשש כבד כי עד פרוץ המרד, לא ניתן יהא כבר להציל איש. לבסוף הוחלט על התאריך: ספטמבר 44.

לא ידוע כיצד נודע דבר המרד לגרמנים, שעות ספורות לפני שפרץ. הם הגבירו את השמירה והחישו את קצב החיסול של 300 אנשי ה"זונדר קומנדו". למרות זאת פרץ המרד. את המשרפות לא הצליחו לפוצץ, אך הרגו ארבעה חיילי אס.אס. וקאפו גרמני. עוד בטרם הגיעה התגבורת הגרמנית, שדיכאה את המרד, הצליחו כמה אסירים להימלט אל מחוץ לחומות.

ארבעת האסירות נחשפו זמן קצר לאחר מכן, בחקירה שניהלו מפקדי מחנה ההשמדה. בחקירה נחשפה גם האסירה רוזה רובוטה, ששימשה כמתווכת למחתרת. עינויי גיהנום הופעלו על האסירות, אבל את שמות חבריהם למחתרת לא מסרו, גם כשנתלו לעיני כל בכיכר המחנה, חודש וחצי לפני שראשון חיילי ברית־המועצות פרץ אליה.

העבודה ב"סולתם" מתחדשת לאחר 4 חודשי חופשה מאונס:

ההנהלה תובעת מהפועלים לעבוד 5 ימים ולהמשיך תעסוקה בסדנאות

יו"ר הוועד: אנו מבינים את המצב, נקווה לימים טובים יותר

מאת יצחק מירויד, סופר "דבר" בעמק

העבודה הסדירה במפעל "סולתם" שביוקנעם מתחדשת הבוקר. בבוקר, הוצאו 860 מעובדי המפעל לחופשה ממושכת, שנמשכה יותר מארבעה חודשים.

במהלך החופשה מאונס, שנכפתה על העובדים בשל המשבר הקשה אליו נקלע המפעל, שצבר במחסניו מלאים בשווי של יותר מ־80 מיליון דולאר, הם הועסקו, בשבר חלקי, בסדנאות ועברו השתלמויות מקצועיות שונות.

עתה, נוכח מצבו הכלכלי הקשה של המפעל והעדר הזמנות בהיקף מספק, מובטחת לשנה הקרובה תעסוקה לקצת יותר מ־700 עובדים. הנהלת "סולתם", המבקשת להקטין בכל שניתן את העלויות, העלתה לאחרונה במסגרת "ועדת ההבראה" של המפעל, שבה שותפים גם נציגי העובדים, שורה ארוכה של תביעות. ההנהלה מבקשת להמשיך בשבוע עבודה בן 5 ימים, השתתפות העובדים בהרצאות ההסעה ובעיקר, המשך העסקתם, בשלושת החודשים הבאים, של 130 עובדים בסדנאות והשתלמויות.

יו"ר ועד עובדי "סולתם" יוסי צמח אמר אתמול ל"דבר", שציבור העובדים ימשיך לגלות הבנה למצוקת המפעל, וייענה כנראה לתביעה להמשך קיומן של סדנאות ל־130 מתוך 860 העובדים. "כולנו מצפים לימים טובים יותר", אמר צמח, "אנו מקווים, שמשרד הבטחון יקיים את הבטחתו לרכוש ב־30 מיליון דולאר תחמושת מהמלאי שבמחסנים, וש"סולתם" אמנם יזכה בהזמנה למרגמות עבור הצבא האמריקאי".

נודע, שקבוצה של כ־40 מעובדי המפעל הגישה להנהלה בקשה להתפטר ולקבל פיצויים, אך ההנהלה אינה מסוגלת כעת להענות להם בשל קושי לשלם את הפיצויים.

טרנספורמטור הרביל בחולון

מאת עמרם גבאי, סופר "דבר"

טרנספורמטור נוסף לייצוב מתח חשמל יופעל בחולון על־ידי חברת החשמל החל מהיום, לאחר ליל העלטה בסוף השבוע שנגרמה בעקבות צריכה מוגברת בחשמל.

הסכם לעובדי סוכני הגאז

הסכם קיבוצי כללי ראשון מסוגו נחתם בסוף השבוע שעבר לגבי 800 העובדים המועסקים אצל 80 סוכני הגאז ברחבי הארץ.

ההסכם הוא הראשון שנחתם במשק בשנת 1988, והוא חל על כל העוסקים בהפצת גאז, לרבות שיווק, חלוקה, מתן שירותי תיקונים והתקנות של מערכות להספקת גאז. תוקפו של ההסכם מ־31.12.87, ללא הגבלת זמן.

במלאת שלושים לפטירת חברנו

מרדכי רובין ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו

מחר יום שני י"ד טבת תשמ"ח 4.1.88

בשעה 15.30 בבית העלמין בנען

המשפחה
וקיבוץ נען

עם חברנו
צביה ויוסי שחר
משקה דליות
כל המשפחה וחברי מורע

משתתפים בצערכם על

אלון שחר ז"ל

חברי יפעת

לחברנו **שמואלי ניסן**

משתתפים בצערך על מות אחותך

חנה ז"ל

בית "דבר"

לחברתנו היקרה
מלי אבולעפיה
השתתפותנו הכנה באבלך הכבד
במות עליך

אמך ז"ל

בצלאל –
אקדמיה לאמנות ולעיצוב,
ההנהלה, צוות המורים
והעובדים

במות עובדנו היקר החבר

גרון רפאל

משתתפים בצער המשפחה

הנהלת קו־אופ
וועד העובדים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו
של חברנו

יוסי שחורי

ההלוויה תתקיים היום, יום א' 3.1.88 ותצא ממועדון
לחבר בשעה 15.00

בית הגוששים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של חברתנו

בלה סקולסקי

הלויה תערך היום, יום ראשון 3.1.88 י"ג בטבת תשמ"ח
בשעה 15.00 בבית העלמין בקיבוץ גבעת השלושה.

המשפחה
ובית גבעת השלושה

במלאת שנתיים לנפילת יקירנו

חזי לוצקי ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום חמישי
י"ז בטבת תשמ"ח 7.1.88 בשעה 15.30
בבית העלמין בקיבוץ חצרים.

המשפחה
ובית חצרים

המומים וכואבים על מות
בננו

יוסי שחורי

ומשתתפים בצער המשפחה
וקיבוץ הגוששים

המשפחה
ובית שפיים

ליהודית ברנר

משתתפים באבלך על מות

האם ז"ל

מועצה אזורית ברנר

מודעה בעניין הרחבת תחום שיפוט המועצה

בהתאם לסעיף 7 לפקודת המועצות המקומיות, מודיעה המועצה המקומית כפר־יסיף בזאת כי הגישה למשרד הפנים בקשה לצירוף כל אדמות הכפר לתחום שיפוטה. ואדמות אלה הם כל החלקות הכלולות בגושים הבאים: 18759, 18760, 18761, 18762, 18763 18764, 18765, 18766, 18767, 18768, 18769, 18770, 18771, 18772, והחלקות 11־12־13־14 בגוש 18886, החלקה מס' 2 בגוש 18758 אשר היא בבעלות המועצה המקומית כפר־יסיף ושטחה 61225 מ"ר.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה זו עליו להגיש את התנגדותו בכתב לראש המועצה המקומית בכפר־יסיף תוך שלושים יום מיום פרסום מודעה זו בעיתונות.

נמר מורקוס
ראש המועצה

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי ירושלים
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ירושלים ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים, הופקד ביחד עם התשריט המצורף אליו שינוי לתכנית מתאר מקומית הנקרא תכנית מס' 3677 שינוי מס' 2/86 לתכנית המתאר המקומית לירושלים.

ואלה השטחים הכלולים בשינוי התכנית:

ירושלים, שכונת זכרון משה, רח' דוד ילין 26 גוש 30070 חלקה 6.

הכל עפ"י הגבולות המסומנים בתשריט בקו כחול.

עיקרי הוראות התכנית:

א. שינוי יעוד שטח מאזור מגורים 3 לשטח למוסד – ישיבת "מאור התורה".

ב. הגדלת אחוזי הבניה מ־90% ל־155%.

ג. קביעת בינוי לתוספת קומה מעל לבנין הקיים בן קומותיים בהתאם לנספח בינוי וכן הוספת חדר מדרגות בצד הצפוני של הבנין.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה. את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליה היא מסתמכת (מח' מוקדם העיר, רח' הלל 23 ירושלים).

אלי מזיכה
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה, ירושלים

ז' טבת תשמ"ח
28 דצמבר 87

קופת חולים
של ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
ההנהלה המרכזית

ניתנת בזה הודעה כי בתאריך 31.1.87 יבוערו תצלומי רנטגן שבוצעו בחולים בשנים 1976־1977 במכוני הרנטגן במחוז השרון.

כל מי שיש לו ענין בצילום מן האמור לעיל יפנה בכתב אל הנהלת מחוז השרון רח' אחוזה 56 ת.ד. 12 רעננה עד לתאריך 14.1.87.

לאחר מכן לא תתקבלנה בקשות ו/או טענות לענין זה.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי מצפה רמון
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית במחוזות

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה מצפה רמון הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 2 לתכנית מפורטת מס' 27/03־115 במצפה רמון.

ביחד עם התשריט המצורף אליו. עיקרי הוראות השינוי – ליעד שטח לפארק לפעילות נופש ולימוד במצפה רמון ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: 80.35 דונם חלק מגוש א' לקריה פארק הרמון.

כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל ענין תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה. התנגדות תוגש בכתב בפירוט הנמקות בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מתבססת ההתנגדות.

שלום דניגר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון
ולבניה מחוז הדרום

נהג!
עשה את המינימום
למען אלה העושים
את המכסימום.
תן טרמפ
לחייל!

בצער רב אנו מודיעים על פטירת

ברוך גרינגורטן

הלויה היום, יום ראשון 3.1.88, י"ג בטבת, תשמ"ח,
בשעה 15.45, בבית העלמין בנען.

המשפחה
וקיבוץ נען

ביציאה מראשון־לציון, בואך נס־ציונה השתמש בשרותי תחנת "פז מנחם"
וחתום על מנוי ל"דבר" – חודש חינם.

דבר היום

סימן לבאות

1988 תהיה שנה פעילה לעסקנים פוליטיים בישראל. הבחירות לכנסת שייערכו לקראת סופה, יטביעו חותמן על הזירה הציבורית הרבה לפני כן ויולידו הצעות ויוזמות והכרזות מכל מי שרץ או רוצה לרוץ בקשת המפלגתית הרחבה שלנו. אנו עדים לכך כבר בימיה הראשונים של השנה החדשה.

הצעה מוזרה, בלשון המעטה, הועלתה אתמול על־ידי עסקנים משני הקטבים הפוליטיים: לספח חלקים מסויימים בגדה המערבית. אמנם, הצעה כזאת לא הועלתה לאחרונה בידי אישים בכירים במערך או בליכוד, שהרי מי שעוסקים בפועל במדיניות חוץ ובטחון מבינים את התוצאות החמורות של כל סיפוח (ואף של דיבורים עליו). אם מנחם בגין ואחריו יצחק שמיר „בגדו" באידיאולוגיה שלהם ונמנעו מסיפוח שטחים של ארץ ישראל, משמע שלמדו לדעת כי גם המלל הזקוף ביותר עלול להתנפץ אל חומות גבהות ממנו.

הסיפוח העיקרי שרבים סיכויו להישרד גם לאחר הסדר שלום, אולי במתכונת שונה במקצת, הוא זה של מזרח ירושלים. בעיית ירושלים הוכרה תמיד כמורכבת במיוחד, משום התערבות הדתית והלאומית שבאופי העיר. לכן ידעו הכל כי כל מי שמעוניין לקדם מו"מ ישראלי־ערבי, יותיר את ירושלים לשלבו האחרון של המו"מ. גם בערב וגם במערב מבינים כי ישראל לא תוותר על מזרח ירושלים, אך ייתכנו פתרונות מינהליים הראויים למו"מ, לאחר שזה יעלה על מסלול הצלחה.

נסיון חד־צדדי להחלת החוק, המשפט והריבונות של ישראל על אזורים ביהודה ושומרון, בבקעה ובעזה – בין שהם כלולים בתוכנית אלון ובין אם לאו – להכרה לא יזכה, אבל לתגובות חמורות יגרום. מאנשי הימין עוד אפשר לצפות להצעת־סיפוח שתתיימר לשקף קונסנזוס רחב, גם אם תהווה מוקש לתהליך השלום. אך ודאי תמוה שגם במערך יש מי שמתגאים באבהותם על הצעת הבל כזאת.

דמוקרטיה איננה יכולה לסתום פיות, לא של מחייבי סיפוח ולא של מחייבי מו"מ עם אש"ף, גם בימים רגילים. לא כל שכן בשנת בחירות, כאשר כל עסקן חייב להיאבק על חייו הפוליטיים שלו, וכאשר כל כותרת היא נשק במאבקו זה. מבחינה זאת הימים הראשונים של השנה הם סימן לבאות.

גלוי ומכוסה / יצחק רועה

על מה גלינו בארצנו

בימי הטלטלה הנוראים האלה נדמה שצריך לשאול בעוונות מי גלינו בארצנו. הרי מן הגלות מארצנו כבר שבנו. תשובה אפשרית אחת – פרדוקסאלית, מה לעשות – היא: קואליציה של חרדים (חרשים גם ישנים) שהתחברו עם אוכלי־טרפות (בליכוד ובימינה) עשתה לנו זאת. היא שגורמת לנו תחושת נוכריות, וכל העניין הזה שורשו בטעות נוראה שיש לשרש. הנה הם, החרדים והנדבקים בהם, שהקיום הציוני בארץ כולו, מתחילתו ועד סופו, אין בו לגביהם שום „עוד־מוסף" של גאולה.

לפי תורת החרדים אין יתרון לגולת היהודים בארץ ישראל על־פני גולת היהודים בברוקלין. זו וזו גולה. כאן ושם „מסתדרים" יהודים עם השלטון, עם „ריק־המלכות". תחושת הניכור והזרות, תחושת הקיום הזמני, קיימת כאן ושם בדומה.

מי שצריך לחוש כאן בבית הם היהודים ה„חופשיים", החופשיים מתפיסת הגמון המהפה לגאולה של החרדים. אבל מה שקורה לנו כאן, לפי סימנים מתרבים והולכים, הוא שיהודים לא־חרדים מתחברים בקואליציה בלתי־אפשרית [illegible] עם דוחקי־קץ ומבקשי גאולה עכשיו, החרדים מצפים לגאולה בידי שמים ממש, גאולה ניסית שתתחולל כהרף־עין.

אנשים כמו גאולה כהן, יובל נאמן, אנשים בגוש אמונים ובקריית ארבע כמו העצני ושות' דוחקים קץ, מצפים לגאולה־עכשיו שתתחולל בידי אדם כהרף יד קשה, בירייה ורובה.

זהו הדבר שאינו יכול שלא להתנפץ ברעש גדול. ואני מניח שבחצרות הרבי מסאטמר, בברוקלין ובמאה שערים, שורות שמחת גאולה קרבה ותחושת חבלי משיח ממש. הם בוודאי רואים את קולות הנפץ. בספרי הקודש שלהם כתוב כי לפני שיבוא משיח לגאול אותנו באמת, יחרבו הבניינים שבנו כאן הציוניסטים, ייהרס כל הקיים בחטא של דחיקת הקץ. או אז ייבנה בית המקדש בנס־ממש, ותבוא הגאולה, ויבוא גם חיסול הגולה כהרף עין.

נדמה, שהציונות החילונית, הרציונאלית לא הבינה את עוצמת הדיאלקטיקה שבכיסופי הגאולה בעם היהודי. הנה הם כרוכים יחדיו ומעורבים עכשיו אלה באלה. כיסופי הגאולה הניסית, בכיסופי ה„נורמליות": כיסופי היציאה הסופית מן ההיסטוריה אל ימי משיח, בכיסופי כניסה ממשית אל ההיסטוריה שבקיום לאומי ריבוני במשפחת העמים. לו היו כיסופי הגאולה הניסית, המשיחית, נחלתם של חרדים לא־ציונים בלבד, יכולנו לחיות עם זה. הם בנפרד ואנחנו בעיר ובכפר. עכשיו, שבחצרותיהם של שמיר ושל אריק שרון (המפנה בגופו דרכים ליהודים־בלבד בדרך לכותל) מהלכים חרדים חדשים (בין לובשי שחור כאנשי ש"ס ובין חוגרי אקדחים אנשי ארץ־שלמה), הולכת הגלות ופושטת על ארץ הקודש שלנו, הולכת ודוחקת אותנו אל גטו תל־אביבי של חילונים.

נכון, זה לא כל־כך נעים לחזור לימי ההשכלה, לימי יל"ג, לימי המלחמה באורקים החשוכים מורדי האור. אבל לא כל־כך בטוח שהתקדמנו מאז. נדמה שהמסלול שלנו מעגלי מאוד ומחזיר אותנו לשם. את ארץ ישראל הציונית יכולים לבנות רק המתרחקים מן החרדים ומתורת הגולה הנמשכת שלהם. שהם יהיו כאן בגלות. זה תואם את תפיסתם. אבל למה זה אנחנו נדחקים כאן לתחושת גלות תיכונית? אולי כי לא למדנו לקרוא אותם לעומק ולהתרחק משיתוף פעולה של מראית־עין אתם.

בזווית חדה / חגי אשר

המחיר והתועלת של הגירוש

הלחץ החיצוני להימנע מגירוש מסיתים הוא נימוק נוסף לביצוען. כי קידום השלום יינזק אם יוצג כעניין הנובע מוויתור ללחץ חיצוני, ולא מצורך ישראלי עצמי

קראנו בעתונים שמשרד החוץ אינו מתנגד לגירושם של ראשי המסיתים מהשטחים. הוא רק מדגיש את המחיר המדיני שתשלם ישראל על הגירושים הללו במערכת היחסים עם ארה"ב וארצות מערב אירופה. וזה בסדר. זה אחד מתפקידיו של משרד החוץ, ללא ספק. אבל, משרד החוץ צריך להגיש למשרדים האחרים ולאמצעי התקשורת לא רק מחיר אחד, אלא לוח מחירים מלא ככל האפשר, שיכלול את מחירי הגירוש ולעומתם גם את מחירי ההימנעות מגירוש. ובעיקר כשהימנעות זאת תיעשה ותיראה כנעשית בלחץ חיצוני, אמריקאי ואירופי. צריך להכין לוח מחירים משוער לכאן ולכאן לטווח הקצר אבל גם לטווח הארוך. ובמקרים רבים יש הבדל עד כדי ניגוד בין המחירים לשני הטווחים. רווח בזמן הקצר עלול להתגלות כנזק בהמשך הזמן, ולהיפך. את לוח המחירים הזה צריך משרד החוץ להסביר כלפי חוץ יותר מאשר כלפי פנים.

בזמן האחרון נוצר רושם כי בנושאים שונים עוסק המנכ"ל המדיני של משרד החוץ יותר בהסברת פנים מאשר בהסברת חוץ, וספק אם סדר־קדימות זה מקדם את עניין השלום, שהוא העיקר.

השאלה הראשונה שצריך לשאול היא, אם מרתיע הגירוש את עושי המהומות, אם מסייע הוא להשלטת החוק והסדר בשטחים ומה תהיה ההשפעה של הימנעות מגירוש. את התשובה הטובה ביותר לשאלה זאת נותנים הפלשתינאים עצמם. עובדה היא, ש„יום הפתח" עבר בשקט, בניגוד לציפיות, ובוודאי יש כאן השפעת ההרתעה של עונש הגירוש. הם חוששים מהגירוש יותר מכל אמצעי ישראלי אחר להשקטת המהומות. הם העדים הטובים ביותר לגבי האמצעים שננקטים נגדם ועדותם היא שלגירוש יש לא רק מחיר אלא גם תועלת.

וצריך לשאול מה עולה על מה, הנזק או התועלת. הנזק הגדול ביותר לקידום השלום הוא ראייתו והצגתו כעומד בניגוד לקיום הבטחון – גם הבטחון השוטף שפירושו הגנה על חיי אדם וגם הבטחון היסודי שפירושו הגנה על עצם קיום המדינה ורוב אזרחיה. נזק אחר לקידום השלום הוא הצגתו כעניין הנובע מוויתור ללחץ חיצוני – אמריקאי, אירופי, או סובייטי – ולא מצורך ישראלי עצמי בהווה ובעתיד. הלחץ החיצוני להימנע מגירוש הוא נימוק נוסף לביצועם, לבדות הלחץ. קשור בכך הנזק של הצגת קידום השלום כנובע מהתחשבות בסבלם ובצדקתם של הפלשתינאים, העדיפים על סבלו וצדקתו של העם היהודי הגולה והשב לארצו. את השלום אנו מצווים לקדם למעננו ולמען הדורות הבאים בראש וראשונה, בטחון בצדקתנו ובזכותנו לקיים את מדינתנו העצמאית בארץ אבותינו ובנינו.

אבל גם מתוך התחשבות בסבלם של הפלשתינאים בשטחים, בזכויותיהם, בצורכיהם ובתביעותיהם. וגם מהבנה שהשלום חייב להיות קביל על שני הצדדים. לא רק הצדק צריך להכריע. ובוודאי שלא רק הכוח. השלום חשוב דיו לנו ולבנינו עד שכדאי לוותר למעננו גם על חלק מזכותנו ומצדקתנו, על בסיס של הדדיות. מתוך הרגשה של בטחון בכוחנו להגן על עצמנו. וכך גם כדאי ליטול סיכונים למען השלום, שהם עדיפים על סיכוני המלחמה. אי אפשר לקדם את השלום בלי ליטול סיכונים, אבל אסור להציגו כהימור הרפתקני חד־צדדי, נטול ערובות בטחון עצמיות ומעצמתיות לכל אורך הדרך. שיחות שלום בלחץ של התפרעויות הולכות וגוברות בשטחים יהיו נדונות לכשלון מראש. רוב דעת הקהל הישראלית תראה בהן כניעה ללחץ חיצוני – ערבי, אמריקאי, אירופי וסובייטי – ולא פעולה עצמאית למעננו ולטובתנו. זה מרשם בטוח לנצחון הליכוד ו„התחיה" בבחירות הבאות והרחקת סיכויי השלום לשנים ארוכות מאוד, מעבר למלחמה הבאה.

כל השיקולים האלו שייכים ללוח המחירים של גירוש המסיתים מן השטחים. צריך להוסיף את השיקול שחברי הליכוד רוצים לשכוח ולהשכיח אותו: שאי אפשר לקיים את הבטחון בלי לקדם את השלום ומי ששופך מים על מדורת השלום, הריהו כמי שיוצק שמן על מדורת אי־הבטחון. וזה בדיוק מה שעושה הליכוד. וזאת עשו גם האמריקאים שנגררו אחרי הליכוד, למרבה הצער. הם כיבו את מדורת קידום השלום ועכשיו הם מלבים את אש אי־הבטחון. הם צריכים לזכור מה עשו ומה לא עשו בעניין זה ולהיות צנועים יותר וצודקים יותר בתביעותיהם כלפינו. הם צריכים להבין – וזאת מה שצריך להסביר להם משרד החוץ הישראלי – כי שלילת ההרתעה שבאיום בגירוש מגבילה את יכולתנו לקיים את הבטחון. בתביעה כזאת מציגים האמריקאים את קידום השלום כמנוגד לצורכי הבטחון ואת הוויתורים לפלשתינאים לא כחלק מקידום השלום ומחירו, אלא כנובע מצורכיהם של האמריקאים לשפר את יחסיהם עם מדינות ערב, בלי קשר לצורכי השלום והבטחון של ישראל ואף בניגוד להם. ומדינות מערב אירופה לא כל שכן מתנהגות כמי שרואות בעניין זה רק לטובת עצמן. הוויכוח בנושא זה נופח מעבר לכל שיעור פרופורציונלי. בינתיים לא גורש אף אחד. סביר להניח שהגירושים יהיו סלקטיביים ביותר, בהתאם לתועלתם בהשקטת המהומות, וממילא ביצירת התנאים המוקדמים לחידוש תהליך השלום. כשתשקוט הארץ, יוכלו האמריקאים לחדש את תנופת השלום מהמקום שנעצרו בו לפני כמה חודשים. האם אין הם מעוניינים בכך? גם זו שאלה שצריך משרד החוץ לשאול את דעת הקהל האמריקאית ואת חברי הקונגרס. לא רק את פקידי המימשל. ואין להירתע מן האפשרות שתהיה תקופה של מתיחות ואי הבנה בינינו לבינם בנושא זה. היו מקרים רבים בעבר שמה שלא הובן על ידי האמריקאים בטווח הקצר התקבל על ידם בדרגות שונות של הסכמה והשלמה בטווח הארוך. תפקידו של משרד החוץ הוא לעסוק בהסברת חוץ אינטנסיבית כדי לקצר ככל האפשר את מרחק הזמן בין התגובה האמריקאית הנרגנת בטווח הקצר לבין שינוי עמדתם בטווח הארוך.

שנה קשה, 1988

מאת יורם פרי

החרפת העימותים השנה במערכת הפוליטית לא תהיה התפרצות בלתי־רציונלית, דם שעלה לראש, אלא אסטרטגיה פוליטית מחושבת. כך ביחסי יהודים־ערבים וכך בין דתיים וחילוניים

שנה קשה תהיה 1988 ומהראוי שנהיה מוכנים לה. תהיה קשה כיוון שהיא שנת בחירות. ובחברה סופר־פוליטית מוכנים הפוליטיקאים להקריב הרבה כדי לנצח בקרב כה חשוב. הקורבנות נהיה אנחנו, הציבור. אבל השנה תהיה קשה גם מסיבה נוספת. בשלב הנוכחי במשבר הלאומי, החרפת מתחים והקצנה בעימותים היא אסטרטגיה יעילה למשתתפים במשחק הפוליטי.

הנה, למשל, עניין ערביי ישראל. לאחר שהתגבשו מחדש בשנים האחרונות המחנות הגדולים של תומכי המערך והליכוד, ברור כי אין עוד הרבה קולות צפים בין שניהם. זה תהליך אופייני לחברות אידיאולוגיות שמבנה המחנות שבהן מגובש ונשאר יציב פחות או יותר. איטליה למשל.

מהו המאגר האלקטוראלי שממנו יכולה „העבודה" להרוויח? קולות הערבים. מתכנני הבחירות ב„עבודה" אינם מסתירים את העובדה שערביי ישראל הם קהל היעד שלהם השנה. בליכוד יודעים זאת יפה, ומשום כך החל אריק שרון להתייחס לעניין לפני כשנה: לא ייתכן שערביי ישראל, שאינם שווי חובות (אי השירות בצה"ל) יהיו אלה שיקבעו את גורל השלטון במדינה, הוא טוען. משמעות הדבר ברורה. בטווח ארוך יש כאן הכנת הקרקע לשמיטת זכות ההצבעה של ערביי ישראל, בתואנה שאינם משרתים בצבא. אבל תרופה כזאת, שנועדה למנוע מן המערך את תוספת הכוח המיוחלת, נראית בישראל של 1987 וגם של 1988 רדיקאלית מדי. סוף סוף אפרטהייד עדיין נחשבת למלה גסה. התפרעויות ערביי ישראל בדצמבר סיפקו לליכוד פתרון נוח יותר.

הקצנה מחושבת של יחסי יהודים־ערבים תרחיק את הבוחרים הערבים מן המפלגות היהודיות, תרחוק אותם לרשימות רק"ח והרשימה המתקדמת. כיוון ש„העבודה" לא תעז לכונן קואליציה עם מפלגות אלה, הרווח כולו יהיה של המחנה הלאומי. מה שנותר לאסטרטגים של הליכוד לעשות השנה הוא אפוא להחריף את המתח היהודי־ערבי, באופן מתוחכם כמובן, בערמומיות, אבל בהתמדה. ההקצנה לא תהיה התפרצות בלתי רציונלית, התנהגות בלתי מחושבת. הדם לא יעלה לראש. תהיה זו מה שחוקרי מדעי ההתנהגות מכנים „בחירה רציונלית".

זה לא יהיה המקרה הראשון שסתה בכופלל משמש מפלגה במערכת בחירות כאסטרטגיה מחושבת מראש. ב־1981 נעשה שימוש כזה במתח הבין־עדתי, ומי שקורא היום את נאומי הבחירות של אותם ימים ייווכח בכך בנקל. מנחם בגין וכמה מראשי הליכוד ליבו את היצרים, והמערך (סופרי „ישראל היפה" הצ'חצ'חים של דודו טופז) נפל בפח.

מבחינה אובייקטיבית היתה הבולטות של הנושא העדתי לא פחות חריפה ב־1977 או ב־1984. אך רק ב־1981 היה הנושא העדתי ה„אישיו" המרכזי בבחירות. לא בגלל הקהל המקופח יותר, אלא בגלל המניפולציה של הפוליטיקאים.

השנה יקרה דבר דומה, אך לא במישור העדתי אלא לפחות בשניים מתוך חמישה צירי הקונפליקט העיקריים בחברה הישראלית, וראשית כל ביחסי יהודים־ערבים.

הציר השני הוא הציר דתיים־חילוניים. גם כאן תהיה החרפה, וסיבתה קשורה יותר במערכת היחסים הפנימיים בתוך המחנה הדתי. ריבוי הסיעות הדתיות יביא למאמץ של כל אחת מהן להפגין כי היא יותר קאתולית מן האפיפיור, אם מותר להשתמש בדימוי זה לגבי מניחי תפילין. החרפת היחסים עם המחנה החילוני תהיה אסטרטגיית בחירות רציונלית. ומנקודת מבטם של העסקנים המפלגתיים אפילו מוצדקת.

על השטחים מיותר לדבר. בדעתם, כי שנת 1988 תהיה שנה של קפאון מדיני, ייסאר לערביי השטחים רק מוצא אחד להזכיר לעולם שהם קיימים וסובלים. הם יחזרו על מה שעשו בדצמבר, פחות או יותר. יד ברזל לא תועיל במיוחד, כיוון שיד כזאת מרחיבה את מעגל הזועמים, המוכנים לעשות בה שלא היו עושים בלעדיה. יותר ילדים יחשפו חזה ויתגרו בחיילי צה"ל: נו, נראה אם יש לכם אומץ לירות.

הנחת היחידה תהיה בתחום הכלכלי. בידי חוקרי הכלכלה המדינית של ישראל הצטבר כבר חומר רב המאפשר להם לתאר את עקומת הפעילות הכלכלית במדינה. שנות בחירות הן שנים של שובע. אבל הכיס התפוח יהיה רק נחמא פורתא. גם בשנות רזון לא הרבו אזרחי המדינה להפגין על עניינים כלכליים. בעיות מדיניות ועניני דת מאז 1973 הוציאו לרחובות הרבה יותר רבבות מאשר סיסמאות של „לחם ועבודה".

ולבסוף התקשורת. מעצם טבעה שהיא אוהבת עימותים. זו אינה ביקורת כלפיה אלא קביעת עובדה בדבר טעמו של הקהל. שהרי היא מספקת לו רק את מה שהוא מבקש. השנה יהיו לתקשורת הזדמנויות בשפע לתאר עימותים באלה. הפוליטיקאים יבקרו אותה, כמובן, על מה שיכנו תרומתה השלילית לתרבות הדיון הציבורי. בסתר ליבם יודו לה, על שהיא משרתת בטיפשותה את התוכנית האסטרטגית שקבעו מראש. היא מצידה תאשים אותם כמחרחרי המדון, אבל לא תהיה בעלת עוז לרדת מלשון האוברסטיטמנט ולהגביל את עצמה בתיאור העימותים.

כן, זו תהיה שנה קשה. הלוואי שתחלוף מהר.

מקהלה אחת בשני קולות

מאת עליזה ולך

בין מאיים אחד אינו מבטא את הלהקה, ויונה צחורה במיוחד אינה מייצגת את השובך. פילוג לא יהיה, אף לא היאבקות חופשית שמוכרעת בנוק־אאוט. „העבודה" תוסיף להתווכח, להתלבט – ולשיר בהרמוניה

באמצע השבוע שעבר התעופפה היונה אורה נמיר לקינו של הנץ שלמה הלל עם ענף זית בפיה. מדיווחי העיתונים על כינוס היונים ב„בית ברל" בשבת שלפני־האחרונה ומתגובות הניצים עליהם היה אפשר להתרשם שתיבת מפלגת העבודה מיטלטלת בין גלים רוגשים ועלולה להיבקע לשניים. והרי לא כך הוא. שום מבול לא התרגש על תיבת „העבודה", ולא יהיה. מנגנון לומר, שונות היונים והניצים מנהלים בה את חייהם בשלום־בית. לא גרוע יותר מכל זוג אחר, בסטאטוס־קוו.

עלינו להוריד את סוף הדיכות, אמרה אורה נמיר, פחות או יותר, לשלמה הלל, התכוונה בכך שעל כל אחד מהם „להרגיע" את אנשי מחנהו. לי אין שום בעיה להיות אתך במפלגה אחת, אמרו השניים בקול אחד זה לזה, פחות או יותר. אכן, שניהם, כמו יונים וניצים ייצוגיים אחרים, ישבו יחד בוועדה שניסחה את החלטות הפרק המדיני שאושרו בוועידת מפלגת העבודה באפריל 1986.

החלטות אותה ועידה, שהכל גמרו עליה את ההלל, לא חרגו כמובן מהמצע שאותו רצה מפלגת העבודה לבחירות ב־1984. כלומר, מפלגת העבודה, הפלוראליסטית כמעט בהגדרה, אימצה החלטות שבקונסנזוס, ואיש לא ראה בהן בגידה במצע המפלגה וסיבה לטריקת דלת. מאז ועד היום לא עמדה מפלגת העבודה לפני מבחן מדיני שיכול היה לאלץ אותה לבחון מחדש את עמדותיה. אפילו פעילותו הנמרצת של יו"ר המפלגה שמעון פרס לקידום תהליך השלום – תחת הכותרת ועידה בין־לאומית – עלתה בקנה אחד עם המצע ועם החלטות הוועידה ונתקבלה בברכה ובעידוד במוסדות מפלגת העבודה, שבהם מיוצגים יונים וניצים שווה בשווה.

כשיגיעו לגשר – השלום, או הירדן – אולי תודקר מחדש החלוקה היונית־ניצית במפלגת העבודה. ואם מותר לי לנחש, גם ניצי מפלגת העבודה לא ידחו את היד המושטת לשלום, אפילו יתבע הפה של הפרטנר „ביס" נוסף מהלפתן. עד אז המחלוקת בתוך המחנה היא מחלוקת „אקדמית", גם אם באחרונה נתוסף לה ההיבט הכוחני הפנים־מפלגתי. עיני חברי מפלגת העבודה נשואות כרגע לא אל מוצא פיו של המלך חוסיין או הנשיא מובארק, שאינם חברי מפלגת העבודה. חברי מפלגת העבודה עסוקים בסיכוייהם שלהם או של חברי המחנה האידיאולוגי שעמו הם נמנים, להיכלל ברשימה לכנסת הבאה, וכל התמודדות אישית בתוך המפלגה מקרינה גם על יחסי־הכוחות בין היונים לניצים הנבחרים ממנה.

מחנות היונים והניצים התגבשו על רקע השותפות של מפלגת העבודה בממשלת אחדות לאומית עם הליכוד. בממשלה כזאת נמנע ממפלגת העבודה, מטבע הדברים, לקדם מדיניות מתונה, אילו רצתה בכך, ועם זאת יכולים המחפשים את חצי הכוס המלאה למצוא אותה, ולא למלא אותה בדמעות תנין מזויפות. הדוגמה הבולטת ביותר היא, כמובן, הקפאת ההתנחלויות במהלך כהונתה של הממשלה הזאת, ולא רק במחציתה הראשונה. כיוון שהיונים הביעו תסכול קולני יותר לנוכח שותפותה של מפלגת העבודה במדיניות הבולמת את קידום תהליך השלום, התעוררו הניצים, אפילו ניצים לא דורסים, להשמיע גם את קולם שלהם, כדי שלא יטעה מישהו לחשוב שאין להם מה לומר. יותר משדיברו היונים אל הניצים והניצים אל היונים, דיברו שני המחנות אל התקשורת, כדי להבליט את עצמם ולחסוך דימוי מעוות של השפעה במפלגה. אלה כינסו את מחנם לתראפיה קבוצתית, והאחרים הזדרזו לעשות כמוהם, אבל מה שהטריד את המשתתפים בכינוס האחד ובכינוס האחר היה, בעצם, מספר הנוכחים באחד לעומת האחר. ספירת מצאי יותר מאשר מתור רעיוני.

ההתכנסויות האלה יכלו להימשך בלי הפרעה, ויש להניח שהיו מאבדות אפילו את תשומת־לבה של התקשורת. באה ההתמודדות על תפקיד יו"ר הסוכנות ושלא במתכוון היה לה גם היבט יוניצי. מול שמחה דיניץ מ„הזרם המרכזי" (מתון ב„גוש" ניצים) התייצב זוילי מפורום היונים. בחיזור אחרי תמיכתו של חבר המרכז צצה, בין יתר הני־מוקים הלא־רלוונטיים, גם הזהות הרעיונית של כל אחד מהם. בתחרות הזאת גבר, בהפרש קולות לא גדול, הנץ על היונה, ולניצים היתה עדנה. לא עבר חודש והודות לצירוף מקרים שכמוהו מזמנים לנו החיים בלי סוף, היה ליונים כינוס מוצלח מאוד ב„בית ברל". האי־שקט בשטחים בשבועות האחרונים מיקד התעניינות רבה בכינוס הזה, אף שבעת ייזומו המקורי לא העלה איש שהדיון יתמקד באקטואליה בוערת כל כך. ההצלחה התקשורתית, שהיו בה, כאמור, עיוותי דיווח, הזניקה את הניצים מרבצם. היה אפילו מישהו, אנונימי – ניצים טורפים הם כנראה פחדנים – שדיבר על פילוג אפשרי במפלגת העבודה בגלל דעות כמו אלה שהושמעו בשבת הגדולה ב„בית ברל".

ובכן, פילוג לא יהיה, ואפילו לא היאבקות חופשית שבסופה נוק־אאוט. בין מאיים אחד אינו מבטא את הלהקה כולה, כשם שיונה צחורה במיוחד אינה מייצגת את השובך כולו. בין שני הקצוות האלה תמשיך מפלגת העבודה להתווכח ולהתלבט על דרכה, ואם ישכילו מנהיגי שתי הקבוצות לרסן את הקולות הצורמים שבקרבן, או לפחות לאזן אותם, תוסיף מפלגת העבודה לשיר במקהלה הרמונית אחת, בשני קולות שאינם בדיסונאנס.

לקום או לא לקום

מאת יעל פישביין

גורל החינוך לדמוקרטיה ודו־קיום דומה לזה של החינוך לציונות ולתודעה יהודית: נוגעים בנושאים הללו ברפרוף, וכל עוד אינם מאיימים לנפץ את הקונסנזוס המבורך

עד כמה שביר ופגיע החינוך לדו־קיום ולדמוקרטיה אפשר ללמוד מהאירוע הבא: ב„יום השלום" שנהפך ליום האבנים והמעצרים, ישבו בירושלים כשמונים אנשי חינוך יהודים וערבים ודנו בשאלה הגורלית: איך מחנכים לדו־קיום.

בשתים עשרה בצהריים קמו מחנכים ערבים באחת הקבוצות והציעו לעמוד דום למשך דקה, לאות הזדהות עם המגזר הערבי הישראלי ששבת באותו יום במחאה על „ההרג בשטחים". המורים הערבים קמו מיד על רגליהם. היהודים היו המומים מההצעה. פתאום ובאופן בוטה מאין כמוהו חדרה המציאות הפוליטית לאירוע החינוכי. הם היססו, התלבטו, התחבטו, ולבסוף קמו שניים מהיהודים ועמדו עם הערבים. היתר ישבו מבלי דעת מה לעשות.

יש לזכור: המורים המשתתפים בתוכניות החינוך לדו־קיום הם היותר מתונים הן בצד היהודי והן בצד הערבי. אלא שבאותו יום עבר משהו כבד את האווירה: הערבים חשו שבעצם הישיבה עם נציגי „הצד המרכא" הם בוגדים בחבריהם, והיו שהציעו לעזוב את ההשתלמות המשותפת. היהודים לעומת זה חשו שהזדהות עם המחאה הערבית מעבירה אותם לשדה המוקשים של הפוליטיקה, דבר שכמעט כולם משתדלים להימנע ממנו.

בתום המפגש הלכו כולם אל בית הנשיא, מקווים שהוא ישמיע כמה מלים בזכות דו־קיום ויתמוך בהם במאבקם הקשה. הנשיא לא היה ער למצב השביר של המחנכים לדו־קיום ונשא נאום פוליטי קשוח, שבו הזהיר את ערביי ישראל מהיסחפות לקיצוניות. אפשר לחלוק ואפשר להסכים לעמדות הפוליטיות של הנשיא, אבל אין ספק שהוא לא התייחס למצבם הרגיש של המחנכים.

במקום לעודד נקודות מפגש העמיק הנשיא את נקודות הפער. לפרופסור דניאל ברטל, היועץ האקדמי של התכנית לחינוך לדו־קיום של אוניברסיטת תל אביב ומכון ון ליר, היתה טרוניה קשה על הנשיא לא בגלל עמדתו אלא בגלל חוסר ערנותו למצב המורים: „לא קל לשפר יחסי יהודים וערבים, אפילו באקלים פוליטי חיובי, מפני ששינוי עמדות בתחום יחסי עמים ועדות הוא קשה, מלווה מטענים רגשיים, צרכים פסיכולוגיים, זכרונות עבר של חיכוכים והתנגשויות וניגודים כלכליים וחברתיים. במקרה שלנו חינוך לדו־קיום קשה שבעתיים: מחיקת הקו הירוק טישטשה את ההבדלים בין המיעוט הערבי בישראל לבין ערביי השטחים. חלק מהמנהיגים במדינה מדברים על טראנספר ולציבור הערבי לא ברור אם מתכוונים לערביי ישראל או לערביי השטחים. בתחומי מדינת ישראל קיים קיפוח גלוי של האוכלוסיה הערבית, אידיאולוגיות גזעניות נעשות לגיטימיות בעיני הציבור, פגיעה בערבים הפכה לנורמה רצויה.

„בתנאים כאלה החינוך לדו־קיום הופך למשימה בלתי אפשרית. קוויתי שהנשיא יסייע אבל הוא התייחס לפוליטיקה ולא לחינוך. עם זאת, בברירה להרים ידיים או להשקיע מאמצים מתוך תקוה שהתקופה הקשה תעבור, אני בוחר באפשרות השניה. צריך להמשיך ולו רק כדי לשמר את הנסיונות כדוגמה למה שניתן לעשות כדי שבבוא היום יהיו מודלים חינוכיים ישראליים לחינוך לדו־קיום".

ד"ר אריק כרמון, שהיה ראש היחידה לדמוקרטיה במשרד החינוך והתפטר במחאה על התייחסות בלתי נאותה לנושא במערכת החינוך, תוקף את הנושא מזווית שונה לחלוטין. מדוע לא קמו המחנכים היהודים להזדהות עם חבריהם ביום השלום? מפני שלמחנכים עצמם לא ברור מי הם, מה עמדותיהם, מה ערכיהם.

לדבריו, המוקד של החינוך לדמוקרטיה צריך להיות: פיתוח אישיות דמוקרטית המסוגלת להפעיל שיקול דעת במצבים עמומים. כדי להשיג זאת, טוען כרמון, צריכה להיות מהפכה אמיתית בגישת ההוראה והחינוך של בתי הספר הממלכתיים בארץ. כיום, כתוצאה מההדרגיות הבן־גוריונית של ביטול הזרמים במערכת החינוך, מעקרים בתי הספר בשיטתיות כל מצב קונפליקטיבי מתהליך החינוך וההוראה. מערכת החינוך עסוקה בחיפוש נואש אחרי קונסנזוס וככל שהמחלוקות מעמיקות, כן מורידים את סף הקונסנזוס.

גורל הדמוקרטיה והדו־קיום דומה לזה של החינוך לציונות ולתודעה יהודית. נוגעים בנושאים הללו ברפרוף, כל עוד אינם מאיימים לנפץ את הקונסנזוס המבורך. הצעיר המתחנך בבית ספר מכור לקונסנזוס, נבוך. אין לו כלים להתמודד עם גישות לאומניות, הוא אינו יודע מיהו. כל שהוא יודע זה שלהיות ישראלי זה לשרוד, להילחם בערבים ולסגור על האדמה. הוא „נגד": נגד אש"ף, נגד החזרת שטחים, נגד „שלום עכשיו". הוא יודע שהוא יהודי אבל כשרוצים להזכיר לו מה זה „יהודי", מביאים לבית ספר רב או יוצאים לכפר חב"ד כדי לתת לו זריקת יידישקייט.

הנושאים המהותיים השנויים במחלוקת נשארים מחוץ לבית הספר ולצעיר אין כלים להתמודד אתם. אם יש סיכוי לחינוך לדמוקרטיה ולדו־קיום, טוען כרמון, זה על ידי הכנסת הבעיות השנויות במחלוקת לתוך בית הספר ובכל הנושאים: ספרות, תנ"ך, היסטוריה, גיאוגרפיה, אזרחות. בכל אחד מהתחומים, במקום להתחמק, צריך להדגיש את המחלוקות ולסייע לצעירים לגבש זהות והשקפת עולם. רק אדם בעל זהות משלו ובעל השקפת עולם מוגדרת יכול להתמודד עם מציאות סבוכה.

תסמונת החשיפות האירופית

„אקונומיסט", מיוחד ל„דבר"

החלטת צרפת וגרמניה להקים מועצת הגנה משותפת, ויותר מזה, עוצבה דו־לאומית שלא במסגרת נאט"ו אבל בתיאום אתו, היא מביטויי הלכי הרוח האירופיים על צרכי הגנה חדשים אחרי הסכם רייגן־גורבאצ'וב

פחות מחודש לאחר שחתמו גורבאצ'וב ורייגן בוושינגטון על ההסכם לצמצום הטילים, מדברות עתה ממשלות מערב־אירופה, בקול רם יותר, על הצורך לסייע זו לזו בהגנתן. ולא משום שרובן מתנגדות לעסקת הטילים, הנהנית בפופולאריות באירופה, אלא משום שהמערב־אירופים מתחילים להבין, כי לא יוכלו בטווח הארוך לסמוך על נוכחות צבאית אמריקאית, ברמתה העכשווית.

במסיבת עתונאים, שקיימו במשותף שרי ההגנה של בריטניה וצרפת, דיברו השניים על האפשרות לפתח במשותף טיל שיוט, בעל ראש־חץ גרעיני, שיותקן לשימוש במטוסיהן של שתי המדינות. יומיים קודם לכן רומם ראש ממשלת צרפת ז'אק שיראק את רוחם של רוב אזרחי מערב־גרמניה כאשר אמר, כי אם תותקף ארצם, תבוא צרפת לעזרתה „ללא דיחוי וללא כל סייג". אף שמנהיגי צרפת חזרו והכריזו בעבר, כי מדינתם תצא למלחמה אם תותקף אחת המדינות החברות בנאט"ו, תהו המערב־גרמנים אם תגיע ההגנה הצרפתית עד לשפת האלבה, או תיעצר על גדות הריין. הצהרתו של שיראק היתה עדות נוספת להידוק השותפות הצרפתית־גרמנית.

זמן־מה לפני־כן הודיעו צרפת ומערב־גרמניה, כי בכוונתן להקים במשותף חטיבה גרמנית־צרפתית ומועצת הגנה משותפת. צבאות צרפת וגרמניה היו מופתעים מההודעה. מה יעשו ארגונים חדשים אלה? שאלו. אף שעדיין לא הצביע איש על תפקיד מתאים למועצה – והניחוש הטוב ביותר מעלה, כי יוטל עליה „תיאום מדיניות הגרעין של צרפת עם מערב־גרמניה" – מתבהרים עתה רוב הפרטים הקשורים בחטיבה המשותפת.

תהיה זו חטיבה ממוכנת, המונה 3000–4000 איש והמורכבת מארבעה גדודים: גדוד שריון אחד, שני גדודים ממונעים וגדוד ארטילריה אחד. צרפת ומערב־גרמניה ישגרו שני גדודים, אך לא ברור עדיין אילו גדודים תשלח כל אחת. נוסף על הגדודים הלאומיים יהיו בחטיבה גם שתי יחידות מעורבות: חבורת מטה ויחידת סיוע בגודל של גדוד. שתי המדינות יתחלקו לסירוגין בפיקוד על החטיבה: ראשון המפקדים יהיה צרפתי. מפקדת החטיבה תוקם בראשית שנה זו, אך אין לצפות שהחטיבה כולה תהיה מבצעית לפני 1989. היא תמוקם ליד בבלינגן במערב־גרמניה ומשימתה תהיה להגן על אזורים בגרמניה, מאחורי הקוים שמוצבות בהם יחידות נאט"ו.

בברית נאט"ו חוששים מאוד, בין היתר, שמא יצליחו הסובייטים, בימיה הראשונים של מלחמה שתפרוץ באירופה, להחדיר אל תוך מערב־גרמניה כוחות בסדר גודל, שיש בו כדי לגרום נזק לשדות־התעופה, למאגרי האספקה ולצנרות. תפקיד ההגנה על אזורי העורף (להוציא את אלה שבהם פועלים רוב כוחות נאט"ו) מוטל על כוחות ההגנה האזורית של מערב־גרמניה, תערובת של צבא סדיר וחיילי מילואים. אך זה כוח קטן מדי למשימה כה גדולה. על־כן מקדמים בברכה את שני הגדודים הצרפתיים שיתוספו כתגבורת. שני הגדודים יבואו מהארמיה הצרפתית הראשונה. הגדודים הגרמניים יגויסו מתוך הכוחות הסדירים של חטיבת ההגנה ה־55. כיוון שחטיבה זו היא חלק ממערך ההגנה המרחבי, לא תפגע העברת הגדודים ליחידה החדשה במחויבותה של גרמניה לנאט"ו, משום שאנשי ההגנה המרחבית אמורים להישאר בעת מלחמה תחת הפיקוד הלאומי. ההסדר אף אינו פוגע בתביעתה העקרונית של צרפת, שחייליה ישרתו תחת פיקוד משותף של בעלות־הברית.

בעיתות שלום תהיה החטיבה כפופה למפקד האיזור הצבאי החמישי של מערב־גרמניה, המוצב ליד שטוטגארט. אך משום שתהיה זו אחת היחידות הספורות השייכות להגנה האזורית ומאויישות במלואן, יש להניח כי בעיתות מלחמה תהיה כפופה במישרין למפקד האיזור הדרומי כולו.

הניתוק מנאט"ו הוא יותר תיאורטי מאשר מעשי. אף־על־פי שהיחידות האזוריות פועלות רשמית בנפרד, הן עושות זאת בשיתוף־פעולה עם יחידות נאט"ו הקרובות. פקידים צרפתים מודים בגלוי, כי בזמן מלחמה תיהפך החטיבה המשותפת לחלק מכוחות הברית באיזור: בפועל תורה לה נאט"ו מה לעשות.

קצינים בכירים רבים בצרפת מברכים על צעד זה. רוב אנשי נאט"ו מסכימים: כל צעד שיגביר את מעורבותה של צרפת בהגנתה של אירופה הוא חיובי. אך אין זו דעת הכל. ממשלת איטליה מתנגדת בתוקף לרעיון הקמתן של „תת־יחידות" בתוך הברית. החטיבה החדשה ומועצת ההגנה המשותפת תהיינה „תת־יחידות" כאלה. כזה יהיה גם שיתוף־הפעולה המסורס, שמציעה צרפת לקיים בין הצי שלה לצי של איטליה וספרד בים־התיכון, וכן שיתוף־הפעולה בין בריטניה לצרפת בתחום צוללות הטילים. שיחות על כך מקיימות שתי המדינות בימים אלה.

בעיני ממשלת איטליה, ועם עמדתה מזדהים גם אישים בכירים במדינות אחרות, נראות יחידות קטנות אלה יותר מדי כמו התגשמות הרעיון הגוליסטי הנושן בדבר „דירקטוראט" אירופי, שצרפת תשלוט בו.

هكذا عن الاصل

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

היפהפיה התורנית

סילבי ברטן בת ה־21 היא „מיס צרפת" לשנת 1988. היא נבחרה בפריס ערב השנה החדשה.

חזיון הקיסר

קהל רב התאסף אתמול בטוקיו ליד הארמון הקיסרי לצפות בהירוהיטו, במסגרת החגיגות לכבוד השנה החדשה. זוהי הופעתו הפומבית הראשונה של הקיסר בן ה־86 מאז עבר נתוח בספטמבר.

חבורת נפוליטנים חגגה ביום שישי את פרוס השנה החדשה בטבילה במימי ה„מארג'יארה" או „המזח של נפולי". בשלט שנשאו נכתב: כאשר „ארחי השלום מעל למארג'יארה, יזכו רייגן וגורבצ'וב בשנה טובה.

עם ההסטוריה בריצה

ויליאם לינדסי בן 31 השלים ריצה לאורך 2500 ק"מ מחומת סין. ההוא האזרח הזר הראשון שרץ מרחק כה רב במשך שמונה חודשים, בחום הלוהט ובשלגים. אורך החומה, שנבנתה לפני למעלה מאלפיים שנה כמגן מפני פולשים ברבריים הוא 3000 ק"מ וביניהם קטעים אסורים למעבר על־ידי אזרחים זרים. המורה לשעבר, שהופעתו בכפרים נידחים הפתיעה את התושבים מתכוון לרכוב על אופניים מפקין עד ונציה לאורך נתיב המשי הישן ולרוץ לאורך הדרך שעשו הקומוניסטים הסינים במהלך המצעד הארוך של שנות ה־30.

בידור בנוסח דרומי

במעמד אלוף פיקוד הדרום, יצחק מרדכי, ראש עיריית באר שבע משה זילברמן וסגניו, נערך בסוף השבוע מופע הבכורה של להקת פיקוד הדרום בתכניתה החדשה „בדרום שלום". המופע, שהתקיים בהיכל התרבות החדיש של מועצת פועלי באר שבע, סוקר בזמר ובעיקר במערכונים ובפרודיות 40 שנות בידור ישראלי. אם לשפוט על פי התגובות הנלהבות של הקהל, הרי דומה כי פרישתה של הסולנית העיקרית של הלהקה, חיה סמיר, לא פגמה ביכולתה. את מקומה תפסה דפנה עמיר נמוכת הקומה, המצטיינת בקול צלול וערב. עמיר „גנבת את ההצגה" בקטע בו היא מפליאה בחיקוי קולה של הזמרת ריטה. החותם של הבדרן מאיר סויסה, שביים את הלהקה וכתב את מרבית המערכונים, ניכר היטב לאורך התכנית, בעיקר בקטעים שעיבד על פי מונטי פייטון. סויסה, שעבד עם הלהקה במשך חדשים ארוכים, זכה לתשואות רמות בתום התכנית ואף קיבל פרחים ותשורה מהאלוף מרדכי. בין עשרת חברי הלהקה בולט, תרתי משמע, אייל בוחבוט הענק, בנו של ראש מועצת מעלות, שלמה בוחבוט.

אמיר רוזנבליט

הישג כפול

תקופת כהונתה של מרגרט תאצ'ר בת ה־62, כראש ממשלה, היא הארוכה ביותר במאה הנוכחית – 8 שנים ו־244 יום וזאת לאחר ש„עשתה הסטוריה" בהיותה האשה הראשונה המכהנת בתפקיד כזה בבריטניה.

„לורד" יהודי

הרב הראשי ליהדות בריטניה, סיר ד"ר עמנואל יעקובוביץ, קיבל תואר „לורד" מאת מלכת בריטניה לכבוד ראש השנה האזרחית. לורד יעקובוביץ, שקיבל בשנת 1981 תואר אצולה הוא הרב הראשון בבית הלורדים. הוא יישב שם כנראה על ספסל לא־מפלגתי. ברשימת מקבלי תוארי השנה החדשה נמצאים יהודים אחרים ביניהם סיר יהושע חזה, שהיה השר הראשי בממשלת גיברלטר, דוד אנגמוני גאוקבם, מוריס שוק, דוד לנגדון, ובריאן לסלי פרידמן. באוסטרליה קיבלו תארים מורי גורדון הלבריג, מקס פרידלנדר, וד"ר רייזינגר הארי שפיין. [illegible]

דליה שחין, לונדון

מתגרה בגורל

ראש ממשלת ניו־זילנד דייויד לונגי יצא בשלום, אך מזועזע, מתאונה שאירעה אתמול כאשר מכונית המירוץ שלו התנגשה עם מכונית אחרת. לונגי העוסק מזה זמן רב בנהיגת מכוניות מירוץ השתתף בהכנות לסיבוב הראשון של סדרת מרוצי המכוניות הבין־לאומיים „ננסון אנד הדג'ס" במרחק 145 צפונית כוואלינגטון. בשעתו נמתחה עליו ביקורת על תחביבו אך הוא דחה אותה באומרו: „מעולם לא חזינו במות ראשי ממשלה במהלך מירוץ מכוניות, אך נדמה לי שכמה מהם מתו במיטתם".

דור חדש של ק.ג.ב.

יורי אורלוב, פעיל התנועה לזכויות האדם בברית־המועצות ומקים „קבוצת המעקב אחרי הסכמי הלסינקי", מבקר בימים אלו בארץ כאורח הליגה נגד השמצה של בני ברית. אורלוב, אשר נידון בשנת 1977 ל־7 שנות עבודת פרך ו־5 שנות גלות, שוחרר במפתיע ערב פיסגת רייגן־גורבצ'וב, באוקטובר 1986 והורשה לצאת למערב. בפגישה עם עתונאים שהתקיימה בסוף השבוע בירושלים אמר אורלוב כי 430 ממתנגדי המשטר הסובייטי, יהודים ובני דתות נרדפות אחרות, עדיין מוחזקים בבתי כלא, בבתי־חולים לחולי נפש או בגלות. תהיה זו טעות, הוסיף, להפריד בין המאמצים ליציאת היהודים לבין המאבק הכולל למען זכויות אדם בברה"מ. המערכה בשני תחומים אלה חייבת להיות משולבת. על גורבצ'וב אמר כי הוא מייצג דור חדש של אנשי ק.ג.ב. שפעולתם מתאפיינת תחילה בסגנון רך המתקשה מאוחר יותר.

יקיר צור

ל„אולימפיה"

מיטב הגיטריסטים בישראל באו להפרד בסוף השבוע מעמיתם באולדי אולייר (משמאל) היוצא לסדרת הופעות באולם אולימפיה בפריס. אולייר יהיה גיטריסט־אורח בתזמורתו של מאקו איבנג'. השניים הכירו לפני כשנה בישראל בתוכנית שהוקדשה לשיריו של לורקה שבה השתתפו איבנג', הדוראים ואולייר. בתמונה: אולייר עם יגאל הרד.

מכתבים למערכת דבר

הבינה המלאכותית של הליכוד

הבינה המלאכותית של הליכוד היא מחשבה חדשה, מקורית, ומנתקת את הקשר הסיבתי בין גורם למעשה לבין תוצאותיו, בין סיבה לבין מסובב, בין מניע למעשה לבין עצם עשייתו. הבינה המלאכותית של הליכוד היא מחשבה מודרנית המייחסת לכוח תפקיד בלבדי ביחסים בינלאומיים בכלל וביחסים בזורה התיכון בפרט.

אפשר לירות באוויר ולהרוג על פני האדמה.

אפשר לרגול בזכות הציבור לדעת ולבגוע מבנו מידע.

אפשר להיות מכוערים ולהאשים את הראי בכיעור.

אפשר להיות מוזהמים ולהרוץ בניקוי כפיים עצמי.

הבינה המלאכותית של הליכוד היא מחשבה המעמידה את השמאל בישראל בשורה חזיתית אחת עם אויביה, היא ראיית קשר ישיר בין כוונת הדיבורים על השלום לבין הפחתת הסיכויים להשגתו, היא אי־זיהוי הקשר הנסיבתי בין התמוא לבין העונש והכחשת הקשר המהותי על פיו מתקיימת בכל חברה תגובה ומחוקקת הליגה בין זה לבין זה.

הבינה המלאכותית של הליכוד היא התעלמות מהעובדה, ששנאת ישראל בשטחים הכבושים מתחילה לקבל ביטוי מעשי, היא הסירוב להיווכח, שהצל הוא ההרים, היא הנקיטה בכוח הזרוע במקום בו בכל שהכוח הולך ורב כך הולכת ונחלשת חולשת הנוקטים בו כאמצעי יחיד להרגעת הרוחות.

אפשר לקרוא לרוק – גשם. אפשר לקרוא לשחור – לבן. אפשר לאכול חזיר ולהחשב צמחוני.

אפשר להיות גלד ראש ולהעביר פנים.

הבינה המלאכותית של הליכוד היא המחשבה, שאפשר לעשות את הכול, בו בזמן, ולא לשלם מחיר אלא סכום סמלי, לעיתים רחוקות. הבינה המלאכותית של הליכוד היא המחשבה, שהשכל הישר ההגיוני הפשוט לא יגיעו לעולם שום שכר לפרעון.

אברהם שרון
רשפים

ממה מופתעים ונדהמים?

בגיליון „דבר" מיום 24.12.87 הובלטה הידיעה: „סמיר – עם ישראל הופתע ונדהם בעוצמת ההבאה" שנתגלתה לפתע לעיני כל לא רק בשטחים, אלא גם בתוך הקו הירוק בתוך מדינת ישראל. באותו גיליון הובאו דבריו של לובה אליאב: „העוינות המתפרצת עלולה לאחוז גם בערביי ישראל". רבים מקוראי העיתון בגליל לא ידעו האם לצחוק או לבכות.

האם עד כדי כך מנותקים מנהיגים ובעלי מחשבה מהנעשה בארץ בקרב המיעוטים. האם לא היתה הפגנת יום האדמה עם הרוגים ופצועים. האם לא המשיכו לקבוע ליום זה במסורת ושוכפים בו את הסיסמאות: ברם ואש הגליל ישוחרר, ברם ובאש פלשתין תשוחרר. סיסמאות אלו נשמעו כל אימת שבוצע פסק־דין של הריסת מיבנה בלתי־חוקי בגליל.

כלום לא ידוע שזה שנים רבות אומרים בכפרי הגליל: המשיכו לבנות הרבה, הכל בשבילנו. והאימרה הידועה בה ניזונים גם הילדים: הצלבנים היו כאן 200 שנה, ישראל לא תחזיק מעמד אף תקופה זו.

בשנות החמישים הצביעו אנשי המימשל הצבאי והמומחים לבעיות ערבים על הצורך לקדם את הכפר הערבי ולהביא חשמל וקידמה, כי רק כך אפשר להפוזית את הילודה בקרב ערביי ישראל. קמתי כזמנו נגד טעות זו, שבינתיים הוכחה אמנם כטעות. הריבוי הטבעי בקרב ערביי ישראל הוא הגבוה ביותר בעולם. לא מתוך נהסלות, אלא מתוך נבמה ברורה – עלינו להתגבר ולנצח ולכבוש בחזרה כל שעל אדמת פלשתין. לא רק את הגליל שניתן לפי האו"ם לארצות ערב, אלא גם כל דונם מאדמות תל־אביב, הרהה וכל יישוב אחר.

למה לא הבינו – והצבעתי אז על העניין – שסאדאת אמר בכנסת שעל הערבים לקבל בחזרה „כל האדמות הערביות". מצרים עומדת היום על כך. על כך עוד תצא למלחמה נגדנו.

יהודה אריאל
נהריה

ליותם יישר כוח

על „הגבים" שלו („דבר" 28.12.87) דובני, סלא אפריו, אם אומר, שמאמרו זה מהווה פרק כ„נבואת העם" של ימינו. האומגם לא תודעזע כל הנהגת מדינת ישראל, על שריה ומפלגותיה, נוכח דברי תוכחה אלה.

יצחק מאור
אשדות־יעקב, איחוד

בשם „היושר האינטלקטואלי"

ביבים הקודרים השוררים האלה, כשכל היישוב המתקדם ושוחר השלום עושה „עליהום" על השר אריק שרון, בשל התנחלותו המרגיזה ברובע הערבי של ירושלים, או כפי שהגדיר את המעשה הזה אחד מסרי העבודה „ביריונות בחסות ממלכתית", צצה לו במפתיע סניגוריה גואלת, דווקא מן הצד ובמקום שהוא עצמו בוודאי לא פילל.

ב„חותם" (מוסף „על המשמר") מס' 51 ,18.12.87 הופיע מאמר תחת הכותרת „בית שרון – דעה אחרת". היות והוא נכתב בגוף ראשון, יחיד ורבים, יש להניח (לרוב הפתעתי) שהכותב, עמירם כהן, נמנה בין הפגינים לזכויות הערבים ובעד תנועת „שלום עכשיו". בשם היושר האינטלקטואלי הוא גוזר מידה שווה בין „התנחלותו" של שרון בלב הרובע הערבי לבין משפחות ויחידים ערבים, בערים ושכונות יהודיות.

בכיעוניו ההשוואתיים, בעלי היגיון מרומה ודמגוגי, אף הנמקה ופרט אינם עומדים במבחן של מציאותנו הפוליטית והחברתית. הערבים, אשר נאלצים לשכור דירות ברובע היהודי, עושים את זאת בשל מצוקת הדיור בסקטור הערבי, או בשל הכרח להתגורר במרחק סביר למקור פרנסתם. זאת ועוד, הם מסתודלים, רובם ככולם, להנמיך את הפרופיל של נוכחותם, פן ימשכו את תשומת ליבם של גזענים ולאומנים למיניהם. ולהם עמירם כהן משווה את המהומה של „חנוכת הבית" השרונית על מאות המוזמנים ואנשי האבטחה!

ועוד כותב עמירם כהן: „וגם בנושא השמירה – ריח קל של צביעות נודף מהטענות הקשות כנגד העלות הגבוהה של האבטחה" ופה הוא מקביל את האבטחה המשטרתית להפגנות של „שלום עכשיו". ואני טוען לעומתו שמהשוואתו זו נודף ריח של צביעות לגמרי לא קלה. כי מה בין הבטחה חד־פעמית של חופש ההפגנה לאלפי מפגינים, לבין אבטחה יום יומית, מי יודע לכמה שנים, לחופש ההתגרות הבריונית והמיותרת של איש אחד.

לעמירם כהן הגיון ברזל (חלוד במקצת): „שרון, חייבים לומר, גר בעיר העתיקה באותה זכות שערבי גר בתל־אביב". רק שסניגורו הסרי של שרון מתעלם בתומו (או היתממותו) שמלבד הזכות קיימים עוד גורמים כגון: מטרה, עיתוי, תבונה מדינית, תכליתיות, השפעה והשלכות לטווח קצר ורחוק וכו' וכו'.

ועוד פנינה אחת בסניגוריה המוזרה הזו: „נכון הוא, שמצעדו של שרון נודף ריח רע של פרובוקציה וקריצה עבה לאנשי מרכז חרות. אך דברים אלה אינם רלוונטיים לעצם העניין".

אינני רוצה להמשיך לנבור בפילפולים הפסודו־משפטיים של עמירם כהן, המכוונים לטיהור השרץ. רק הכל ומצער שאיש אשר רואה עצמו כמשתייך לשמאל השפוי מעלה על דעתו ועל הנייר דעות שבאמת אינן רלוונטיות לעצם העניין.

אברהם עמרי
שער העמקים

לדבר אמת

יש אנשים, חברי מפלגת העבודה, שסבור פתחו את מערכת הבחירות של המפלגה. קו הסברה שלהם הוא בערך כך: שמעון פרס הביא את השלום ארוז בחבילה וקשור בסרט. יצחק שמיר לא רצה לקבל אותו, והתוצאה – התקוממות בשטחים.

זה פשוט לא יעבוד. אי־אפשר לבנות מערכת בחירות על שקר. שם הדיסקה שלנו: אמת! האמת הפשוטה היא ששמעון פרס לא הביא כל שלום. הנושא „פתיחה בין־לאומית" (שנולד במוחו של אחד מיועצי התדמית של פרס) פשוט כבר לא קיים. בעצרת האו"ם נערכה הצבעה על הצעת ירדן(!) ו־124 מדינות הצביעו בעד ועידה בין־לאומית בהשתתפות 5 חברות מועצת הביטחון ואש"ף, במטרה להחזרת כל „השטחים הכבושים". הידיעה „השולית" הזאת לא שודרה בטלוויזיה, וגם לא פורסמה בעיתון „דבר"... (יתכן, שכתוצאה מ„יוזמת פרס" ניזוק, ממילא, מכל השטחים עם ועידה ובלי ועידה. ואז הנסיגה לא תיעצר בקו הירוק... יבוא על כולנו „שלום עכשיו" – בשמיים.

אני חוזר על טעותי מ־84. אמיר אורן (הרודף כמוהו אמוק את אריק שרון) וחבריו לא יביאו קולות למפלגת העבודה. הם יביאו כמה מצביעים למפ"ם ולרץ. המאבק הוא על הקולות הצפים בין העבודה והליכוד. ואליהם צריך לדבר אמת!

עודד כהן
עין־הוד, איחוד

גיבור על חלשים

אנו החתומים מטה, חברי קיבוץ ראש הנקרה, קראנו בעיתונים, כי היועץ המשפטי, הרים, עומד לתבוע את ד"ר חיים גורדון לדין על מסתנבו בינה אותו „עוכר הצדק" וכיוון שבדעתו לתאר אותו ככזה לפני תלמידי התיכון באיזור מגורוי. וביניתיים נמסר בעיתונות, שהריש ביטל את כוונתו – המערכת.

ככתבו של ח.ג. בא בעקבות החלטת היועץ על סגירת תיק אלבין. אנו מבקשים להביע תמיכתנו והזדהותנו המלאה עם עמדתו של ח.ג. אף כי אנו מסתייגים מסגנונו. לעצם העניין אף אנו תמימי־דעים איתו באשר לתיפקודו של היועץ ואנו רואים בבעשהו של ח.ג. משום מעשה של גילוי אומץ ציבורי ואחריות אזרחית. ברצוננו להדגיש, כי פרשת אלבין היא בעינינו חוליה בשרשרת פעולותיו הקודמות שכולתן פוגמות באופן חמור במעמדו המיוחד של היועץ המשפטי ובתחושת האמון שרכשנו בעבר לבעלי התפקיד הזה, שבפעולותיהם העמיקו בנו התחושה שיש דין אחד לאזרח הפשוט ולאנשי המימשל, וסייג לשירות ליבם.

החתומים מטה מבקשים להביע הזדהותם עם עמדתו העקרונית של ח.ג.. אנו פונים לאזרחי ישראל להצטרף לעמדתנו: לתת לכך ביטוי פומבי בכלי התקשורת, לשלוח מאתנם אל משרדו של היועץ המשפטי, ואת הבעת תמיכתם אל ד"ר חיים גורדון באוניברסיטת באר־שבע.

ליבן אלכס, עזרא דלומי
דני הלוי, זאב בדגל
דובי פולין, יריב בן־אהרון
אהובה בן־אהרון,
שבולת דלמן, רותי זהבי
אורי אוסרי, עמוס שומרוני
דוד בר־און, דוד מאור
קיבוץ ראש הנקרה

טיבי אילן

ברידג'

מאת ארנונה שפאן

בסוף השבוע האחרון, התקיימה בסביון תחרות ע"ש טיבי אילן, שהיה אחד מבחירי המחקנים בסביון ותחרות לזכרו מתקיימת מדי שנה בשנה.

השנה זכו במקום הראשון ג'ודי קראוס ולובה קאפוסטה. את היד הבאה שיחקה הגב' קראוס.

צפון: ♠ A 10 8 x x ♥ K 10 ♦ x ♣ K J 9 x x

מערב: ♠ K x x x x ♥ J x x x x ♦ x ♣ x x

מזרח: ♠ Q ♥ A x x ♦ K J x x x ♣ Q 10 x x

דרום: ♠ J x ♥ Q x x ♦ A Q 10 x x x ♣ A x

מחלק: צפון
פגיעים: צפון־דרום
ההכרזה:

צפון	מזרח	דרום	מערב
1 קלאב	---	1 דיאמונד	2 בלי קלב*
דאבל	3 הארט	---	---
3 ספייד	---	3 בלי שליט	---
---	דאבל	---	---

* הארט+ספייד

מערב הוביל בהארט קטן, עשירית מצפון, אלוף מכוזרח שחור בהארט קטן, ג'ודי זכתה עם המלך ברזומם. קלאב לאלוף ונסיך ספייד שנלקח עם המלכה במזרח. הארט חוזר, נלקח עם המלכה, הכרוז המשיך בספייד שנלקח עם העשירית, כשמזרח משליך דיאמונד. עתה ביצעה ג'ודי עקיפה בדיאמונד, כשהיא זכה עם המלכה האלוף דיאמונד המצב היה כזה:

צפון: ♠ A ♥ – – – – ♦ – – – ♣ K J 9 x

מערב: ♠ K x ♥ J x ♦ – – – ♣ x

מזרח: ♠ – – – ♥ – – – – ♦ J x ♣ Q 10 x

דרום: ♠ – – – – ♥ – – – – ♦ 10 x x x ♣ x

הכרוז שיחקה דיאמונד. מזרח זכה בשתי לקיחות בדיאמונד ונאלץ להזור בקלאב לעבר הבזלג שבדומם, והחוזה בוצע כשבידי הכרוז שתי לקיחות בספייד, שתי לקיחות בהארט, שתי לקיחות בדיאמונד ושלוש לקיחות בקלאב.

מרחב תכנון מקומי כפר סבא
הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
בדבר בקשה להקלה ושמוש חורג
הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על חלקה/ות 149 בגוש 6428 רחוב הזייל מס' 7 הקלה/ות כלהלן: 10% בקו־בניין אחורי – 7.2 מ' במקום 8.0 מ' באגף חדר הכנורים.
כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה ובתכניות המצורפות אליה, במשרדי הועדה המקומית בכפר־סבא, רחוב ויצמן 137, בשעות קבלת־קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש.
התנגדויות מנומקות כשבי העתקים אפשר להמציא לועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר סבא. עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.
יצחק הלה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר סבא

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה ת"א־יפו בקשה ליתן אישור להקלה לתוספת אחוזי בניה 6% ולצרוף מבנה העזר לדירה ברח' ברק כב' 28 גוש 6336 חלקה 208 תיק בניין 0888-028 בקשה מס' 870896.
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם יש לו התנגדות להתכנית ההיתר־אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה ת"א־יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו הברורה וטלפון, ההתנגדות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. [illegible]
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה ת"א־יפו

חתום על דבר לשנת 1988 ותהנה מטובי הכותבים
עכשיו במחיר מיוחד
דבר
דבר השבוע
דבר אתי
עם דבר בעתונות
.דבר' אגף השיווק, טל. 03-286141

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי חיפה
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה, החליטה לאשר, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מתאר מקומית הנקרא:
„תכנית מס' חפ/1157 י"ד – מגורים ביודעאליה מזרח".
המהווה שינוי לתכניות הבאות:
חפ/1157 ב' יודעאליה מזרח.
חפ/1316 – הרחבת רחוב הניתה.
חפ/778 א' – בינוי על חלקות 173, 177, 199–203, בגוש 10885 חלקות 68–85 בגוש 11200.
מקום התכנית: בין רחוב שמחה גולן לרחוב הניתה, בחיפה.
הודעה על הפקדת שנוי התכנית פורסמה בילקוט הפרסומים בכ' 3352 התשמ"ז, עמוד 2606.
השינוי האמור, בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותו, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חיפה, וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
י"א בחשון התשמ"ח
3 בנובמבר 1987
[illegible]
הממונה על מחוז חיפה
יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה

קבלת חודעות 24 שעות ביממה
מודעות
משפחתיות והוספות
וכל יתר סוגי המודעות ל"
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דרוך דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
מועצת פועלי נתניה
מכרז למכירת מכונית
אופל אסקונה 1300 אוטומטית
עם מזגן
מספר הרכב: 41-374-53 שנת ייצור: 1983
את המכונית ניתן לראות במועצת פועלי נתניה, בית רבט, רח' רמז, נתניה החל מיום ראשון 3.1.88 ועד יום ש־שי 8.1.88 בין השעות 8.00 – 10.00 בבוקר.
את ההצעות יש להגיש במעטפות סגורות בצירוף המחאה בגובה 10% מההצעה עד לתאריך 8.1.88 שעה 10.00 בבוקר. הזוכה אינו מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרת.
נא לפנות לח' רוזנפלד יצחק – גזבר מו"פ נתניה.

מזג האוויר בערי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אתונה	3	6	מעונן
אמסטרדם	6	10	מעונן
בואנוס איירס	19	32	בהיר
הלסינקי	לא נמסר		
הונג קונג	19	21	בהיר
רומא	2	8	גשום
ז'נבה	5	11	מעונן
טוקיו	4	14	בהיר
טורונטו	-9	-3	מעונן
יוהנסבורג	19	32	בהיר
לונדון	7	12	מעונן
ליסבון	9	16	מעונן
מדריד	0	9	מעונן
מונטריאול	-2	1	מעונן
ניו יורק	4	7	בהיר
סאן פאולו	21	28	מעונן
פריז	9	13	גשום
פרנקפורט	6	9	מעונן
ציריך	6	10	גשום
ריו דה ז'נרו	21	38	מעונן
שטוקהולם	3	5	גשום
שיקאגו	-1	6	מעונן

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל. [illegible]
ירושלים: רח' יפו 30, טל. [illegible]
חיפה: דרך הים 2, טל. [illegible]
סד עבע: רח' הנבות, טל. [illegible]
swissair

קופת־חולים
של ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
ההנהלה המרכזית
ניתנת בזה הודעה כי בתאריך 31.1.88 יבוערו בבית חולים „השרון" תיקי אישפוז של חולים שנפטרו במשך שנת 1980, תיקי חדר מיון של חולים שטופלו במשך שנת 1980 ותיקי מרפאה המטולוגית משנים 1970 – 1979.
כל מי שיש לו ענין בצילום מן האמורים לעיל, יפנה בכתב אל הח' איה שי, בית חולים השרון, רח' קק"ל 7 ת.ד. 121 פתח־תקוה עד לתאריך 15.1.88.
לאחר מכן לא תתקבלנה בקשות ו/או טענות לענין זה.

קופת־חולים
של ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
ההנהלה המרכזית
ניתנת בזה הודעה כי בתאריך 31.1.88 יבוערו תצלומי רנטגן שבוצעו עד סוף שנת 1980 במכוני הרנטגן של בית החולים המרכזי עפולה והחולים שצולמו כבר נפטרו.
כל מי שיש לו ענין בצילום מן האמורים לעיל יפנה בכתב אל הנהלת בית החולים המרכזי, עפולה, מיקוד 18101, עד לתאריך 14.1.88
לאחר מכן לא תתקבלנה בקשות ו/או טענות לענין זה.

לפני 60 שנה | דבר | לפני 40 שנה

לפני 60 שנה

טרוצקי וחבריו הוצאו מה„ציקי"

הנשיאות ביסיכתה מה־31.12 קבלה החלטה פה אחד והוציאה מהועד המרכזי את טרצקי, זינובייב וחבריהם.

אימת הבצורת

החקלאים בעמק חרדים לגורל תבואות החורף. הזריעה נגמרה בכל הנקודות וגשם אין.

סוסי האפיפיור מפוטרים

האפיפיור פקד לבטל את עגלות הסוסים שבואטיקאן מראש השנה החדשה ולהנהיג במקומן אבטומובילים לנוסעים ומשאות. העגלות ההיסטוריות תופקדנה בבית הנכאות והאורוות תהיינה לגראז'ים.

לפני 40 שנה

עשרות ממרצחי בתי הזקוק נהרגו

עשרות רבות מן הפורעים נהרגו בפעולת־תגמול נועזה של ההגנה. התקפת נגד שניה עדכה ההגנה בכפר סלמה, המשמש בסיס להתקפות הכנופיות על שכונות־הספר של ת"א.

עולי „האומות המאוחדות" פרצו את ההסגר

הספינה „האומות המאוחדות" ובה מאות מעפילים הגיעה לחופי הארץ. האניה עלתה על שרטון בחוף נהריה ומיד החלה הורדת המעפילים אל החוף והעברתם למקומות מבטחים.

הגיע מזון לעיר העתיקה

שיירת־מכוניות עם צרכי־מזון הגיעה אמש בשלום לעיר העתיקה בירושלים.

שנה טובה להפתעות

מימין: מבקיע שער המנחון לזכות חולון, ליאון פנסו, עובר את המכבי מיקי כהן. במרכז: רגע אחרי השער. החולונים מקיפים באהבה את פנסו. משמאל: מאמן חולון, מאיר נמני, בלי מלים (צילומים: א. קנפר)

היום השני לשנת 1988 הניב שלוש הפתעות גדולות: המובילה נתניה הובילה בביתה 1:0 (תקוה) אך נוצחה בידי שמשון „הגיבור" 3:1 ★ מכבי ת"א ספגה הפסד ביתי (4 רצוף) לצפרירים 1:0 ★ בני־יהודה ספגה הפסד ראשון בשכונה – 1:0 לבאר־שבע ★ שתי הדולקות אחרי נתניה ניצחו וצימקו את הפער בצמרת ל־5 נקודות: הפועל ת"א על לוד 0:2 וכפ"ס על האלופה בית"ר י־ם 1:0 ★ בית"ר ת"א שיפרה עמדה בצמרת – 0:2 על האחרונה מכבי פ"ת ★ הפועל פ"ת מול מכבי חיפה 1:1

המגרש המרכזי

שמשון ת"א – מכבי נתניה 1:3

ההגנה החזקה ביותר בליגה יודעת גם להבקיע שערים

מאת דוד בכר

שחקני כרם התימנים השיבו אתמול את הצבע העזין לצמרת הליגה. השמשונים לא נבהלו מיריבתם היומרנית מעיר היהלומים והצליחו לזכות בנצחון חוץ מרהים – 1:3 (1:1).

שחקני שמשון ראויים לחופן מחמאות, שכן הם לא נבהלו מהיתרון המוקדם של יריבתם ובמשחק קר רוח הם הצליחו לחולל מהפך מרשים. כמה שחקנים אחראים למהפך הדראמטי: שחקני ההגנה בראשותו של אורי כהן, שאף הבקיע שער והוותיקים, שלמה מזרחי וגדעון דמתי, שהצליחו להתל רבות בהגנה הנתנייתית.

פתיחות המשחק התנהלה על־פי התסריט המוקדם. נתניה פתחה בסערה וכבר בדקה ה־11 הורה לוח התוצאות על 0:1 לזכותם. בני לם הגביהה כדור קרן והגנת שמשון הצליחה להרחיק את הכדור היישר לשלום תקוה, שבבעיטה באה הקפיץ את אהדיה – 0:1.

השער גרם למפנה ביחסי הכוחות במגרש. השמשונים עברו לסדרת התקפות ועם השריקה לסיום המחצית הם הצליחו להשיג שיוויון מוצדק. שלמה מזרחי הרים כדור קרן וניסים ברדה נגח בעוצמה, אבל ההגנה הנתנייתית הצליחה להדוף את הכדור היישר לרגליו של אורי כהן, שבבעיטה מ־10 מ' קבע את תוצאת המחצית – 1:1.

נתניה חלמה. בדקה ה־50 הגביה שוב יפתח הלוי קרן, שוב היה זה ברדה שנגח באין מפריע לעבר השער והפעם חדר כדורו לרשת – 1:2.

מי שחשב שנתניה תצליח לחזור לתמונת המשחק – טעה. שלום תקוה וחבריו הרבו להחטיא וכשלא מבקיעים – סופגים. בדקה ה־80 פרץ אבינועם עובדיה כסופה לעבר השער ומסר מסירת פז לאדרי, שבבעיטת „ספיץ" קבע את תוצאת המשחק – 1:3.

צפרירים חולון – מכבי ת"א 0:1

הפתעה? כן, שצפרירים ניצחה את מכבי תל־אביב רק 0:1

מאת שמואל קליגר

זה נשמע מוזר: צפרירים חולון צפרה למכבי ת"א והציבה בהמשך דרכה תמרורי אזהרה. ואפשר לראות זאת גם כך: מאיר נמני, מאמן חולון (לשעבר שחקן מכבי) עשה זאת לחבריו משכבר הימים דרור בר־נור וגיורא שפיגל (0:1), אך את הכאב האמיתי, שגרם ההפסד הרביעי ברציפות לאוהדים ההולכים ומידלדלים של מכבי רק הזמן יוכל להשכיח.

המשחק היה שייך יותר לליגה למקומות העבודה. כמעט ללא נקודות אור, ולעומת זה הרבה צללים. [illegible] מקרי אך משמעותי היה בדקה ה־33 לטובת החולונים שליאון פנסו קנה את עולמו (33) בבעיטה מדוייקת ממצב נוח. לאחר מכן ראינו את החשיכה הכללית משתלטת על האצטדיון בר"ג כשאוהדי הקבוצה המנוצחת נעלמים בלאט מהיציעים. עצוב היה לראות את המכבים מציגים בפני אוהדיהם את התלכיד המסכן ביותר שאפשר להעלות על הדעת: גם חסרונם של מנשה שמעונוב ואלי דריקס הפצועים יכולה להיות רק תירוץ [illegible].

בצפרירים אי אפשר לדרוש הרבה יותר שכן הקבוצה באה לכאן מעמדה מביכה בתחתית כדי לחלץ נקודה אחת ויצאה "כמו גדולה" – עם כל הרכוש של 3 נקודות "חמצן". הם עשו הרבה "רוח" והציבו הגנה מתוגברת עם כמה חלוצים פורצים שביקשו ל"גנוב" שער. אי אפשר לומר שלא הצליחו בהגשמת מלוא המשימה.

הפועל ת"א – הפועל לוד 0:2

ה„אדומים" ביצעו המראה חלקה

מאת ג. אשר

צמד שערים של שני הותיקים, שבתאי לוי ומיקי בר־שטרית, העניק שלשום להפועל ת"א נצחון ליגה ראשון לאחר שלושה משחקים ללא נצחון. חניכיו של יצחק שניאור גברו על הפועל לוד 0:2.

התל־אביבים היו קרובים להבקעת מכסת שערים משולשת אולם נתקפו בחוסר מזל. שבתאי לוי, שחזר לאחר העדרות, היה המחמיץ התורן של קבוצתו. עם זאת, השתדל לוי להוכיח כי טרם נס ליחו, גם כיום כאשר חלוצי הקבוצה אינם מבקיעים.

ללוד, לאחר גל של הצלחות לא היתה ידיה קשה. שחקניה קיוו לנקודה, אולם במחצית השניה לא עמדו בלחץ ונכנעו. השוער אלתר היה מחוסר עבודה במרבית דקות המשחק.

בדקה ה־60 של המחצית השניה בעט מוריס זאנו, הסוב בשדה, למשקוף שער לוד. כעבור 16 דקות (דקה 76) הובקע השער הראשון. משה סיני הקשית לרחבה ובר־שטרית שנכנס קודם לכן נגח למרכז השער. הכדור ברח מהשוער בנגיעה וחדר פנימה 0:1.

בדקה ה־86 שוב הקשית משה סיני לרחבת לוד. שבתאי לוי התרומם נפלא ונגח בצורה מרשימה פנימה 0:2 לתל־אביב.

באר־שבע – בני־יהודה 0:1

נצחון חוץ בנוסח צרפתי

מאת ארז שבו

אגדת הביתיות של המגרש בשכונת התקוה התנפצה אתמול באכזריות רבה מול עיניהם הלא מאמינות של אוהדי בני יהודה ת"א. הפועל באר־שבע במשחק פשוט ויעיל הצליחה לזכות בכל הקופה – 0:1 (0:1).

קשה היה להבין מה קרה אתמול לחניכיו של השועל הוותיק, דוד שוויצר. ה„זהובים" התגלו כשבר כלי ומשחקם היה חלש ולעיתים גם מרגיז.

האורחים תיגברו את הגנתם והסתפקו בהתקפות מתפרצות. לאחר הדקות הראשונות הם ראו שהשד ה„זהוב" אינו נורא כל־כך והם הצליחו להשתלט על מרכז המגרש ללא קושי.

כבר בדקה ה־16 הצליחה הפועל באר־שבע להבקיע את חומת שכונת התקוה. אוחנה פרץ מהאגף והרים את הכדור לעבר צרפתי, שבנגיחה מקרוב קבע – 0:1.

הבאר־שבעים המשיכו לתת את הטון וכל נערות אוהדי בני־יהודה, שניסו להמריץ את אליליהם לא הועילו. בדקות הסיום ניתנה לבאר־שבע הזדמנות נדירה להבקיע שער נוסף, אבל יובל אוחנה ריחם כנראה של ה„זהובים" ומול אסיאג הוא החטיא מקרוב.

כפר־סבא – בית"ר ירושלים 0:1

כפ"ס בהתגנבות יחידים

מאת חיים לוי

כדי לגבור על בית"ר ירושלים מספיקה יכולת פושרת. מעובדה זו נהנו אתמול שחקני הפועל כפר־סבא שגברו ללא קושי על האלופה המאכזבת – 0:1 (0:1).

שחקני ה„מנורה" המשיכו גם אתמול לאכזב. הופעת הבכורה של אליהו עופר היתה מאכזבת ואין ספק, כי מצפים לו עוד חיים קשים עד תום העונה. הבעיה העיקרית של הביתרי"ם נעוצה בחוסר בטחונם. שחקנים מוכשרים כמו מלכה, סלקטר ורוקמן נכשלו אתמול בפעולות כדורגל פשוטות. את אכזבת המשחק היווה ללא ספק ה„מהנדס" אורי מלמיליאן, שאתמול נח את חופשת סוף השבוע שלו.

הכפר־סבאים לא הרשימו, אבל גם יכולתם הבינונית הספיקה להם. פתיחת המשחק היתה שיכת לחניכיו של שמעון שנהר. בדקה ה־9 שלח אלי יאני את מימוני לעבר השער. בני כהן דחף אותו בתוך הרחבה והשופט הורה על הנקודה הלבנה. פולבר לא נכשל והעלה את כפר־סבא ליתרון – 0:1.

מי שחשב שהשער יעורר את המשחק – טעה. המשחק נהפך לחסר דיוק ומשעמם ורוב הצופים ציפו בקוצר רוח לשריקת הסיום של המחצית הראשונה. גם במחצית השניה המשיכו הצופים לחזות במשחק משעמם. במחצית זו החזיקו הביתרי"ם יותר בכדור, אבל הכפר־סבאים היו מסוכנים יותר. שריקת הסיום גאלה את הצופים מהשעמום המרגיז.

הפועל פ"ת – מכבי חיפה 1:1

שני שערים ב־3 דקות

שחקני הפועל פ"ת לא הצליחו אתמול למשש את יתרונם האיכותי לנצחון ביתי וקבוצת מכבי חיפה זכתה מן ההפקר בנקודת ליגה יקרה – 1:1 (0:0).

האורחים הגיעו במטרה לחלץ נקודת ליגה ואכן, במרבית דקות המשחק הם ביססו את משחקם על הגנה מתוגברת והתקפות מתפרצות. כבר בדקה ה־8 ניתנה לניר לוין הזדמנות נוחה להבקעת שער, אבל הוא החטיא מקרוב. הפתח־תקוואים המשיכו ללחוץ ובדקה ה־18 הגיע תורו של אלי מחפוד להחטיא כטירון.

בדקה ה־54 הם הצליחו סוף סוף לעלות ליתרון, לאחר שדורון רבינזון שלח כדור עומק לאלי מחפוד וזה לא נכשל מול גינצבורג – 0:1.

השער עורר במקצת את החיפאים מתרדמתם וכעבור שלוש דקות הם הצליחו לאזן את התוצאה. איתן אהרוני פרץ לעבר השער, כשהוא חולף על־פני שני מגינים. בתוך הרחבה הוא בעט כדור חלש, שנסבב מידיו של ג'רבי לרשת – 1:1.

השער הכניס את שחקני אם המושבות להלם ובדקה ה־66 הדבר כמעט עלה להם בשער חובה נוסף, אבל כדורו של שלום לוי נהדף בקורת השער.

מלך המטווחים

1. שלום תקוה (נתניה) 11
2. זאהי ארמלי (חיפה) 10
3. מלמיליאן (בית"ר י־ם) 9

היציע המרכזי

הסבה בת"א: אוהדי מכבי יעברו לבית"ר...

מאת יצחק שתיל

לשבת הראשונה של שנת 1988 היו נתוני פתיחה מצויינים. מזג אויר, משחקים ש„הבטיחו" ובחלקם קיימו, אבל, אני ולא ברור לי למה – נפלתי על הפנים באיצטדיון ר"ג.

המשחק הראשון הפגיש את הקבוצה המפתיעה ביותר העונה עד כה בית"ר ת"א, קבוצת צמרת, מול האחרונה בטבלה מכבי פ"ת. שחקני בית"ר הסתפקו בצמד שערים במחצית הראשונה ובשניה התאימו עצמם ליריביהם. זהו מרשם בטוח להברחת אוהדים מהיציעים – אבל, לבית"ר בעצם, אין זה משנה. לפי שאגות העידוד יש לבית"ר ת"א – 50 אוהדים, כך שאין את מי להבריח.

המשחק השני היה על טהרת ה„פליי־אוף" התחתון: מכבי ת"א וצפרירים. הסיכום: נצחון חשוב לחולון וכל הכבוד. אבל, הדיפור הוא מכבי ת"א. המילה המתאימה, לדעתי, היא: בושה. להפסיד אין זה אסון. השאלה איך. 4 שבועות רצופים חוזרת על עצמה התמונה העגומה הזאת. אתמול, לדעתי, שברה מכבי את השיא השלילי שלה.

ההסברים או אי ההסברים שלה, ההתנשאות שגבלה בארוגנטיות רחוקים מלהיות „כרטיס הביקור" של מחלקת כדורגל מפוארת. בניגוד לבית"ר ת"א, שחקני מכבי ת"א כן יבריחו אוהדים ואולי כבר הבריחו. ראוי לה למחלקת הכדורגל ללמוד ולקחת דוגמה ממחלקת הכדורסל של האגודה. התוצאה הצפויה, שלכדורגלנים ישארו חליפות בלבד ללא כבוד.

ומאיצטדיון ר"ג – כפי שאומרים שדרינו – ברכה גם לשמשון ת"א והפועל ב"ש, על נצחונות החוץ שלהם.

בית"ר ת"א – מכבי פ"ת 0:2

ה„טיל" של אדרי שיגר את בית"ר ת"א לצמרת

מאת יוסי משורר

„שער העונה", מעשה רגליו להתפאר של יוסי אדרי. מבעיטה מרשימה מ־25 מ' היה גולת הכותרת של ניצחון בית"ר ת"א על מכבי פ"ת 0:2. ואמא אדרי שמחה: לא רק הבן קרלוס הרשים ב„שער העונה", אלא גם הבן השני, שלמה הבקיע בנתניה וביסס את נצחון שמשון על מוליך הטבלה.

בסך הכל חזינו במשחק חלש מאוד במיוחד בשלב, שבו לא הבקעו השערים. זה היה במיוחד במהלך כל המחצית השניה, אך גם בפתיחות המשחק כאשר השחקנים לא הצליחו לפתוח את משחקם הרגיל.

בכל זאת הצליחו הת"א לבטא את יתרונם בשער (24), כאשר ירון כהן מזווית חדה וחזקה בעט שטוח פנימה. נקפו רק 5 דקות ואדרי הקפיץ את כולם ממקומותיהם ב„טיל" שהותיר את השוער הלאומי עופר פביאן המום. מסוער בעל שעור קומה יכולנו לצפות לפחות ל„תגובה", אך זו בוששה להגיע.

כוכב השבת

אורי כהן

הבלם השקט והמסור של שמשון רחוק בדרך כלל מהכותרות. עושה מלאכה טובה בהגנה החזקה ביותר בליגה, אך נותר בצילם של השוער הלאומי הטרי, אבי חדד והבלם הלאומי לשעבר, נסים ברדה. אתמול היסווה בנגיחת ראש והיה מהגורמים הראשיים לנצחון החוץ המדהים של שמשון בנתניה 1:3. ציונו – 7.

במחזור הבא

מכבי פ"ת – מכבי ת"א
מכבי חיפה – בית"ר ת"א
הפועל לוד – כפר־סבא
בית"ר י־ם – מכבי נתניה
שמשון ת"א – בני־יהודה
באר־שבע – הפועל פ"ת
צפרירים – הפועל ת"א

ניתוח שלאחר המחזור

יהושע גלזר, כוכב מכבי ת"א בעבר:

שבמכבי ת"א יורידו את החליפות ויתחילו להפשיל שרוולים

אמנם, בהגיע יום הולדתי ה־60 (29 בדצמבר 1927) קיבלתי ממכבי ת"א זר פרחים וחבל, שאינני יכול עתה לגמול באותה מטבע: 4 הפסדים רצופים ולא מחפשים בקבוצה מי אשם. איך זה יכול להיות? זו בושה וחרפה. יכולת כזו תבריח את הקהל. אני לא זוכר מתי מכבי הפסידה 4 משחקים רצופים. ועוד שמעתי ברדיו שצפרירים חולון הזמינו עוד כמה שערים.

הגיע הזמן שמכבי יורידו את החליפות והעניבות ויחזרו לחולצות של פעם. לחולצות של דם, יזע ודמעות. אני זוכר שפעם הייתי מקבל 'פס' מאלי פוקס ושום דבר לא היה עוזר ליריב. אני זוכר, שכשעליתי לקבוצה הבוגרת זה היה עוד לפני קום המדינה ב־47. עד שפרשתי בשנת 1962 הופעתי באימפריה, שצברה גביעים ואליפויות בלי סוף וזה היה כדורגל, מלהבה ורצון אמיתי.

פעם, אני זוכר, היינו בתחתית, אבל ניצחנו פעמיים את הפועל וניצלנו. היתה יותר נשמה במשחק, אולי כדורגל פחות טוב, וכושר יותר, אבל היה רצון. ובכדורגל, הלוא הרצון הוא הקובע.

אינני רוצה לבקר את הניהול של הקבוצה. יש יותר מדי מנהלים. הגיע הזמן שילכו לפסיכולוג. שילמד אותם להלחם: לשחק עם כל הנשמה. אם יפסידו גם בשבת הקרובה, נגד מכבי פ"ת זה יהיה לא רק הפסד חמישי ברציפות, אלא הפסד נוסף בסידרה נגד כל הקבוצות החלשות בליגה, שאליהן הצטרפה, לדאבוני, מכבי ת"א.

ההבדל אולי בזה שהיום יותר קבוצות טובות מפעם. למשל, שמשון ת"א. בניצחונו על מכבי נתניה, למשל. זו קבוצה עם רצון ונשמה. מכבי ת"א פתח טוב ונחלש. שמשון פתח רע והתאוששה. התחלפו היוצרות. גם בית"ר ראויה למחמאות על הישגיה. אותם דברים אמורים על מכבי נתניה והפועל ת"א. הפועל באר־שבע – הפתעה ניצחה בתוך את בני־יהודה.

ומכבי ת"א, מה יהיה על הקבוצה? הם עוד עלולים לרדת...שיקחו את עצמם בידיים – ולעבודה...

שמואל קליגר

נבחרת המחזור

גיל הורוני (צפרירים)	אבי חדד (שמשון)	דוד הרשליקוביץ (הפועל ת"א)
אורי כהן (שמשון)		ירון פרסלני (כפר־סבא)
יגאל הלל (שמשון)	מוריס זאנו (הפועל ת"א)	מאיר צרפתי (באר־שבע)
יובל אוחנה (באר־שבע)	שבתאי לוי (הפועל ת"א)	ליאון פנסו (צפרירים)

המבקיעים להפועל ת"א בר־שטרית (מימין) ושבתאי לוי

גם זה קרה

שניאור, גם החלוצים שלך מבקיעים...

השער המרשים שהבקיע חלוץ הפועל ת"א, שבתאי לוי, עורר את הרושם שיש להפועל גם... חלוצים. ההתבטאויות של המאמן שניאור שלהפועל אין חלוצים, מאז עזב יהושע פייגנבוים, עוררה תגובות נזעמות במועדון. לדברי מקורבים לקבוצה, דברים מיותרים הם שמכניסים את השחקנים ללחץ. גם הדברים שאמר המאמן על גיל לנדאו, המושבת לפי שעה, תבעו תגובה מצד הנהלת הקבוצה.

יהושע פייגנבוים בעבר כוכב הפועל ת"א, וכיום מאמן מצליח בהפועל ירושלים, ישב שלשום בתא־הכבוד. לדבריו הפועל ת"א מסוגלת להכניע כל קבוצה. גם החלוצים יודעים את המלאכה והם זקוקים לקצת בטחון. דברים דומים אמרו חברי הנהלה אחרים שישבו בתא־הכבוד. ראשי המועדון הבהירו כי יבדקו את משמעות דבריו של שניאור על לנדאו. משה ולדמן, חבר הועדה המרכזת של ההסתדרות וראשי המועדון אמר כי, כל הדברים ילובנו בישיבת הנהלת הגג השבוע.

בוקשפן מנסה לשכנע: מכבי ת"א לא בפאניקה

מאת שמואל קליגר

„שום דבר ממה שמצפים העיתונאים לא יקרה. מכבי ת'א לא בפאניקה. ההנהלה הצוות המקצועי ימשיכו לעבוד בצורה ובמתכונת שהיתוו לעצמם", כך פסק אמש יו"ר אגודת מכבי ת"א, אלדד בוקשפן. „אנחנו מודעים ומבינים את כאבו של קהל האוהדים ומאזינים לרחשי לבו. צריך להבין שאי אפשר לפתור בעיות בקלויות ובבעיות. עובדה, כולם ראו את זה: צעקו: איזניר, תביאו את איזניר. עכשיו צועקים: איזניר הביתה".

בוקשפן הבהיר כי הנהלת האגודה תעשה הכל, כפי שעשתה עד כה, כדי לחלץ את הקבוצה מהמשבר, אך עיקר המשימה תוטל על כתפי השחקנים. „התנאים שאנו נותנים לשחקנים, הם מהרמה הגבוהה בארץ ועומדים אף בקריטריונים אירופיים. אולי לשחקנים יש עתה בעיה פסיכולוגית".

הליגה הלאומית

	הקבוצה	מש'	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
1.	מכבי נתניה	17	10	4	3	20–31	34
2.	הפועל כפר־סבא	17	8	5	4	13–19	29
3.	הפועל תל־אביב	17	8	5	4	12–16	29
4.	בית"ר תל־אביב	17	7	6	4	15–24	27
5.	שמשון תל־אביב	17	6	9	2	10–17	27
6.	הפועל באר־שבע	17	6	7	4	10–13	25
7.	הפועל פתח־תקוה	17	6	5	6	22–21	23
8.	בית"ר ירושלים	17	6	4	7	27–24	22
9.	מכבי תל־אביב	17	4	8	5	20–24	20
10.	בני־יהודה	17	4	8	5	12–14	20
11.	הפועל צפרירים	17	3	9	5	14–11	18
12.	מכבי חיפה	17	3	7	7	19–19	16
13.	הפועל לוד	17	2	6	9	36–13	12
14.	מכבי פתח־תקוה	17	2	5	10	26–11	11

עובדות ומספרים: מחזור יז

הפועל ת"א 2 (0)
הפועל לוד 0 (0)

● מיקי בר־שטרית (75), שבתאי לוי (86)

ציון משחק: 7
המצטיין: מוריס זאנו
המאכזב: יאיר סגרווי
שופט: צבי שריר
צופים: 3000
איצטדיון: בלומפילד

★ הפועל ת"א: אלטר 5: אזמה 5, זאנו 6, סגל 5, הרשליקוביץ 6: לאנו 7, סיני 5, אלי כהן 6: לינהרט 4 (בר־שטרית), ר. שמואל 5, שבתאי לוי 6.

★ הפועל לוד: יעקב בנודיס 4: ברדוגו 5, בעמן 5, אורי בנודיס 4, יעקב הלל 5: דדש 4, ברמסס 6 (סוקול 5), בלאיש 4, שרביט 5: סמדג'ה 5, סגרווי 4.

צפרירים 1 (1)
מכבי ת"א 0 (0)

● ליאון פנסו (33)

ציון משחק: 4
המצטיין: ליאון פנסו
המאכזב: מוטי איזניר
שופט: יהושע לויה
צופים: 2000
איצטדיון: רמת־גן

★ צפרירים חולון: ביטרן 6: זיתוני 6, יעקובי 6, אלי כהן 6, מחלוף 4: בן־ברוך 5 (סליאס), דמתי 5, פרחן 5: ר. הלל 5, פנסו 6, שקוקה 5.

★ מכבי תל־אביב: מרכוס 6: שאול כהן 6, מיקי כהן 5, איתן לוי 4 (סבק 5), קריס 5: איזניר 4, צרפתי 4, לולו (גריאני 4), א. נתן 4: גורדון 4, בראל 4.

כפר־סבא 1 (1)
בית"ר י־ם 0 (0)

● גד פולבר (8 מ־11 מ')

ציון משחק: 5
המצטיין: יוסי מזרחי
המאכזב: אורי מלמיליאן
שופט: חיים ליפקוביץ
צופים: 5000
איצטדיון: כפר־סבא

★ הפועל כפר־סבא: שמיר 5: א. בן־חיים 5, פרסלני 6, רבינוביץ 5, אינשטיין 5: פולבר 5, יפה 5, סימן 4: מימוני 5, יאני 5, רכיבו 5.

★ בית"ר ירושלים: מזרחי 6: אבי כהן 4, אזולאי 4, אשש 5, בני כהן 5 (שווריג 6), מלמיליאן 4, ס. מלכה 4 (שוריג), דידו 5, קדוש 5: רוקמן 5, סלקטר 4.

באר־שבע 1 (1)
בני־יהודה 0 (0)

● מאיר צרפתי (16)

ציון משחק: 5
המצטיין: מאיר צרפתי
המאכזב: ברוך ממן
שופט: רחמים רינצקי
צופים: 2500
איצטדיון: שכונת התקוה

★ הפועל באר־שבע: אנסמן 6: בן־חמו 5, אילת 6, דודי 6, ארזן 6: חיון 5, דהאן 5, צרפתי 7, עזרן 5: ביטון 6 (אפריאט), אוחנה 6.

★ בני־יהודה: אסיאג 5: סלמן 3, אלקבץ 3, פרי 4, עלו 3: שרעבי 3 (שירזי), אייל חיים 4, ממן 4 (כליתי): אייזנברג 5, גודדנה 5, זקס 4.

שמשון ת"א 3 (1)
מכ. נתניה 1 (1)

● אורי כהן (45), נסים ברדה (50), שלמה אדרי (80)
● שלום תקוה (11)

ציון משחק: 7
המצטיין: אורי כהן
המאכזב: רוני לוי
שופט: אריה פרוסט
צופים: 5000
איצטדיון: נתניה

★ שמשון ת"א: חדד 6: דהרי 5, ברדה 5, אורי כהן 7, הלוי 5: יגאל הלל 6, שמעונוב 5, א. עובדיה 5, מזרחי 5: דמתי 6, שלמה אדרי 6.

★ מכבי נתניה: בלדב 4: ש. מנחם 5, בר 6, חסן 5, קורן (חיים לוי 5) 4, תלפת 4, לם 5, עציוני 4 (ר. גבאי), רוני לוי 4: ש. תקוה 5, י. מנחם 5.

הפועל פ"ת 1 (1)
מכבי חיפה 1 (1)

● אלי מחפוד (54)
● איתן אהרוני (57)

ציון משחק: 5
המצטיין: ניר אלון
המאכזב: אוסמו הגדול
שופט: עובדיה בן־יצחק
צופים: 1500
איצטדיון: הפועל פ"ת

★ הפועל פ"ת: ג'רבי 4: קחוטירלי 5, ברוניק 5, ב. אלון 6, גיא לוי 5: שושני 5, מחפוד 6 (חזן), אליה 5 (כסון), סאבו 5: לוין 5, רבינזון 5.

★ מכבי חיפה: גינצבורג 5: אהרוני 5, אוסמו (הגדול) 4, קלינגר 6: בלבול 4, דוד לוי 4, שלום לוי 4, אוסמו (הקטן) 4, גבעול 5: צ. מלכה 4 (ע. מזרחי הדרתק), ארמלי 5.

בית"ר ת"א 2 (2)
מכבי פ"ת 0 (0)

● ירון כהן (24), יוסי אדרי (29)

ציון משחק: 6
המצטיין: יעקב כהן
המאכזב: אלישע לוי
שופט: יאיר מילינגר
צופים: 2000
איצטדיון: רמת־גן

★ בית"ר ת"א: ליברמן 6: סודס 5, יעקב כהן 6, עמר 6, מאיה 5: ניסן כהן 5, נסים כהן 6, צמח 4 (אברהמי), אדרי 6 (קצב): ירון כהן 5, תגר 5.

★ מכבי פ"ת: פביאן 5: מאיר כהן 4, אלי כהן 4, אוזנבל 4, לאון 5: בלחסן 4 (ת. דניאל 5) אלישע לוי 4, שעשוע 4, א. ירחום 4: א. בן־שמעון 4 (נביה 5), רפי כהן 4.

הניחוש הנכון

1.	הפועל פ"ת – מכבי חיפה	x
2.	בני־יהודה – באר־שבע	2
3.	מכבי נתניה – שמשון	2
4.	כפר־סבא – בית"ר י־ם	1
5.	הפועל ת"א – הפועל לוד	1
6.	מכבי ת"א – צפרירים	2
7.	הפועל יהוד – ב. נתניה	x
8.	בת־ים – הפועל ר"ג	1
9.	הפועל חיפה – שעריים	1
10.	מכבי עמידר – מכבי יפו	1
11.	הפועל י־ם – הפועל עכו	1
12.	מכבי יבנה – הפ. חדרה	1
13.	הכח ר"ג – הפועל טבריה	2
14.	אשקלון – בית"ר רמלה	x

صكنا من الاهل

נשמר הפער בין 4 הראשונות
בת־ים הביסה הפועל ר"ג 0:4

מאת שמואל טל

בצמרת הארצית אין כל חדש. כל ארבע הראשונות זכו בנצחונות ושמרו על ההפרש ביניהן. את תוצאת השבת רשמה לזכותה הפועל בת־ים, שהביסה בבית את הפועל ר"ג בשיעור 0:4. הנצחון הקפיץ את הבת־ימים למקום השישי המשובח, בפיגור של נקודה אחרי הרמת־גנים.

המוליכה, הפועל ירושלים, לא התקשתה להביס בביתה את סוגרת הטבלה, הפועל עכו, בשיעור 2:5. השניה, הפועל חיפה, הסתפקה בנצחון על חודו של שער (0:1) על מכבי שעריים כדי לשמור על מקומה השני. נצחון זהה הותיר את הפועל טבריה במקום השלישי (גברה על הכח בר"ג) ואילו מכבי יבנה ניצחה בביתה את הפועל חדרה בתוצאה 0:2 והיא מדורגת במקום הרביעי.

ברמת־עמידר ניצחה קבוצת מכבי המקומית את מכבי יפו וביהוד נפרדו הפועל יהוד ובית"ר נתניה בתיקו 1:1, התיקו היחיד של המחזור.

16 שערים הובקעו במחזור אתמול בו חזו כ־7000 צופים.

הפועל י"ם 5
הפועל עכו 2

מישל דיין (שלושער) ויעקב "שוקי" נומדר (צמד) הוליכו אתמול את מוליכת הטבלה לנצחון גבוה על הפועל עכו, הסוגרת אותה, בשיעור 2:5.

ההבדל בין שתי הקבוצות ניכר היטב כבר משריקת הפתיחה, למרות שהעכואים הצליחו להחזיק מעמד עד לדקה ה־38, בה הבקיע דיין את שערו הראשון. כחלוף 120 שניות הוסיף נומדר שער שני וחתם את תוצאת המחצית.

גם המחצית השניה נפתחה בסערה ע"י הירושלמים שהעלו את יתרונם ל־0:4 ושוב מרגלי נומדר (56) ודיין (66). רק בשלב זה הצליחו האורחים לצמק משער של חלפון בדקה ה־73 מהנקודה הלבנה. שתי דקות לאחר מכן השלים דיין שלישיה אישית וכחלוף עוד ארבע דקות קבע העכואי גנון את תוצאת המשחק.

שפט יצחק רוזנברג לעיני 2000 צופים במגרש ימק"א בירושלים.

הפועל חיפה 1
מכבי שעריים 0

שער בודד מרגלי רוני מלכה הותיר את הפועל חיפה בפיגור של ארבע נקודות אחרי המוליכה, בתום נצחונה על מכבי שעריים 0:1.

האורחים מרחובות הפתיעו במשחק אמביציוני ולוחם, שהפתיע את החיפאים. רק הצטיינותו של הבלם יוסי קרמר מנעה הבקעת שערים. בנגד, הספיקה הזדמנות בודדת למלכה כדי להכניע את שוער האורחים ולזכות בנצחון.

שפט יצחק בן־יצחק לעיני 1500 צופים בקרית־חיים.

רמת־עמידר 1
מכבי יפו 0

מכבי רמת־עמידר ניצלה אתמול את ביתיותה כדי לזכות בשלוש נקודות על חשבון מכבי יפו (0:1) ולהתרחק מעט מאיזור התחתית.

השער היחיד במשחק הובקע כבר בדקה ה־24 מרגלי אורון גרין, במהלך התקפה מתוכננת שמצאה את היפואים בלתי מוכנים. בהמשך עברו היפואים לסידרת התקפות על שער מארחיהם, אולם נתקלו ביכולתו הטובה של הבלם יעקב עיני.

שפט עמית קליין לעיני 300 צופים ברמת־עמידר.

הפועל יהוד 1
בית"ר נתניה 1

במשחק שקול ובינוני ברמתו נפרדו אתמול קבוצות הפועל יהוד ובית"ר נתניה התיקו 1:1.

יהוד פתחה את המשחק בתנופה וכבר בדקה השישית רכשה יתרון מרגלי יהודה דוגאץ'. אולם שניות ספורות לפני שריקת הסיום של המחצית הצליח הנתנייתי טל בראל להבקיע את שער השוויון.

במחצית השניה הטילו המארחים מצור על שער אורחיהם, אולם יכולתו הגבוהה של השוער שמעון לביא הותירה את התוצאה בעינה.

שפט שלמה שוהר לעיני 500 צופים ביהוד.

הפועל טבריה 1
הכח ר"ג 0

שער של עופר דן,חמש דקות מהסיום,הספיק להפועל טבריה כדי לגמול לסגולים מהכח ולנצח בשיעור 0:1.

הכח היתה הטובה יותר במגרש ובניצוחו של ניסים חלפון שלטה במרכז המגרש ואף הגיעה למספר הזדמנויות נוחות להבקעה,אולם אלה הוחמצו.

מן העבר השני ניסו הטבריינים להשיג יתרון בסידרת התקפות מתפרצות. באחת מהן,בדקה ה־85,ניצל עופר דן חור בהגנת הכח והעניק שלוש נקודות לקבוצתו.

שפט יוסי שוצי לעיני 1000 צופים בטבריה.

מכבי יבנה 2
הפועל חדרה 0

עדיפות מוחלטת של כדורגלני מכבי יבנה העניקה להם נצחון בשיעור 0:2 על הפועל חדרה והותירה להם תקוה לקראת המשך הדרך.

יבנה שלטה במגרש, בניצוחו של גבי עשור שהיה הטוב בשדה. בדקה ה־31 רכשו המקומיים יתרון מרגלי הותיק יעקב ציון. שתי דקות לאחר פתיחת המחצית השניה הוסיף דוד ועקנין שער שני וחתם את תוצאת המשחק.

שפט יעקב ברחמו לעיני 300 צופים ביבנה.

במחזור הבא

בית"ר נתניה – הכח ר"ג
הפועל טבריה – מכבי יבנה
הפועל חדרה – הפועל י"ם
הפועל עכו – מכבי עמידר
מכבי יפו – הפועל חיפה
שעריים – הפועל בת־ים
הפועל ר"ג – הפועל יהוד

הליגה הארצית

	הקבוצה	מש'	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
.1	הפועל ירושלים	17	13	2	2	19–39	41
.2	הפועל חיפה	17	11	4	2	11–19	37
.3	הפועל טבריה	17	10	4	3	22–32	34
.4	מכבי יבנה	17	8	4	5	15–18	28
.5	הפועל רמת־גן	17	7	2	8	21–17	23
.6	הפועל בת־ים	17	6	4	7	16–18	22
.7	הפועל יהוד	17	5	7	5	24–24	22
.8	הפועל חדרה	17	6	4	7	26–23	22
.9	מכבי יפו	17	4	9	4	12–12	21
.10	מכבי שעריים	17	5	4	8	21–21	19
.11	בית"ר נתניה	17	5	3	9	23–16	18
.12	מכבי רמת עמידר	17	4	5	8	23–18	17
.13	הכח רמת־גן	17	4	2	11	21–14	14
.14	הפועל עכו	17	1	6	10	28–10	9

המגרש המרכזי

הפועל בת־ים – הפועל ר"ג 0:4

17 דקות שחורות של ר"ג בבת־ים

מאת דרור בנימין

שחקני הפועל בת־ים הוכיחו שוב, אתמול כי הם תקפי יהד איתנה בליגה הארצית. חניכיו של אריה בדראנו לא התקשו להביס את הפועל ר"ג בתוצאה 0:4 (0:0).

יאמר מייד, כי התוצאה הסופית אינה משקפת את יחסי הכוחות במגרש, שכן האורחים מעיר הגנים היו טובים יותר במחצית הראשונה ורק חוסר מזל בהתקפתם מנע מהם לרדת להפסקה עם יתרון של שני שערים לפחות.

במחצית זו שיחקה בת־ים באיפוק רב ושחקניה הסתפקו במיגננה מול הלחץ הרמת־גני. כאשר נפתחה המחצית השניה איש לא חלם על המפנה הדרמטי שיחוללו שחקני בת־ים. את הצגתם במשך 17 דקות לא ישכחו הרמת־גנים זמן בכושר. קשה לתאר את מה שקרה באותן דקות. שחקני בת־ים שטפו את המגרש והיכו ללא רחם את הרמת־גנים ההמומים.

מסכת השערים נפתחה בדקה ה־65, לאחר שמוטי סאלינס ניצל טעות גסה בהגנה הרמת־גנית. השער הכניס לאקסטזה את שחקני בת־ים שפתחו בקונצרט כדורגל, שכמותו קשה לראות גם במשחקי הליגה הלאומית.

בדקה ה־69 הורד חלוצי בת־ים ללא קושי מבעד הגנתה החדירה של ר"ג ונחום יוסף, שהיה השחקן המצטיין במגרש, התכבד בהבקעת שער – 0:2.

שחקני בת־ים לא הירפו ובדקה ה־80 הגיע תורו של אבי סלוב לקבוע בבעיטה מקרוב – 0:3. את המסמר האחרון בארון הרמת־גני נעץ באיד בדגיני, שבדקה ה־82 קבע מול השוער הרמת־גני החלק את תוצאת המשחק – 0:4.

לאחר הבקעת שער זה הירפו שחקני בת־ים מהקצב והרמת־גנים יכלו לנשום סוף סוף לרווחה.

שפט יעקב במן לעיני 500 צופים במגרש הפועל צפרירים חולון.

מיחיץ' יפרסם היום רשימת המוזמנים לנבחרת

מאת שמואל קלינגר

מאמן הנבחרת הלאומית בילי־נקו מיחיץ' יפרסם היום שמות השחקנים שיוזמנו לאימון הראשון מחר אחר־הצהריים בראשון מבין חמישה אימונים המתוכננים להתקיים ב־3 ימים רצופים.

במסגרת אימונים קשוחה זו ילונו השחקנים זו הפעם הראשונה בשני ערבים רצופים בבית מלון. מחר יהיה אימון יחיד בעוד שביומיים הבאים יהיו שני אימונים בכל יום.

מטרת האימונים להכין את הסגל מבחינת הכושר הגופני למשחק הקרוב נגד נבחרת בלגיה. באימון היחיד מחר בערב יופיעו, ככל הנראה, אותם שחקנים, שסיימו את האימון האחרון ביום רביעי בשבוע שעבר. מדובר בסגל הכולל כ־18 עד 19 כדורגלנים (מהם נעדרים אלי דריקס ומנשה שכתעבו שחקני מכבי ת"א הפצועים).

אפשר שכתוצאה מפציעות נוספות בשבת ואולי כדי להקל על האימונים, יזמן המאמן שני שחקנים נוספים, שלא יהוו שינוי משמעותי בהרכב הקיים.

קליעה

● שני שיאים ישראלים נקבעו אתמול בהרצליה. יצחק יונאסי מהפועל אשקלון קבע בגמר אליפות ישראל ברובה אוויר 583 נקודות, שיפור של נקודה לשיאו הקודם, שנקבע באולימפיאדת לוס־אנג'לס. שני היה אדי פאפירוב ממכבי רעננה – 571 נקודות. בין הנשים קבעה גילה זאודה מהפועל ת"א שיא, כשצברה 388 נקודות מתוך 400 אפשריות לפני איריס פישלר מהפועל רחובות – 369 נקודות.

בסיכום הקבוצתי זכתה הפועל ת"א – 1707 נקודות לפני הפועל חיפה – 1669 נקודות.

פסק זמן
עם: אהרן להב

ההבדל הגדול

חגיגת הנערים בכדורגל הסתיימה. שבוע ימים הציג כאן הדור הבא של הכדורגל האירופי את יכולתו. המארגנים הישראלים, כל אלה שקיבלו החלטה לממן את שהייתן של 15 נבחרות נוער זרות וכן הצוות הסכמ־מקצועי־אירגוני של ההתאחדות לכדורגל שמקבל שכר בעד עבודתו – מביעים סיפוק רב מן הטורניר המסורתי הזה. זהי כמובן דעה סובייקטיבית של "נותנים המעיד על עיסתו", שכן יש חולקים על התועלת המקצועית שהפקנו נוכח התוצאה הגרועה. גם היציעים הריקים, למרות הכניסה החופשית, מעידים על חוסר התעניינות משווע מצד הנוער. כי הטורנירים האלה היו צריכים לעודד התעניינות בקרב הדור הצעיר שלנו – פוטנציאל השחקנים ועוד יותר פוטנציאל האוהדים של העתיד. לאלה ניתנה הזדמנות־פז לקנות לעצמם הרגלים של הליכה לכדורגל – אם כשחקני עתיד ואם כאוהדי־עתיד. את אובשב החמצנו וקלקלנו הכדורגל שלנו. כנראה שבהווה אין לכדורגל הישראלי תקנה.

בכל זאת היו שראו בטורניר הנוער נקודות אור אובייקטיביות. השופטים הבין־לאומיים שלנו יזהו מיותשים מכה הראש אחרי כל משחק. הם היו צריכים להדביק את הקצב. היה עליהם לרוץ ולהתאמץ. הבין־לאומיים יעקב שייטר וצבי שריר אף העידו: "הקצב כאן יותר מהיר מאשר בליגה הלאומית". הם התרשמו לטובה מהחינוך של הכדורגלנים האורחים, שאינם מגיבים על כל החלטה של השופט.

אולי בשתי הערות קלות ערך אלה מתמצא כל ההבדל בין כדורגל עתידי טוב לבין מה שקורה אצלנו. השופטים הישראלים ידרו מודעים ועייפים אחרי כל התמודדות, בגלל אופי המשחק לעומת הליגה הלאומית שלנו. השופטים הדגישו לפתע שבליגה הישראלית הם עושים מלאכתם בהליכה, בחוקת "אחרי רבים להטות".

וזה בעצם כל ההבדל.

לרתום הזמן הפנוי

בחודש אפריל הקרוב עומדים מפעלי הסקטור ההסתדרותי לעבור בהדרגה לשבוע עבודה בן חמישה ימים. פירושו המעשי של מיפנה זה יהיה בחיי הציבור העובד, בעיקר הדור הצעיר ורבים מבני דור הביניים, שיתפנה אצלו יום תמים לבילוי ולעיסוקים אישיים. עם ישראל, שאינו ידוע בעולם כעם השרירים: עם שכושרו הגופני ירוד לעומת עמים אחרים על פי מחקרים פנימיים ובין־לאומיים, יכול לשפר תנאי זה בחייו, אם תופעל תכנית בעלת היקף ארצי לעיסוק בספורט לשמו. כמובן שהכלי ההסתדרותי הטבעי לכך היא התאגדות "הפועל".

בשבוע שעבר התכנסה המועצה לספורט לעם של הפועל במכון וינגייט ושמעה הרצאה מעניינת על ניצול שעות הפנאי מפי ד"ר אשר משיח, סוציולוג ספורט. קראנו מדבריו, שתהליך האוטומציה יגבר עד סוף המאה, דבר שישפיע על כל תחומי החיים. יהיה הכרח להפחית את שעות העבודה, להגדיל את החופשות ולהקדים את גיל הפרישה. הסוציולוג אמר עוד, כי בכמה מדינות כבר מדברים על ארבעה ימי עבודה בשבוע וגם על שלושה – כל ההירהורים האלה באים מצד הנהלות המפעלים. עידן האוטומציה המחשבים מקרב את קץ "עבודת הכפיים" בתעשיות.

בשביל מרכז הפועל ובשביל מועצות הפועלים, שבאחריותן מצויים סניפי הפועל במקומות העבודה, זהו זרקור וגם אתגר, אולי הגדול ביותר מאז נוסד הפועל לפני 65 שנים. גם מוסדות הספורט בהסתדרות, כמו מחזיק התיק ועדת הספורט של הוועדה המרכזת (ולא התכנסה כחצי שנה בגלל סכסוך פנימי) צריכים להכנס לתמונה כדי להקדים ולרתום את הזמן הפנוי לאפיק חיובי.

נוכח עשרות האלפים שיפלטו בבת אחת אל תוך "הזמן הפנוי" אי אפשר יהיה להסתפק בתקציבים ובמסגרות במתכונתם הנוכחית. סימפוזיונים, הצהרות יפות ומועצת ספורט לעם אחת לשנה – לא יתנו את הכלים הנחוצים. או במקום לעשות שירים ומאבקים בין רח' ארלוזורוב לבין רח' הארבעה – כדאי להתחיל להפנות את המרץ לאפיקים שבשבילם חי וקיים "הפועל".

"גרובער יונג"

בתל־אביב מסתובבים כמה עסקני ספורט נחמדים "עם תעודות" המעידות כי נבחרו להיות "מזכירות־על" של הפועל מחוז ת"א. הם אפילו "תופרים חליפות" להחליף אי פעם את המנהיגים במרכז הפועל. כמעט לכל תפקיד יש להם מועמד.

אבל אצלם בבית פנימה, רחמנא ליצלן, אינם יכולים להוציא החלטה מן הכח אל הפועל. על הרפיה בגירוש הכדורגלן גילי לנדאו מאימוני הפועל ת"א על־ידי המאמן יצחק שניאור הם הגיבו בהחלטה חד־משמעית שהורתה להנהלת הקבוצה להחזיר את לנדאו לאלתר למסגרת הקבוצתית. בעצם הרחקתו ראו עלבון. בהודעה שיצאה בשעתו, הצהירה "מזכירות העל", כי גילי לנדאו הוא סמל המועדון. מאז לא זז כלום. הנחמדים נשארו עם ההצהרה והנהלת הקבוצה והמאמן נוהגים מנהג "הכלבים נובחים והשיירה עוברת".

בסוף השבוע שעבר עוד העמיק "המאמן השתקן" שניאור את התהום בינו לבין גילי כאשר פער את לועו ב"שבוע ספורט" של "מעריב" ואמר בתשובה לשאלה מה עם גילי לנדאו: "גילי הוא לא הלוך ולא היה אף פעם הלוך. אמרתי לו את זה". ולשאלה־העובדתית כי גילי הוא סמל בהפועל לא משנה? להג ה"מתנך הדגול": "יש תנות של סמלים ליד 'בית ברנר'. יש שם אלפי סמלים וכל אחד יכול לקנות. אנשים מדברים שטויות והעיתונאים מצטטים אותם. בכדורגל יש רק סמלים טובים. סמלים לא טובים – מחליפים".

שמאמן כדורגל יכול להיות "גרובער יונג" לית מאן דפליג. עובדה, שניאור מוכיח זאת בראיון לעתון (אולי משום כך הוא לא אוהב את העתונאים). אבל כמה השפלות צריך עוד גילי לספוג, כדי שהנחמדים מ"מזכירות העל" בבית ברנר יהיו גם גברים שעומדים מאחורי החלטותיהם?

כדוריטורה
מעט פרץ

13 נקודות יתרון לליברפול לאחר שהביסה את קובנטרי

למרות שמשחקה נגד דרבי שנועד להערך אתמול נדחה בגלל מזג אוויר קשה, מוליכה ליברפול את הטבלה האנגלית עם יתרון של 13 נקודות על פני נוטינגהאם פורסט ו־14 נקודות על פני ארסנל. ליברפול מחצה ביום שישי את מחזיקת הגביע קובנטרי בשיעור 0:4.

לעזרת הליברפולים בא גם הפסדה הביתי המפתיע של נוטינגהאם ביום שישי לניוקאסל 1:0. אתמול סיימה ניוקאסל את משחקה הביתי עם שפילד־וונסדיי בתיקו 2:2.

קבוצה שזכתה בשש נקודות תוך 24 שעות היא וימבלדון. ביום שישי גברה הקבוצה בבית על דרבי בשיעור 1:2. אתמול מחצה הקבוצה במשחק חוץ את אוקספורד בתוצאה 5:2.

בלונדון נערכו אתמול שני משחקי דרבי. שניהם הסתיימו ללא הכרעה וללא שערים. ארסנל לא יכלה בביתה לק.פ.ר וצ'לסי התחלקה בנקודות עם ה"תרנגולים" של טוטנהאם.

ביום שישי גברה טוטנהאם על סוגרת הטבלה ווטפורד בשיעור 1:2. הפסד נוסף ספגה ווטפורד אתמול כנוצחה בביתה ע"י מנצ'סטר־יונייטד בשיעור 1:0. את שער הנצחון הבקיע בריאן מקליאר בדקה ה־17.

במשחק נוסף אתמול נפרדו לוטון ווסטהאם בתיקו 1:1 במגרשה של האחרונה. ביום שישי ניצחה לוטון בבית את צ'לסי בתוצאה 0:3. נצחון בשיעור זהה רשמה לזכותה ק.פ.ר שגברה בלונדון ביום שישי על סאותהמפטון.

שפילד־וונסדיי מהתחתית הפתיעה ביום שישי את האלופה אברטון בנצחון 0:1. אברטון תארח היום את נוטינגהאם־פורסט. במשחק נוסף היום תארח סאותהמפטון את פורטסמות.

סלטיק – ריינג'רס 0:2

הליגה הסקוטית עמדה אתמול בסימן מפגש היריבות המושבעות סלטיק וריינג'רס, שתיהן מגלאזגו. בתום 90 דקות מרותקות ניצחה סלטיק בשיעור 0:2 והגדילה יתרונה בפיסגה לשלוש נקודות. גיבור הנצחון היה חלוץ סלטיק פרנק מקאבאני, שנרכש לא מזמן מווסטהאם. הוא הבקיע את שני השערים,האחרון שש דקות מהסיום.

המפגש האחרון בין שתי הקבוצות באוקטובר 87 הסתיים בהרחקתם של שלושה שחקנים ביניהם מבקיע הצמד. אולם אתמול היתה התנהגותם של השחקנים ללא דופי וכוחות המשטרה ששמרו על הסדר נותרו ללא עבודה.

במשחקים נוספים: אברדין – דאנדי־יונייטד 0:0; הארטס – היברניאן 0:0; סט. מירן – מורטון 0:0; מאדרוול – פאלקירק 0:0.

טורניר החורף הבין־לאומי ה־13

הבכורה להונגריה; ישראל – רביעית

מאת שמואל קלינגר

נבחרת הנוער של הונגריה היא מחזיקת התואר של טורניר החורף הבין לאומי ה־13 לנוער (הגדול ביותר שנערך מעולם בישראל). ההונגרים ניצחו בגמר מרתק את נבחרת אירלנד 0:1. נבחרת ישראל שנוצחה 2:0 ע"י רומניה הודרגה במקום הרביעי. הדירוג הסופי הוא, איפוא, כך: הונגריה, אירלנד, רומניה, ישראל.

ביום שישי סיימו האירים את המשחק האחרון בשלב המוקדם נגד נבחרת דנמרק ללא הכרעה 0:0. בגלל תוצאת התיקו לא עלתה נבחרת דנמרק למשחק על המקום השלישי נגד נבחרת ישראל. המשחק היה בחולון לעיני 200 צופים בשיפוטו של יצחק בן־יצחק.

רומניה – ישראל 0:2

בבלומפילד ניצחו הרומנים את ישראל 0:2. זה היה משחק חלש של הנבחרת הישראלית. הבחורים נפלו מן הרגליים בגלל עומס המשחקים הקשה והמתיש. אם במחצית הראשונה עוד שמרו הישראלים על איזון הרי שלאחר ההפסקה הורגש היתרון הרומני.

סוריין (42) בנגיחה ומינאי (62) בפריצת יחיד במרכז המיגרש היו מבקיעי השערים היחידים במשחק. הקפטן רן בן־שמעון החמיץ בדקה האחרונה בעיטת 11 מ' כאשר בעט את הכדור והשוער הרומני הצליח להדוף את הכדור.

במחצית השנייה הופסק המשחק לעשר דקות בגלל הפסקת חשמל.

נבחרת ישראל הופיעה בהרכב הבא: אלבז; צופין, אלטיט, בן־שמעון, חודה; מדר (שמואלי), בנין, אהרונוב, זוהר; מוהרר, ספפרטסג.

שפט גאבור בהונגריה לעיני 1500 צופים בבלומפילד.

[illegible]

בבכורה ניצחה הונגריה המצויינת, שהכניעה את נבחרת אירלנד בשער נצחון, שהובקע במחצית השנייה (פריים, 45). לאחר המשחק העניק יו"ר ההתאחדות לכדורגל שאול סוויזר את הגביע לקפטן ההונגרי בנפי. מבקיע שער הנצחון פרנטס פריים נבחר לשחקן המצטיין של הטורניר ולמלך השערים (הבקיע 4 שערים). שפט יעקב ביינר לעיני 500 צופים באצטדיון ר"ג.

הערב, ברבע גמר הגביע המדינה

אליצור נתניה – הפועל תל־אביב

מאת משה כהן

במשחק רבע גמר גביע המדינה בין אליצור נתניה והפועל ת"א יפתח הערב את שבוע הכדורסל בארץ ובזירה האירופית.

אין ספק, כי חובבי הכדורסל ב"עיר היהלומים" יחזו הערב במאבק חריף ושקול. לנתניה יש אומנם את יתרון הביתיות, אבל ל"אדומים" יש את יתרון האיכות. שתי הקבוצות איבדו עריכה. שחקני נתניה גילו לרוב יכולת דלה והכוכבים שחומי העור של הקבוצה טרם באו לידי ביטוי. חניכיו של צבי שוף יודעים היטב, כי נצחון עשוי להבטיח להם בעונה הבאה הופעה במשחקי גביע אירופה למחזיקות גביע.

גם התל־אביבים מודעים לאפשרות זו. במשחקם האחרון מול הפועל חולון גילו חניכיו של משה ויינקרנץ שיפור ניכר ביכולתם ונראה, כי הם הצליחו להתאושש מהמשבר התדיר שפקד אותם.

נראה שה"אדומים" הם המועדים לזכות בנצחון, אבל גם נצחון נתניה לא יחשב להפתעה.

מחר יערכו שני משחקים נוספים במסגרת רבע גמר גביע המדינה: הפועל ירושלים "תטייל" ללא קושי למשחק חצי הגמר, כשמולה תשחק קבוצתה המפוררת של מכבי נתניה. ברמלה יערך מאבק חריף בין אליצור המקומי למכבי חיפה.

כדורסל

חולון ממשיכה להפסיד בהולנד

שחקני הפועל חולון ממשיכים לאכזב. בסוף השבוע נחלו חניכיו של מרווין קסלר שני הפסדים במסגרת משחקי טורניר חג המולד בהולנד.

בליל שבת הובסה חולון ע"י נבחרת קנדה בתוצאה 68:84. יתרון הקנדים לא הוטל בספק בכל מהלך המשחק ורק דייוי בורכור ביכולת קליעה סבירה הצליח למנוע תבוסה גדולה יותר.

אתמול נוצחה חולון ע"י הקבוצה הבינונית. בנק בתוצאה 70:69. גם במשחק זה רק דייוי בורכור גילה יכולת סבירה. חבריו שיחקו מתחת לכל ביקורת. אמש עמדה הקבוצה להתמודד במשחק על המקומות 7־8, שהם האחרונים בטורניר.

עימות על כספי הדרבי לביהמ"ש

מאת משה כהן

העימות בין מכבי והפועל ת"א על כספי ה"דרבי" התחריף בסוף השבוע. מכבי ת"א פתחה בהליכים משפטיים נגד הפועל ת"א בעניין חלוקת ההכנסות מה"דרבי" התל־אביבי במסגרת גביע הקורנה.

לטענת ראשי מכבי ת"א מסרבת הפועל להציג את ספרי ההכנסות של המשחק ועדיין טרם העבירה הכספים לרשותה. ראשי הפועל ת"א טענו בתגובה, כי מדובר בסכומי כסף זעומים ואחד מראשי הקבוצה טען, כי למכבי מגיעים במקרה הטוב 5000 דולר.

בשבועות האחרונים התנהלו התכתבויות עוקצניות בין שני המועדונים. מחלוקת נוספת נוגעת למימון שהותם של השופטים, ששפטו במשחקי מכבי והפועל במסגרת גביעי אירופה. מכבי ת"א כיסתה את שהותם בארץ, אבל הפועל טרם העבירה את חלקה במימון שהיית השופטים, בטענה, שהמחירים של כרטיסי הטיסה ובתי המלון אינם ברורים. אחד מראשי הפועל ת"א אמר אמש: "הראה לי כרטיס טיסה אחד לאירופה במחיר של 1600 דולר. קודם כל אני רוצה לראות את הכרטיס טיסה ורק אחר כך נדבר על הכסף".

בהפועל ת"א גם טענו אמש, כי מכבי ת"א שילמה עבור כרטיסי הטיסה של השופטים בצ'יק דחוי ל־24 בינואר, כך שדרישתה לתשלום מיידי היא לא הוגנת.

גביעי אירופה יתחדשו השבוע

ביום רביעי ישובו קבוצות הפועל ת"א, אליצור נתניה והפועל גליל־עליון למעגל משחקי גביעי אירופה. הפועל ת"א תארח את הקבוצה האיטלקית החזקה קאנטו וגליל־עליון תארח אף היא קבוצה איטלקית – פוארו ואליצור נתניה תטייל בעיר הצרפתית היפה מונאקו. הנתנייתים איבדו עניין במשחקי גביע קוראץ' והמשחק משמש עבורם הזדמנות לבקר במונאקו.

שבוע הכדורסל יגיע לשיאו ביום חמישי, כשמכבי ת"א תתמודד בגרמניה מול הקבוצה המפתיעה סאטורן קלן.

מכבי במעלה אדומים

שחקני מכבי ת"א לא נשארים חסרי תעסוקה, גם כשהם מחוץ למעגל משחקי גביע המדינה. הערב תתמודד האלופה במעלה אדומים מול מכבי ר"ג, במסגרת טקס חנוכת אולם הכדורסל במקום.

כדורעף

רבע הגמר בלי הפתעות

מאת אבי פלד

במשחקי רבע גמר גביע המדינה בכדורעף, שנערכו אמש לא נפלו הפתעות וכל הפייבוריטיות עלו לשלב חצי הגמר.

הפועל מטה אשר – הפועל בת־ים 0:3; קרית־אתא – רמת אביב 0:3; המעפיל – שריד 1:3; הפועל כפר־סבא – מכבי חיפה 0:3.

במשחקי חצי הגמר שיערכו ב־6 בפברואר יפגשו הפועל מטה אשר – הפועל כפר־סבא וקרית־אתא – המעפיל.

המובילות הותירו נקודות בחוץ

מאת שמואל טל

המוליכות בשני המחוזות בליגות א' איבדו אתמול נקודות אך שמרו על מיקומן בפיסגה. בית"ר רמלה (דרום) הותירה נקודה באשקלון אצל הפועל המקומי ובית־שאן (צפון) אצל מכבי עפולה לאחר תיקו זהה 1:1.

בדרום ניצלה את אבדן הנקודה של המוליכה קבוצת מכבי קרית־גת שניצחה בביתה את הפועל דימונה 0:1 והשוותה את מספר נקודותיה לזה של הרמלאים. במשחק נוסף במחוז זה ניצחה לזרוס חולון את הפועל קרית־אונו בשיעור 0:1.

בצפון נותר הפער בין בית־שאן והדולקות אחריה מכבי טמרה ובית"ר חיפה – בעינו. חיפה נפרדה בתיקו נגד מכבי חדרה (1:1) ופינתה את המקום השני למכבי טמרה שגברה על הפועל קרית־אתא 1:2.

מחוז הצפון

● בחדרה: מכבי חדרה – בית"ר חיפה 1:1. סבג המקומי העניק יתרון לקבוצתו (33) אך עוזר כהן האורח הישווה (73). שתי הקבוצות סיימו את המשחק עם 10 שחקנים לאחר הרחקתם של החיפאי דהאן והחדרתי קרוק. שפט מרסור, 500 צופים.

● בנצרת: מכבי אחי־נצרת – הפועל בני־טמרה 0:1. הילל קפלן הבקיע את שער הנצחון כבר בדקה ה־13. שפט קראוי, 1000 צופים.

● בטייבה: הפועל טייבה – בית"ר נהריה 1:1. משחק שקול בו הבקיעו המקומיים את שני השערים. חאג' יחיה העניק יתרון לטייבה (28) אך כעבור 12 דקות הבקיע חברו לקבוצה את שערו הוא. שפט אורנשטיין, 2000 צופים.

● בטירת־הכרמל: הפועל טירת־הכרמל – הפועל קרית־שמונה 0:1. שערו של נחמני בדקה ה־54 חרץ את גורל המפגש. שפט בר, 250 צופים.

● בטירה: הפועל טירה – מכבי עוספיה 0:0. משחק שקול בו שיחקו ההגנות תפקיד מרכזי מול אוזלת רגל של החלוצים. שפט בנישתי, 1000 צופים.

● בעפולה: מכבי עפולה – הפועל בית־שאן 1:1. בית־שאן שרכשה יתרון בדקה ה־60 מרגלי רווה ואיבדה נקודה חמש דקות מהסיום לאחר שספגה שער מרגלי אלבז. שפט דיאמנט, 1500 צופים.

● ברעננה: הפועל רעננה – הפועל בני־נצרת 1:2. שער יתרון מוקדם של האורח ינאל מדר בדקה השלישית לא הספיק מול שערים של המקומיים טרבס (55) ובכר (87). האורח נאסר הורחק בדקה ה־83. שפט אבלם, 100 צופים.

● בטמרה: מכבי טמרה – הפועל קרית־אתא 1:2. מזרחי בדקה הראשונה, ותמאם (43) הבקיעו למקומיים מול שער מצמק של אבי סמן האורח שלוש דקות מהסיום (פנדל). שפט יעקב לוי, 2000 צופים.

מחוז הדרום

● בחולון: לזרוס חולון – הפועל קרית־אונו 0:1. שער מהיר של דעבול המקומי כבר בדקה הרביעית חרץ גורל המפגש. שפט שמש, 300 צופים.

● באשקלון: הפועל אשקלון – בית"ר רמלה 1:1. האורח בוזגלו העניק יתרון לקבוצתו בדקה ה־67 אולם 10 דקות לאחר מכן הישווה אלי לוי המקומי. שפט בני כהן, 2500 צופים.

● בחולון: הפועל אשדוד – הפועל רמת־השרון 0:3. האורחים חזרו לעצמם לאחר סידרת כשלונות והבקיעו מרגלי רמלר (13) פיטוסי (42) ושער עצמי של שועה (82). האורחים שיחקו החל מדקת הפתיחה עם 10 שחקנים לאחר הרחקתו של מיכה אסולין. שפט שמעון לוי, 400 צופים.

● בדימונה: מכבי קרית־גת – הפועל דימונה 0:1. שער של ברמי שלוש דקות מפתיחת המחצית השניה חרץ גורל המשחק. שפט קעדן, 500 צופים.

● בראשל"צ: הפועל ראשון־לציון – הפועל מרמורק 0:0. השבוע הקשה שעבר על האורחים מרחובות לא השפיע עליהם והם הצליחו לסחוט נקודה בראשון. שפט אסולין, 300 צופים.

● בגבעת־אולגה: הפועל אור־יהודה – מכבי הרצליה 0:1. דוהקי האורח חרץ גורל המפגש שתי דקות מהסיום. שפט בדגוני, 200 צופים.

● בבית־שמש: הפועל בית־שמש – הפועל אזור 0:2. המקומיים לא ניתקלו בבעיות מול סוגרת הטבלה. ההכרעה נפלה תוך חמש דקות מרגלי ביימן (70) ובמן (75). שפט ברנעים, 500 צופים.

● ברמלה: הפועל קרית־מלאכי – הפועל רמלה 0:3. האורחים משתפרים ממשחק למשחק. אתמול הבקיעו שלישיה מרגלי כצמן (27), אשכנזי (44) ואסון (79). בדקה ה־68 הורחק המקומי אילן פרץ. שפט אבירלק, 300 צופים.

טבלאות ליגה א'

צפון

	הקבוצה	מש'	שערים	נק'
.1	בית שאן	11	7–19	19
.2	מכבי טמרה	11	8–17	16
.3	בית"ר חיפה	[illegible]	[illegible]	[illegible]
.4	מכבי עפולה	11	12–15	14
.5	מכבי חדרה	10	9–11	12
.6	בית"ר נהריה	11	8–9	12
.7	הפועל טירה	11	8–9	11
.8	קרית־אתא	11	13–13	11
.9	הפועל רעננה	11	6–12	9
.10	אחי נצרת	10	10–11	8
.11	מכבי עוספיה	10	10–7	8
.12	קרית־שמונה	11	15–11	8
.13	הפועל טייבה	11	15–9	8
.14	טירת הכרמל	11	13–9	7
.15	בני נצרת	11	12–8	7
.16	הפועל טמרה	10	15–10	5

דרום

	הקבוצה	מש'	שערים	נק'
.1	בית"ר רמלה	11	7–15	16
.2	קרית־גת	11	5–12	16
.3	ראשון לציון	11	10–18	15
.4	הפועל אשדוד	11	9–17	13
.5	אור־יהודה	11	8–10	13
.6	לזרוס חולון	11	7–9	13
.7	קרית־אונו	11	7–8	12
.8	הפועל אשקלון	11	6–7	11
.9	בית שמש	11	17–10	11
.10	קרית־מלאכי	11	11–12	10
.11	הפועל מרמורק	11	11–11	9
.12	הפועל דימונה	11	8–12	8
.13	הפועל רמלה	11	14–9	8
.14	מכבי הרצליה	11	19–8	8
.15	רמת השרון	11	14–8	7
.16	הפועל אזור	11	18–3	6

ליגות ב'

צפון א': מכבי קרית־אתא – מכבי שפרעם 0:1; הפועל סחנין – בית"ר מעלות 3:4; הפועל בני עכו – הפועל צפת 0:0; מכבי קרית־ביאליק – הפועל נצרת עילית 1:2; הפועל בג'דל כרום – הפועל דבוריה 1:1; בני חצור – מכבי עכו 0:3; מכבי כפר קנה – מכבי מעלות 1:2.

צפון ב': הפועל נחליאל – מכבי צופי חיפה 0:3; הפועל כפר סולם – הפועל גבעת־אולגה 1:1; הפועל איכסאל – הפועל יוקנעם 0:3; הפועל דלית אל כרמל – מכבי צור שלום 2:4; הפועל תל־חנן – מכבי אור עקיבא 2:2; הפועל פרדס־חנה – בית"ר כפר יונה 0:0.

דרום א': בית"ר ראש העין – בית"ר כפר־סבא 0:1; איחוד בני־יפו – מכבי השכונה ר"ג 0:1; מכבי שכון הבוחה – הפועל ג'לג'וליה 1:2; הפועל הרצליה – הפועל כפר שלם 1:1; הפועל נחלת יהודה – בית"ר לוד 0:0; מכבי בת־ים – גבעת־שמואל 0:2; הפועל כפר־קאסם – הפועל ראש העין 0:1.

דרום ב': הפועל אילת – בית"ר קרית־מלאכי 0:2; מכבי רחובות – מכבי רמלה 1:2; הפועל ירוחם – סקצית נס־ציונה 1:2; בית"ר באר־שבע – מכבי קרית־עקרון 2:4; בית"ר קרית־גת – בית"ר יבנה 0:0; מכבי ברנצבי – עירוני אשדוד 0:1; הפועל באר־שבע – הפועל מבשרת ציון 0:4.

נוער

מכבי חיפה – הפועל ירושלים 2:4; מכבי פ"ת – בית"ר נתניה 2:3; בית"ר ירושלים – הפועל אשדוד 2:2; מכבי יפו – מכבי ת"א 0:0; הפועל פ"ת – הפועל כפר־סבא 0:0; הפועל ת"א – נווה יוסף חיפה 0:4; בני יהודה ת"א – מכבי נתניה 1:1.

● הטניסאי אהוד ויינברג העפיל לגמר התחרות היוקרתית, פורט וושינגטון, הנערכת בניו־יורק. בחצי הגמר הוא גבר על בלאנק מקנדה, שדורג בתחרות זו במספר אחד והוא נחשב לאחד משחקני הנוער הטובים בתבל – 5:7, 0:6.

ניר דקל נוצח בחצי הגמר ע"י פרדה מדרום אפריקה – 6:3, 6:4. בין הבנות העפילה יעל בגל לחצי הגמר לאחר שגברה על קורינה בנהוב מאנגליה 2:6, 6:7. הוזה מאריך גברה על גצי פר מארה"ב 2:6, 0:6. ליבור ולך גברה על פבי מארה"ב 2:6, 1:6, 1:6.

ניקס הנחילה הפסד חמישי רצוף לקליפרס

מיכאל אדמס וג'ו רינסנט הוליכו ביום שישי את דנבר נאגטס לנצחון על וושינגטון בולטס 109:124 בליגת האנ.בי.איי. רינסנט קלע 15 קליעות מוצלחות מ־20 ניסיונות וצבר בסיכום הכללי 33 נקודות. קסלדג' (27) וג'ף מאלון (20) הירבו לקלוע לבולטס.

ניו־יורק ניקס הנחילה הפסד השישי ברציפות ללוס־אנג'לס קליפרס 96:115, בזכות 25 נקודות של קני ווקר ו־20 של ג'רלד וילקינס. 36 הנקודות של מייק וודסון (שיא עונתי) לא עזרו לקבוצתו.

קלייד דרקסלר היה גיבור נצחון הטרייל בלייזרס בפורטלנד על הסיקסרס מפילדלפיה 125:127. הוא קלע שתי זריקות חופשיות, גנב ריבאונד ואיפשר לקבוצתו לנצח על חודו של סל. גרזם קרסי קלע שיא קריירה – 36 נקודות לפורטלנד מול 37 של צ'רלס בארקלי לפילדלפיה.

עליונות למזרח גרמניה בשחיה

שחייני ושחייניות מזרח גרמניה הפגינו עליונות כמעט מוחלטת ביום הראשון של תחרות בין־לאומית הנערכת בפראג. [illegible] תשע מדליות הזהב. בין הנשים ניצחה הייקה פרידריך ב־200 חופשי (1:59.94); קורנליה סירך ב־100 גב (1:02.75); קריסטין אוטו ב־50 פרפר (28.28) וקתלין נורד ב־400 מעורב אישי (4:48.52). בין הגברים ניצחו ריק דיכסר ב־50 חזה (26.73) וסוון לודוויבסקי ב־100 חופשי (51.25).

הרומניה תמרה קוסטאק ניצחה ב־50 חופשי בזמן של 25.94 שנ', לפני אוטו.

בין הגברים ניצח אנדרו ג'ייבסון ב־100 פרפר – 54.08 שנ' וב־400 חופשי ניצח המערב־גרמני סטפן פייפר – 3:55.99 ד'.

● בסוף השבוע נערכו בהדר יוסף התחרויות המסורתיות בטניס, הכל נשאר במשפחה. בין האבות ובנים גברו גבי ואורי דוביצקי על נועם ויעקב בר 2:6, 0:6. במסגרת אבות ובנות גברו סבתאי ויעל סבית על יוסף ועינת שחבון 4:6, 7:5, 4:6. היתה זו האליפות השביעית במסגרת הכל נשאר במשפחה.

התגלה הגן של המין הזכרי...

כידוע, המטען התורשתי של האדם כולל 46 כרומוזומים, מהם 22 זוגות של כרומוזומים סומאטיים („של הגוף") ועוד שני כרומוזומי מין, שאצל הנקבה גם הם זהים ומציינים אותם באות הלטינית X, ואילו אצל הזכר יש כרומוזום אחד מסוג X וכרומוזום שני מסוג Y. כלומר, הכרומוזום Y הוא האחראי להתפתחותו של אדם ממין זכר.

אבל זוהי, אם אפשר לומר כך, אחריות „כוללת", מפני שהתכונות התורשתיות נקבעות לא על־ידי הכרומוזום בכלל, אלא על־ידי הגנים המצויים בו. ואמנם זה שנים רבות משערים המדענים, שעל הכרומוזום מסוג Y מצוי גן בודד, או מצויים מספר גנים, שהם־הם האחראים להתפתחות כל התכונות הזכריות, כולל התפתחותם של אברי המין הזכריים כמו הפין והאשכים.

והנה לאחרונה הצליחו מדענים משלוש מדינות – ארה"ב, קנדה ופינלנד – בראשות ד"ר דייוויד פייג', שהוא עמית מחקר במכון וייטהד למחקר ביו־רפואי במכון הטכנולוגי של מסצ'וסטס (MIT) בקמברידג' שליד בוסטון, לאתר גן, אחד ויחיד, האחראי לדעתם להתפתחות עובר במין זכר אצל האדם, ואולי גם אצל כל שאר היונקים: החוקרים מצאו גן דומה מאוד גם אצל קופים, כלבים, פרים, ארנבים ותיישים. החוקרים אף הצליחו לבודד גן זה ולגדלו במעבדה, ועתה הם מנסים לעמוד על פרטי תכונותיו.

הדעה המקובלת עד כה היתה, כי כדי שמן העובר יתפתח זכר נהוג שהוא יירש מאביו כרומוזום Y ומאמו כרומוזום X. והנה התברר לחוקרים, כי עובר עשוי להיות זכר גם כאשר הוא יורש שני כרומוזומים שלכים מסוג־X, אלא שבנוסף עליהם הוא יורש מאביו גם פיסה קטנה של כרומוזום Y. עובר כזה יהיה אמנם עקר, אך בכל יתר הבחינות הוא יהיה זכר למהדרין. מאידך, כאשר עובר יורש כרומוזום אחד מסוג Y וכרומוזום שני מסוג X, הוא לא יהיה בהכרח זכר: אם בכרומוזום Y שירש מאביו יחסר חלק מסוים, הוא יהיה נקבה, אם כי נקבות אלה בדרך־כלל אינן מגיעות לבגרות מינית. על יסוד תגלית זו הסיקו החוקרים, שהגן (או הגנים) של הזכריות צריך (צריכים) להימצא באותה פיסה מכריעה של כרומוזום Y, ואמנם שם נתגלה הגן.

המדענים דיווחו, כי גילו למשל גבר שהיו לו שני כרומוזומים מסוג X: הוא היה זכר, מפני שבנוסף על כך היה לו כחצי אחוז של כרומוזום Y. מאידך הם בדקו אשה, שהמטען התורשתי שלה הכיל למרבה הפליאה כרומוזום מסוג Y – אלא שאותו כרומוזום לא היה שלם לגמרי: חסר בו חלק זעיר, בדי חמישית האחוז, ונראה שאותו חלק זעיר הכיל את הגן לזכריות.

יש לציין שגילוי הגן לזכריות לא יביא בעתיד לשינוי המין של עוברים, בגלל טעמים טכניים (שלא להזכיר שיקולים מוסריים): שתילת הגן תהיה כרוכה בקשיים גדולים ביותר וספק אם תביא את התוצאות המבוקשות.

...ומחפשים גן של סרטן הריאה

סרטן הריאה אינו תורשתי, כידוע. אדרבה, זהו סוג של סרטן שבו ניכרת ביותר השפעת גורמים סביבתיים, ובראשם העישון וזיהומי אוויר. אף־על־פי־כן התברר שסרטן הריאה קשור גם בגן, או נכון יותר: בהיעדרו של גן.

צ'רלס בייס מאוניברסיטת חרונינגן בהולנד ובן קריס מיחידת הגנטיקה הביוכימית בלונדון מצאו, כי התאים של סרטן ריאה על כל צורותיו חסרים פיסה מסוימת של דנ"א, המסקנה המתבקשת מכך היא שבאותה פיסה היה גן מסוים, המעכב את התפתחות הסרטן. התגלית גם מהווה אישור נוסף לתיאוריה הדו־שלבית של הסרטן, תיאוריה שאחד ממפתחיה היה בזמנו פרופ' יצחק ברנבלום ממכון וייצמן, רוצה לומר: סוגים מסוימים של סרטן מתפתחים בשני שלבים, קדם־סרטני וסרטני, שאת הראשון בהם אפשר להשוות לדריכת רובה, למשל, ואת השני לשחרור ההדק שלו. דוגמאות מובהקות להתפתחות דו־שלבית זו הם שני סוגי סרטן נדירים המופיעים אצל ילדים רכים, בדרך־כלל לפני גיל 5: רטינובלסטומה, שהוא סרטן של רשתית העין, והשאת ע"ש וילם, שהיא סרטן של הכליות. שני סוגי סרטן אלה הם תורשתיים באופן חלקי: הילד יורש מאחד מהוריו גן פגום מסוים, והמחלה מתפתחת כאשר כעבור זמן נפגם גם האלל שלו – הגן המקביל שהילד ירש מן ההורה השני.

עתה מתברר, סבורים החוקרים, שגם סרטן הריאה מקורו בשני אללים כאלה, אלא שפגימתם או היעלמם היא פרי של התפתחות מאוחרת, כנראה סביבתית. החוקרים משערים שגנים אלה אחראים לייצור חומר המעכב את התפתחות הסרטן. כאשר נעלם אחד האללים או שתפקודו משתבש, לבשל עקב עישון, נכנסים התאים לשלב הקדם־סרטני; כאשר נפגם או נעלם גם האלל השני, מתפתח הסרטן. שני האללים נמצאים בכרומוזום מס' 3, כלומר בכרומוזום זה נתגלה היעדרה של פיסת דנ"א מסוימת, המכילה כנראה את שני האללים מדכאי הסרטן. עדיין נותר לגלות את הגן עצמו – כמובן, בתאי ריאה של אנשים עם ריאות תקינות. בייס וקריס מקווים שיצליחו בכך תוך שנה. אבל גם כאשר יתגלה גן זה, אין פירוש הדבר שנמצאה דרך לריפוי סרטן הריאה.

הגנים האחראים לשלושת סוגי הסרטן שהוזכרו כאן הם גנים רצסיביים (נוסגניים), כלומר דרוש שיימצאו או ייעדרו שני האללים המקבילים כדי שתתפתח המחלה. לעומת זאת יש סוגי סרטן הנגרמים על־ידי גנים דומיננטיים, ובמקרה זה די בגן פגום או חסר אחד. גנים אלה קרויים אונקוגנים והם נתגלו לפני שש שנים. אצל כחמישית מסוגי הסרטן באדם נתגלה אונקוגן שעבר מוטאציה, הקרוי „ראס". יש לשער שאונקוגנים אחראים לסוגים נוספים של סרטן, אלא שהמחקר בתחום זה נתון כיום במבוי סתום.

ב„אלישע" מפוררים אבני כליה

מאת אריאלה ראובני

בבית־החולים „אלישע" שבחיפה הופעל בימים אלה מכשיר חדש – ליתוטריפטור לפירור אבני כליה. המכשיר נרכש בצרפת בסכום של כמיליון דולר ופועל בשיטת האולטרה־סאונד. ייחודו של המכשיר הוא בכך, שהוא מפורר את אבני הכליה ואינו מרסק אותן, כפי שהדבר נעשה, למשל, בליתוטריפטור מתוצרת מערב־גרמניה, הפועל זה כשנה בביה"ח „הדסה" בירושלים. האבנים המפוררות נפלטות בלי שהמטופל יחוש כאבים.

הטיפול נעשה ללא הרדמה ואף זוהי מתכונותיו הייחודיות של המכשיר. בעתיד יותאם המכשיר גם לטיפול בחולים הסובלים מאבני מרה; הנושא נמצא עתה בשלבי ניסוי סופיים.

מהנהלת ביה"ח „אלישע" נמסר, כי על־פי חישובים אפשר יהיה לטפל בליתוטריפטור בכ־20 חולים ליום ובכך יימצא פתרון לחולים באבני כליה בכל הארץ. בשלב מאוחר יותר מתכנן ביה"ח להציע טיפול כזה גם לחולים מחו"ל, בתוך שילובו בחבילת תיור.

שיקום חולי לב ברפואה פרטית

„ליבית" מציעה שירותי מומחים מעולים במחיר סביר

מאת דנקה הרניש

ניתוחי המעקף של שתילת עורקים במקום העורקים הכליליים החסומים, ובשנים האחרונות גם הרחבת העורקים החסומים באמצעות בלון, הם פתרון טוב מאוד לחולי לב, אבל לא פעם הם פתרון זמני בלבד. הנחה זו הועלתה עוד בשנות ה־70 על־ידי פרופ' יאן קלרמן, מנהל המכון לשיקום חולי לב במרכז הרפואי על שם שיבא בתל־השומר. הוא טען שכעבור זמן, לפעמים פחות משנה ולפעמים כמה וכמה שנים, העורקים עלולים להיחסם שוב. אחת הדרכים למנוע הישנות התופעה היא טיפול שיקומי כוללני, טען, והיום מקובלת ומיושמת תורתו של קלרמן במרכזים רפואיים מכובדים בארה"ב ובאירופה. בארצות רבות בעולם קיימת היום מערכת מסועפת של שיקום כוללני לחולי לב. במימון השיקום משתתפות במדינות רבות, בנוסף לחברות העוסקות בביטוח בריאות, גם חברות ביטוח חיים באמצעות תוספת מיוחדת לפוליסה שמשלם המבוטח. בהרבה ארצות מממנות חברות באלה שיקום חולי לב במשך תשעה חודשים לאחר התקף או ניתוח לב.

אולם, כידוע, אין נביא בעירו, והוא בישראל, ארצו של פרופ' קלרמן, יש רק מכון אחד של ממש הנוקט בשיטה זו – המכון לשיקום חולי לב בשיבא, שבראשו עומד פרופ' קלרמן עצמו. במכון זה מטופלים כ־300 משתקמים, וזה רחוק מלספק את הצרכים. יש בארץ עוד שני מכונים כאלה, אך בחוגים המקצועיים יש דעות שונות על רמתם ואופן פעולתם.

המצב ברפואה הציבורית בארץ בתחום שיקום חולי לב רחוק מאוד מלענות על הצרכים, מה גם שמעגל הנזקקים לטיפול זה הולך ומתרחב. לדעתו של פרופ' קלרמן זקוקים לשיקום גם חולים, שטיפול נמרץ הצליח להמס קרישים בדמם, וכן אלה שעברו טיפול של הרחבת עורקים על־ידי בלון.

לנוכח המצב יש לברך על יוזמת המשקיעים הפרטיים, שהפעילו לפני כחודש את „ליבית" – מכונים לבריאות הלב בע"מ, שמציעים שירותים רפואיים פרטיים בתחום אבחון ושיקום של מחלות לב. בימים אלה מקבלים אלפי אנשים מכתבים מ„ליבית" עם פירוט השירותים שהם מציעים. המנהל, ד"ר מייק אפשטיין, מספר כי המכתבים נשלחים לפי כתובות שקיבלה „ליבית" ממקומות עבודה גדולים, בשיתוף עם ועדי־עובדים והנהלות המפעלים, או ממועדונים שונים. לדברי ד"ר אפשטיין אין בפעילות הזאת משום תחרות לתחום הרפואה הציבורית, אלא השלמה של מעגל הטיפולים הדרושים לחולי לב, טיפולים שאינם ניתנים כלל או שקשה להשיגם במסגרת הרפואה הציבורית.

התוכנית לשיקום חולי לב היא נושא מורכב ומסובך. ד"ר אפשטיין מסביר, כי השלב הראשון של שיקום מתחיל ליד מיטת החולה, עוד בהיותו מאושפז בבית־החולים. השלב השני הוא בתקופת ההחלמה ואחריו צריך להפעיל תהליך שיקומי שגרתי ומבוקר לגבי כל חולה, אם אין הוראות־נגד – מוחלטות או יחסיות. זה השלב שבו מציעה „ליבית" את שירותיה. „אנחנו מציעים לחולי הלב שעברו התקף או ניתוח לב תוכנית שיקום חצי־שנתית או שנתית. התוכנית היא אינדיבידואלית ונקבעת לכל משתקם בנפרד על־ידי יועצו הרפואי של המכון – מסביר ד"ר אפשטיין.

בנוסף לתוכניות השיקום לחולים לאחר התקף לב או ניתוח לב מציעה „ליבית" את שירותיה בעוד שלושה תחומים. אחד מהם הוא האבחון המוקדם לאנשים הרואים את עצמם כבריאים. הבדיקה כוללת עשיית אק"ג במנוחה ובמאמץ (ארגומטריה), מדידת לחץ דם, גובה, משקל, בדיקה גופנית על־ידי קרדיולוג ובדיקת דם מקיפה הכוללת כ־20 פרמטרים המהווים גורמי סיכון של מחלות לב. בתום הבדיקות נערכת שיחת סיכום עם הקרדיולוג וממצאי הבדיקה נשלחים אחר־כך לביתו של הנבדק. לבעלי סיכון גבוה לחלות במחלות לב מציעה „ליבית" תוכנית מניעה אינטנסיבית.

שירות נוסף הוא ייעוץ קרדיולוגי־פיזיולוגי לחולים שעברו אירוע קרדיאלי או שנמצאים בקבוצת הסיכון לאירוע כזה.

מצבה של הרפואה הציבורית, המשכורות הלא־גבוהות של הרופאים במערכת זו והעובדה, שמחלות הלב וכלי הדם הן סיבת המוות העיקרית במדינות המפותחות, יוצרים שדה פעולה רחב לרפואה הפרטית. אין להתנגד להתפתחות זו, יש רק מקום לדרוש ולפקח על רמת שירותיה. הרכב הסגל הרפואי והפרא־רפואי של „ליבית" נותן מבחינה זו בטחון מלא. הרופא הראשי של „ליבית" הוא פרופ' יחזקאל קישון, מנהל המחלקה לטיפול נמרץ של הלב ומכון הלב בביה"ח „וולפסון" ונשיא החברה הקרדיולוגית בארץ, ולידו פועלים קרדיולוגים מבתי־ח אחרים. הסגל כולל גם אחיות ממכוני הלב של בתי־ה"ח הגדולים בגוש דן ופיזיולוגים מוסמכים.

„ליבית" ממוקמת בקומה העשירית של בית אבגד, ליד בורסת היהלומים ברמת־גן. היא מצוידת בציוד רפואי חדיש ביותר. המחירים נראים סבירים, למשל, בדיקת אבחון מוקדם עולה 135 ש"ח, פלוס מע"מ. זה גם המחיר של ייעוץ קרדיולוגי. מחירה של תוכנית שיקום חצי שנתית, שבמסגרתה עוסק המשתקם בפעילות גופנית מבוקרת פעמיים בשבוע, הוא 600 ש"ח, ואם המשתקם משתתף גם בסדנאות להדרכה בריאותית, בדיי מין ובאורח החיים הכללי, עליו להוסיף כ־150 ש"ח.

בקבוצת היזמים שהקימה את „ליבית" נמצא ד"ר חגי תריזמן, מי שיזם בזמנו את הקמת מכון מור ורשת „הלה" לרפואת שיניים, שבאחרונה נרכשה על־ידי חברת הביטוח „שילוח".

„ליבית" תורמת תרומה חשובה בתחום שבו זקוקה הרפואה הישראלית לתגבורת רצינית. המחקרים מלמדים על שיפור ניכר באיכות החיים של חולי הלב שעברו תוכנית שיקום. השיפור שחל אצלם הוא לא רק ביכולת הפיזית, אלא גם ביציבות האמוציונלית ובבטחון העצמי. במחקר שנערך במכון לשיקום חולי לב בשיבא, על יסוד מעקב של 13 שנים, נמצא שיעור תמותה של 0.8% לשנה בקבוצת השיקום הממושך, לעומת שיעורי תמותה של כ־2.4% ו־2.7% בקבוצות הביקורת שלא עברו שיקום. מספרים אלו מדברים בעד עצמם.

ניתוחים לטיפול בגברים עקרים

מאת דינה רייס

פרופ' אלפאי קלאמי, מומחה לאנדרולוגיה (רפואת גברים) כירורגית מן המחלקה לאורולוגיה באוניברסיטה החופשית של ברלין, שהה לאחרונה בארץ כדי להדגים את השיטות שפיתח להקניית הפוריות לגברים הסובלים מעקרות בשל סיבות מכאניות. בשבוע שעבר ערך שני סוגים של ניתוחים כאלה בחמישה גברים בבית־החולים „הלל יפה" בחדרה בנוכחות 40 אורולוגים ישראלים, שצפו בניתוחים בטלוויזיה במעגל סגור. חלק מן הניתוחים שעשה בגברים שחסרה להם צינורית זרע בשל מום מולד: הוא שתל בהם מכל זעיר ליד יותרת האשך, שבתוכה מצטבר הזרע. בסוג אחר של ניתוחים הסיר חסימה בין צינורית הזרע לאשך, שנוצרה כתוצאה ממחלה או ממום.

אלה הם שני סוגים של עקרות מכאנית אצל גברים, שאפשר לטפל בהם, בעזרת ניתוח. יש, כמובן, סיבות נוספות לעקרות בגברים, כגון סיבות אנדוקרינולוגיות (למשל, סוכרת) ופסיכולוגיות.

בשיחה עימו אומר פרופ' קלאמי, כי במשך כעשר שנים ניתח 96 גברים, שנולדו ללא צינורית זרע, בשלושה מרכזים רפואיים – בברלין, בהמבורג ובסביליה שבספרד. שבע מנשות המטופלים הרו לאחר הטיפול בבעליהן, וארבע מהן ילדו (שלוש הנותרות הפילו). „זהו הישג גדול", אומר המנתח. „נכון שהגענו להצלחה רק בחלק קטן מן המקרים, אך צריך לזכור שגברים אלה אין להם שום סיכוי להביא ילד לעולם בלי טיפול זה". בניתוחים מן הסוג השני מחבר פרופ' קלאמי את יותרת האשך לצינורית הזרע. בעשר השנים האחרונות עשה מאות ניתוחים כאלה והצליח ב־60% מן המקרים לבטל את החסימה ולהבטיח מעבר חופשי לזרע, אך רק ב־35% מן המקרים הושגה המטרה הסופית – הולדת ילד.

„עד לפני עשר שנים לא היו גברים מוכנים לשתף פעולה בתחום זה", אומר האורח ממערב־גרמניה. „אני הייתי הראשון שפנה לתחום זה של עקרות הגבר, שהיה מוזנח לחלוטין, לעומת השגשוג של הטיפול בעקרות אצל נשים. נתקלתי במחסומים של מוסר, דת, דעות קדומות ושמרנות. אך לבסוף הכריעו הנתונים הסטטיסטיים הכלמדים, כי הגברים 'אשמים' בכ־40% ממקרי העקרות בזוגות. היום יותר ויותר גברים מוכנים לעבור טיפולים כאלה".

בביקוריו הרבים של פרופ' קלאמי במרכזים רפואיים בארצות שונות, כמו גם בישראל, הוא מציע להקים מרכזים לטיפול בעקרות, של גברים ונשים כאחת. במרכזים אלה יעבדו תחת קורת גג אחת גינקולוגים, אנדרולוגים ואורולוגים ולידם יפעל צוות תומך של פסיכולוגים ופסיכיאטרים. עבודה בצוות תביא להישגים טובים יותר, לדעתו של פרופ' קלאמי, ותקל על שני בני הזוג לעבור את דרך החתחתים הקשה שנועדה לאפשר להם להביא ילד לעולם.

עדשות המחליפות צבע בהתאם לאור

מאת דנקה הרניש

חברת „רודנשטוק" במערב־גרמניה פיתחה באחרונה עדשות פלסטיק צבעוניות, המחליפות צבע בשמש ובחושך. מהסתדרות האופטומטריסטים בישראל נמסר, כי זו ההצלחה הראשונה בתחום זה.

עדשות הצבע הראשונות, שהיו עשויות חומר פלסטי, התכהו אמנם בשמש, אולם לא הצליחו לחזור לבהירות בחושך. במרוצת השנים פותחו עדשות פוטוכרומיות מזכוכית בצבעים שונים, אולם המטרה העיקרית היתה לייצר עדשות פוטוכרומיות מפלסטיק. ואמנם מטרה זו הושגה. החברה מייצרת היום עדשות בכל הצבעים והלקוח יכול כמובן לרכוש גם עדשות בצבע שאינו תואם את צבע העיניים הטבעי שלו.

העדשות שפיתחה חברת „רודנשטוק" משווקות לפי־שעה בארצות צפוניות, בעיקר במערב אירופה, כיוון שהחומר רגיש מאוד לחום וללחות. אבל מהסתדרות האופטומטריסטים מוסרים, כי היצרן מבטיח לשפר את המוצר שלו בתוך מספר חודשים, כך שלא יהיה נתון עוד להשפעת התנאים האטמוספריים.

הטלסקופ האירופי יהיה הגדול בעולם

הוא ייבנה בצ'ילה, אך יופעל באמצעות לוויין מאירופה, ויהיה לו כושר הפרדה שיאפשר לו לאתר אדם על הירח

הטלסקופ האופטי הגדול ביותר בעולם בסוף שנות ה־90 יהיה של אירופה, והוא גם יהיה טלסקופ ראשון מסוג חדש. שמונה מדינות במערב־אירופה – מערב־גרמניה, צרפת, איטליה, שוודיה, דנמרק, בלגיה, הולנד ושווייץ – מפעילות היום במשותף את המצפה האירופי הדרומי (ESO), המוצב על ההר סרו לה סילה בצ'ילה, כ־600 ק"מ דרומית לסנטיאגו, שהוא מן הגדולים בעולם. אבל לאחרונה החליטו מדינות אלה לגשת לבניית טלסקופ גדול עוד יותר, שיוצב על הר זה עצמו או במרחק מאות ק"מ אחדות ממנו. שמו יהיה „טלסקופ גדול מאוד", ובר"ת – VLT.

הטלסקופים הגדולים ביותר בעלי מראה אחת הם היום „בולשוי טלסקופ אזימוטלני" בהרי קווקז, בברה"מ, עם מראה בקוטר של 6 מ', וטלסקופ „הייל" האמריקאי עם מראה בקוטר של 5 מ'. אפשר לבנות מראות גדולות עוד יותר, אבל רק עד קוטר של 8 מ' בערך, משום שמעבר לגודל זה המראות עלולות לאבד את צורתן המדויקת ולעוות את התמונות המתקבלות בהן. אמנם בתכנון כבר נמצא טלסקופ בקוטר של 10 מ', טלסקופ קֶק, שיוצב על הר מאונה קיאה באי הוואי ויושלם ב־1992, אבל מראתו לא תהיה עשויה חטיבה אחת, כי אם מראות משושות קטנות המתואמות זו לזו.

מדינות אירופה מבקשות לבנות טלסקופ גדול בהרבה. הן החליטו כי הוא לא יהיה עשוי לפי המתכונת של טלסקופ קֶק. במקום זאת הוא יהיה מורכב מארבעה טלסקופים שבכל אחד מהם תהיה מראה בקוטר של 8 מ', והוא יהיה שקול איפוא לטלסקופ יחיד בעל מראה בקוטר של 16 מ'. טלסקופ מדגם כזה, הקרוי „טלסקופ רב־מראות", ובר"ת MMT, כבר פועל על הר הופקינס במדינת אריזונה. בטלסקופ זה יש שש מראות בקוטר של 1.80 מ' האחת, המחוברות ביניהן, והן שקולות כנגד מראה אחת בקוטר של 4.50 מ'. טלסקופ גדול עוד יותר מסוג זה ייבנה בארה"ב ויהיו בו ארבע מראות בקוטר 7.50 מ' האחת, שישיגו אפקט של מראה אחת בקוטר 15 מ'.

הטלסקופ האירופי המתוכנן לא רק שיהיה גדול במקצת מזה שייבנה בארה"ב – הוא גם יהיה שונה במבנהו: לא מספר מראות הפועלות בתיאום על בסיס אחד, אלא ארבעה טלסקופים נפרדים. שיטה זו מאפשרת להפעיל את ארבעת הטלסקופים לא רק כחטיבה אחת, אלא גם בנפרד, או כשילוב בין שני טלסקופים מתוך הארבעה, בהתאם לצורך. יתרון נוסף של תכנון זה הוא בכך, שאפשר יהיה להפעיל את הטלסקופ הראשון מבין הארבעה, שיושלם לפי התוכנית ב־1994, בשעה ששלושת האחרים יימצאו

כך ייראה אחד מארבעת הטלסקופים

עדיין בשלבי בניה, וכן אפשר יהיה לייצר את ארבעת הטלסקופים במעין סרט נע בזעיר אנפין.

ארבע המראות בקוטר של 8 מ' כ"א יהיו בעלות עובי קטן ביותר – כ־20 ס"מ בסך־הכול. פירוש הדבר: חסכון גדול בבניית הקונסטרוקציה התומכת אותן. הן יהיו קעורות מאוד ולכן הן ימקדו את האור הנופל עליהן במרחק 14 מ' בלבד מן המראה. חסכון נוסף יושג על־ידי ויתור על בניין: ה־VLT יפעל באוויר הפתוח. עקב כך יהיו אמנם המראות נתונות להשפעת השינויים בלחץ האוויר ובטמפרטורות, אך טכניקה חדשה תאפשר לתקן באורח אוטומטי את העיוותים העלולים לנבוע מכך. דגם מוקטן של מראה כזאת (בקוטר של 1 מ' ובעובי של 18 מ"מ) עם מערכת תיקון כזאת כבר נוסה בהצלחה מלאה במעבדה, ומערכת התיקון האוטומטית מורכבת עתה על טלסקופ אחר של ESO ההולך ונבנה בלה סילה שבצ'ילה. טלסקופ זה, שיושלם בשנה הבאה, גם יהיה הטלסקופ הגדול הראשון שיופעל בבקרה מרחוק, דהיינו: ממרכז ESO הנמצא באירופה, באמצעות לוויין. גם ה־VLT יופעל בדרך זו: רוב האסטרונומים הם בני מדינות צפוניות, בעוד רוב הטלסקופים החדשים נבנים היום בחצי־הכדור הדרומי, בגלל מיעוט ההפרעות האטמוספיריות שם. כך לא יצטרכו עוד האסטרונומים האירופים לבלות חודשים אחדים מדי שנה בצ'ילה הרחוקה.

הפרעות אטמוספיריות יש, כמובן, גם באיזור זה, וכדי להימנע מהן כליל צריך לצפות בשמיים מטלסקופ הנע בחלל. ואמנם סוכנות החלל האמריקאית (נאס"א) מתכוננת לשגר בשנה הבאה את טלסקופ ה„בל" למסלול סביב כדור־הארץ; אולם ארבעת הטלסקופים של ה־VLT יפגרו אך מעט אחרי טלסקופ החלל מבחינת כושר ההפרדה, מפני שיותקנו בהם אינטרפרומטרים, שכמותם משמשים בסדרות של רדיוטלסקופים מקבילים, ובעוד שמבחינת כושר האיסוף של האור הם יהיו שקולים כאמור, נגד טלסקופ אחד בעל מראה בקוטר של 16 מ', הרי מבחינת כושר ההפרדה הם יהיו שקולים כנגד טלסקופ בעל מראה של 112 מ'. הודות לכך יהיה לו כושר הפרדה של מאית שניית מעלה בתחום האור התת־אדום ושל אלפית מעלת השניה בתחום האור הנראה. דומה הדבר ליכולת לאתר דמות אדם על הירח...

סבורים כי בניית כל ארבעת הטלסקופים של ה־VLT תושלם ב־1998. או אז תיכנס האסטרונומיה האירופית לעידן חדש והיא תהיה המוליכה בתחום זה בעולם.

קספרוב מצטיין לא רק על לוח השחמט

צוות מומחים מטעם „דר שפיגל" ערך לרב־האמן הסובייטי מבדקי אינטליגנציה במשך שלושה ימים

אלכסנדר אליוכין, לשעבר אלוף העולם בשחמט, היה מסוגל לחשב מראש 10 עד 15 מסעים (כולל, כמובן, כל המסעים האפשריים של היריב), ויש לשער כי האלוף הנוכחי, גארי קספרוב, שהגן לאחרונה בהצלחה על תוארו מול קרפוב, אינו נופל מאליוכין מבחינה זו.

האם יכולת זו, ובכלל היכולת להצטיין ב„משחק המלכים" על כל מה שהיא טומנת בחובה, מעידה על אינטליגנציה גבוהה במיוחד? יש המטילים ספק בדבר והם מסתמכים בין השאר על לא מעט מקרים של שחקני שחמט מעולים, שהתגלו כטפשים גמורים בכל מה שאיננו נוגע במישרין להזזת הכלים על הלוח הלבן־שחור המשובץ.

השבועון המערב־גרמני הנודע „דר שפיגל" שיגר לפני חודשים אחדים, בטרם הסתגר קספרוב במחנה אימונים לקראת הדו־קרב האחרון שלו נגד קרפוב, צוות מומחים למלון „אזרביידשן" בבאקו, עיר הולדתו ומגוריו של קספרוב, כדי לערוך מבדקי בינה מיוחדים לאלוף בן ה־24. אחר־כך, שעה שקספרוב שהה במחנה האימונים שלו, נערכו מבדקים דומים לשחמטאים גרמנים מצטיינים ולסטודנטים ולתלמידים מברלין, ששימשו קבוצת ביקורת. בימים אלה, לאחר שקספרוב הצליח לשמור על תוארו, פרסם השבועון את תוצאות המבדקים.

השורה התחתונה של המבדקים: קספרוב אכן ניחן באינטליגנציה גבוהה מאוד. אמנם מנקודת הראות המקובלת ביותר לגבי האינטליגנציה, מנת המשכל, קספרוב אינו מי־יודע־מה: ה־IQ שלו נמצא ברמה של 135 נקודות לפי מבדק אחד, וברמה של 123 נקודות לפי מבדק אחר. אלה אמנם מנת משכל גבוהה, אבל לא יוצאת־דופן במיוחד. נעיר שמנות המשכל של גיתה ושל איינשטיין נאמדו למפרע ב־180 עד 200 נקודות. כן נמצא שאין מתאם בין ה־IQ ובין רמת משחק השחמט, כפי שאפשר היה ללמוד מתוך השוואת הנתונים של קספרוב ושל 30 השחמטאים במערב־גרמניה. לעומת זאת בלט השחמטאי הסובייטי בשיעור ניכר מאוד לעומת השחמטאים הגרמנים והתלמידים והסטודנטים ממערב־ברלין במבדק מסוג אחר, שהומצא על־ידי הברלינאי אדולף אוטו יגר והקרוי „דגם מבנה האינטליגנציה של ברלין". מבדק זה כולל 30 סוגים שונים של תרגילים, שעל־פיהם אפשר ללמוד על כישורים יוצאי־דופן. קספרוב הצטיין במיוחד בתרגילי חשבון, כמו למשל במציאת המספר החסר בטור מסוים, ומצא את הפתרון הנכון במהירות הבזק. כאן התגלה מתאם ברור בין הצלחתו של קספרוב ובין רמתו השחמטאית, והדעת נותנת כי סוג זה של כישורים דרוש כדי לחשב מראש מסעים בשחמט.

לעומת זאת לא הבריק קספרוב כלל מבחינת „החשיבה הצורתית־תמונתית" והוא פיגר כאן בהרבה אחרי השחמטאים המערב־גרמנים ואפילו אחרי הסטודנטים והתלמידים מברלין, אף כי בשבתו ליד לוח השחמט מסוגל הרב־אמן הסובייטי לסקור במהירות מדהימה את העמדות הסבוכות ביותר. כך, למשל, הוא נתקל בקשיים מרובים כאשר נתבקש להרכיב צורה גיאומטרית מסוימת משניים מתוך חמישה משולשים, או לזכור כתריסר בניינים, מכוניות ועצים שנרשמו במפה עירונית.

זכרון מופלא גם בספרות

כיצד להסביר סתירה מדומה זאת? לדעת „דר שפיגל" ראייתו השחמטית של קספרוב מופשטת מאוד ואינה קשורה כמעט לראיה „נורמאלית". נזכיר את הדברים שאמר בשנות ה־30 של המאה הגרמני זיגברט טרש, שהיה בזמנו משחקני השחמט הטובים בעולם: בעיניו של שחמטאי טוב מצטייר הפרש לא ככלי עץ שראשו ראש של סוס, כי אם ככלי בעל כללי מסע מסוימים שערכו שקול לערך לזה של שלושה רגלים. טרש עצמו נהג לעיתים לשחק בביתו במשחק שמלכתו הלבנה היתה „רופפת" קצת בראשה: לפעמים נפל הראש, ולפעמים הדביקה אותו אשתו, וטרש לא היה מסוגל לומר מעולם בגמר המשחק, אם אותה המלכה היתה „עם ראש" או „בלי ראש".

אחת התכונות שגילו המבדקים אצל קספרוב היתה רתיעתו מפני מתן תשובות „על בערך". הוא לא השיב עד שהיה בטוח לחלוטין שזו התשובה הנכונה. אפשר להבין תכונה זו, שהרי אפילו משגה קל שבקלים אצל שחקן מקצועי ברמה כזאת עלול לגרום לו להפסיד במשחק או אפילו בטורניר שלם.

כשלון גמור נכשל אלוף העולם בפתירת תרגיל, שאינו מציב שום קושי בפני כל תלמיד רגיל בבית־ספר יסודי: כאשר הוגש לו דף נייר עם 24 אליפסות והוא התבקש למלא תוך שלוש דקות אליפסות רבות ככל האפשר בציורים שונים, ישב אובד עצות במשך כדקה וחצי וגם אחר־כך לא הספיק למלא אלא שלוש אליפסות. כל מתחריו הצליחו יותר ממנו במבדק זה. ייתכן שההסבר הוא באי־יכולתו של קספרוב לחשוב בצורת תמונות.

לעומת זאת מצטיין הרב־אמן הסובייטי ביכולת קריאה מדהימה וביכולת מדהימה לא פחות לזכור את מה שקרא. לפני שנתיים התפאר כי הוא מסוגל לקרוא ספר בקצב של 100 עמודים לשעה ולאחר־מכן להרצות את תוכנו במשך שעתיים עד שלוש שעות. ואמנם לא היתה זו התפארות שווא: בבאקו ניתן לו לקרוא במשך שעה מסה של סטפן צווייג, באורך של 83 עמודים (כמובן, בתרגום לרוסית), על הסופר הצרפתי סטנדל, כלומר בתחום הזר לו לחלוטין, ואחר־כך להרצות על תוכנה – פעם בגירסה מקוצרת ופעם שניה בגירסה ארוכה. קספרוב סיים לקרוא את המסה בפחות משעה ואחר־כך הרצה עליה בקצב מסחרר ובצורה שוטפת, ואם נעצר פה ושם בהרצאתו, הרי זה לא כדי לחשוב, אלא רק כדי לנשום. הנאום היה מושלם. בניסוחו ואפשר היה להדפיס אותו בלי לתקן בו אפילו מלה אחת.

صكنا من الاهل

כוכבים ולילות

בעריכת זאב פרי

גם מדיאה רוקדת פלמנקו

הבאלט הלאומי של ספרד, בהרכב של 70 רקדנים, זמרים ונגנים, יגיע בפעם הראשונה לישראל ויקיים שבע הופעות בת"א, בין ה־18 ל־23 במארס השנה, במסגרת סידרת המנויים של להקת בת־דור. הבאלט הלאומי של ספרד מנוהל אמנותית על ידי **חוזה אנטוניו** (36) הנחשב לגדול רקדני ספרד ומופיע בעולם בחסותו של מלך ספרד. הביקור בישראל נערך כגילוי רצון טוב מצד ממשלת ספרד, בעקבות חידוש היחסים בין שתי המדינות.

הרפרטואר של האורחים כולל יצירות פלמנקו מסורתיות, שמוזגו עם הטכניקות של הבאלט הקלאסי. תזמורת גיטרות ומקהלה חיה מלוות את המופע. התכנית שתוצג בארץ תכלול גם את יצירת המופת „מדיאה", לכוריאוגרפיה של **חוזה גרנרו** ולמוסיקה מקורית של המלחין הספרדי **מנואל סאן־לוקאר**. בתפקיד „מדיאה" שהופכת למאדרה (אמא) אנדלוסית מופיעה הפרימה־בלרינה הספרדיה **מרצ'ה אסמרלדה** (בתמונה משמאל) ובתפקיד יאסון, הבעל הבוגדני, חוזה אנטוניו עצמו (בתמונה מימין).

לאחרונה הופיעה הלהקה בהצלחה גדולה בברה"מ ובסין העממית ואף הוזמנה להופיע ב„קנדי סנטר" בוואשינגטון, בעת פגישת הנשיא רייגן עם גורבצ'וב.

בקרוב עומדת להגיע ארצה, לביקור חוזר, גם להקת המחול של אנטוניו גאדס, שתגיש כאן את מיטב הרפרטואר שלה ובראשו העיבוד ל„כרמן" שהועלה כבר בארץ.

ניסן גן־מור

תקליטי פופ לאספנים בלבד

בילי ג'ואל, קונצרט חי בברה"מ, אלבום כפול; פול מקרטני, אלבום אוסף כפול, (סי.בי.אס).

מודקנים. אין מה לעשות נגד זה. למעשה לא מנסים. בשלב הזה אין מדובר בתופעות כגון סנילויות או פארקינסון, כי אם באלבומי אוסף. כאשר אין כבר במה לחדש ולמה לצפות, מתרפקים על הזכרונות המתוקים שנותרו מימי הזוהר. פול מקרטני לא נזקק לתירוצים. על העטיפה הוא נראה יושב כשהגיטרה שבידו משמשת משענת קנה ולא כלי נגינה. האלבום הכפול סוקר את כל רגעי השיא בקאריירת הסולו שלו, כשיותר ממחצית השירים הם תוצרת „כנפיים", כך שהגברת לינדה מקרטני תופסת שטח נכבד. גם שיתוף הפעולה של האנגלי צחור העור עם שחוריה של ארה"ב זכו לתיעוד וכך ניתן למצוא את "Abony And Ivory", המשותף לו ולסטיבי וונדר ואת "Say Say, Say", שלו ושל מייקל ג'קסון.

במסגרת העיצוב ניתן לראות ציורים קטנים פזורים על גבי העטיפה, כשכל אחד מהם הינו פירוש ויזואלי אסוציאטיבי לשיר אותו הוא מייצג. זהו הומאז' לציורים הפסיכודליים שאיפיינו את ספרי התווים המילים של החיפושיות.

★

בילי ג'ואל עדיין מתעקש לחבוש „פיאה נוכרית" ולהסתיר את השפעות הזמן. האלבום הכפול שלו הוא תיעוד הופעותיו בברה"מ. העטיפה אדומה למשעי ומתחת לכותרת „בילי ג'ואל" מופיעה הכתובת „קונצרט" באותיות קריליות. השירים באלבום הם אוסף להיטיו מ־15 השנים האחרונות. לסיום מבצע המתאגרף לשעבר את "Back In The U.S.S.R" של החיפושיות, בביצוע נאמן ביותר למקור ואת "The Times They Are A Changin" של דילן. שני האחרונים מקבלים כפל משמעות בקונטקסט שבו מתורגמים דברי הקישור של טוואריש ג'ואל לרוסית.

חנוך רעים

פרסומי ארץ ישראל

● אלי שילר, בעל הוצאת „אריאל" בירושלים, ליקט, ערך והוציא לאור את כרך ב' של ספר זאב וילנאי. ספר וילנאי א', שהופיע לפני שנים אחדות, זכה להצלחה בלתי רגילה. בקובץ השני משתתפים כשישים כותבי מאמרים, מכל קצות הארץ ושדרות הישוב, הנוגעים במאמריהם בקשת נושאי התעניינותו של וילנאי – ירושלים, גיאוגרפיה היסטורית, היסטוריה וארכיאולוגיה, התיישבות, טבע ונוף, מסורות, אגדות וספרות נוסעים ועולי רגל. המאמרים קצרים בדרך כלל, כנראה לפי קו נכון שקבע העורך, והאיורים וכן איכות ההדפסה והעיצוב בכלל, משובחים. מתנה נאה לווילנאי ועידוד להמשך פעלו.

הוצאתו של אלי שילר הוציאה לאחרונה, בשיתוף עם החברה להגנת הטבע, גם חוברת חדשה בסידרת „אריאל", על טבריה וסביבתה, ובה לקט טוב ומעודכן על עיר הכינרת ואיזורה.

● בספר וילנאי מופיע מאמרו של דוד אלון, שהיה הראשון שהעלה את נושא מערכות המסתור, בחפירה שערך ב־1978 בעזרת מורן שבדרום השפלה. מאז נודעה תופעה מעניינת ביותר, של חציבת 300 מערכות מסתור בלמעלה ממאה חורבות בשפלה, וכן כשבע בהר יהודה, וכן בגליל. עתה הופיע ספר, בהוצאת הקיבוץ המאוחד, שנכתב בידי שני החוקרים המובהקים של התופעה, ד"ר עמוס קלונר ויגאל טפר, בשיתוף מחברים נוספים. השניים מייחסים את התופעה לימי מרד בר כוכבא. ביחס למערכות המסתור בגליל סיכומם הוא שהן מתקופת ההכנות למלחמת בר כוכבא, שבה לא השתתפו לבסוף הגליליים. בספר יש תיאורים מפורטים, בלוויית שירטוטים ואיורים רבים, של הרבה מערכות. הספר הניח בסיס מוצק לכל דיון על השלכת מערכות המסתור למחקר ולימוד תקופת מרד בר כוכבא.

● הוצאת „ארץ הצבי", בשיתוף עם רשות שמורות הטבע, הוציאה חוברת חדשה של מגזין „ארץ" באנגלית, היוצא, בחלקו, בהוצאה מקבילה בעברית. זהו כתב־העת (רבעון) המהודר ביותר המופיע בארץ. מודפס בצבע, על נייר משובח. מוכים לחוברת הבאה.

● נרות חרס, לרוב שבריהם, הם מהמימצאים המתגלים בחפירות ולעתים על פני השטח. אלה חפצים קטנים, שלרוב יש עליהם עיטור, ולכל תקופה נרותיה המיוחדים בצורתם ובעיטוריהם. יש רבים המתעניינים רק, או כמעט רק, בנרות. לימודם המודקדק הוא עולם ומלואו. בעבר נתפרסמו כמה חוברות וספרים על נרות, ועתה התפרסם ספר המהווה אולי את הכלי המלא הגדול ביותר על נרות חרס בארץ ישראל. זהו ספרם של יעל ישראלי ואורי אבירם ממוזיאון ישראל המציג את נרות אוסף לואיס וכרמן וורשאו שבמוזיאון. הספר ערוך כאלבום ומציג 502 נרות מהאוסף, המכיל כ־600 נרות. יש בו תיאור ודיון בנרות לתקופותיהם, מהתקופה ההלניסטית ועד המוסלמית הקדומה, ולאזוריהם, למשל נרות שומרוניים או נרות בית נטיף. בספר צילומים של כל נר, ציורי דגמים המעטרים את הנרות, החתכים של נרות אופייניים, ציונים ביבליוגראפיים ועוד. ניכרת מגמת המחברים, שבעזרו בדרך מבורך, לעזור לכל המעיין והמשתמש בספר ולהעמיד לרשותו את כל הידוע על נרות ארץ ישראל, והדבר ראוי לברכה.

צבי אילן

מקלט בשטח האויב בשיא תהליך הגירוש והשמדת היהודים באירופה, מצאו כ־40 אלף פליטים יהודיים מקלט בשטחים שנכבשו בידי צבא איטליה הפאשיסטית. מדינאים איטלקיים ואנשי צבא לא תמיד ראו בעין יפה את הפעילות של הנאצים כלפי היהודים. **יוסף ריבליץ**, בן ה־31, יהודי יליד ניו־יורק, יצר את סרטו התעודי „מקלט בשטח אויב" על אותה פרשיית הצלה. יש לבמאי גם קשר אישי לנושא. אביו, שהיה פליט אוסטרי, מצא מקלט בשטח החסות האיטלקי ביוגוסלביה (קרואטיה). האב הוא אחד מהמרואיינים היהודיים בסרט, לצד איטלקים ששירתו בצבא האיטלקי באותה עת. הסרט משלב יומני חדשות איטלקיים וגרמניים וגם קטעים ממשפט אייכמן. היועצים ההיסטוריים המופיעים בסרט הם **מנחם שלח**, תחקירן מ„יד ושם" ו**סרג' קלרספלד**, ההסטוריון ועורך־הדין, שיחד עם רעייתו, ביאטה, מנסה להביא פושעים נאצים לדין. הסרט יוקרן הערב בסינמטק ת"א. בתום הקרנת הסרט תיערך פגישה עם הבמאי.

דני ורט

סרטים

■ תל־אביב

אסתר: הבטלנים מאישתר 9.45, 7.30, 5
אורלי: שבעון בחלל 9.30, 7.15 4.30
בית ליסין: פרנקנשטיין הצעיר 11.15
בן־יהודה: אבא גנב 9.30, 7.00
גורדון: בקמתו של חייל 9.30, 7.30, 4.30
גת: הקיסר האחרון 9.00 6.00
דיזנגוף 1: ז'אן דה פלורט 9.45, 7.15, 11 1.30 4.30
דיזנגוף 2: הקווה ותהילה 9.45, 7.15, 11 1.30
דיזנגוף 3: לו היית כאן 9.45, 7.30 4.30, 11 1.30
הוד: עדין – אהבה משוריינת 9.30, 7.15
הדייבאוף: לה במבה 9.30, 7.15
הוד: ריקוד מושחת 9.30, 7.15
הסלקלנט (בית ציוני אמריקה): שמעתי את בנות הים שרות 9.30, 7.30, 4.30
חן 1: יום במלכודת 9.50, 7.25, 5
חן 2: מסאל באקס 9.50, 7.25 5
חן 3: [illegible] 9.55, 7.30, 5
חן 4: הבכספות מאיסטוריק 9.50, 7.25, 5, 2, 11
חן 5: התצות מעבר לפינה 9.50, 7.30 5, 2, 11
לב 1: מלאכים בשמי ברלין 9.45, 7.15, 4.45, 2
לב 2: טמפונו 9.50, 7.30, 5, 2
לב 3: המשפחה 7.20, 4.50 לקוף ת'אתון 9.50, 2
לב 4: מגדל הרבורים 9.50, 7.30, 5, 2
ליטמן: ללא מוצא 9.30, 7.15
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מקסים: קמנדו אמריקאי 9.30, 7.15, 4.30
פריז (לשעבר אלנבי): תוכנת רחוב 9.40, 7.30, 5
סינמה 1: סגור לרגל שיפוצים
סינמה 2: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7.15, 4.30
סטודיו: סגור לרגל שיפוצים
פאר: יופיה של התמא 9.30, 7.15
פריז: לא יכולה בלי זה 9.30, 7.15, 4.30, 2, 12
11.30 מונטי פייטון והגביע הקדוש
צפון: מאגנט 9.30, 7
שחף: הבלתי משוחדים 9.30, 7, 4.30
תמוז – רמת־אביב: האושר שב מכה 9.40, 7.30
תבלת: ילדי סטלין 9.45, 7.30, 5
תל־אביב: ספורט הדמים 9.30, 7.15
הסינמטק הישראלי: 7.00 מקלט בשטח האויב, 9.30 א. פעמונים צלצלו לרווה ב. יחנגס ג. מה שהנשים רוצות

■ ירושלים

אדיסון: ריקוד מושחת 9.15, 7
אוריון 1: יום במלכודת 9.15, 6.45, 4.30
אוריון 2: יופיה של התמא 9.15, 7, 4.30
אור 2: בוקר טוב בבבילוניה 9.15, 7, 4.30
אור 3: הבלתי משוחדים 9.00, 6.45, 4.30
אור 4: לאבד הבתולים בטיחואנה 8.45, 6.45, 4.30
אור 5: התצות מעבר לפינה 8.45, 6.45, 4.30
אור גיל: הקיסר האחרון 8.30, 5.30
בית אגרון: מאחורי הסורגים 4.00
חוק התשוקה 5.45
בליידי ראנר 7.30
שנת הדרקון 9.30
האולם הקטן: [illegible]: סגור
כסיה: ללא מוצא 9.15, 7, 4.30
סימטה: שבעון בחלל 9.15, 7.00
ספורה: מגדל הרבורים 9.15, 7
עדן: אבא גנב 9.30, 7.15
רון: לה במבה 9, 7, 4.30
תיאטרון ירושלים: ז'אן דה פלורט + מאנון 9.30, 7

■ חיפה

אורה: ריקוד מושחת 9.15, 7, 4.30
אורלי: מלון חוד הכיסות 9.15, 6.45
אמפיתיאטרון: סגור
ארמון: סגור
חן: ז'אן דה פלורט 9.30, 6.30
עצמון 1: ללא מוצא 9.15, 7
עצמון 2: תקוה ותהילה 9.30, 7.15
עצמון 3: הבלתי משוחדים 9.40, 7
פאר: יום במלכודת 9.30, 6.45, 4.30
קי־ראל: קנגרו 9.15, 7.00, 4.30
רון: אבא גנב 9.30, 7.15, 4.30
רב גת 1: הקיסר האחרון 8.30, 5
רב גת 2: לה במבה 9.15, 7.00, 4.30

■ קריות חיפה

סביר: בעקבות האוצר הרומנטי 9.15, 7
סביון: יום במלכודת 9.15, 7.00

אורות: אבא גנב 9.15, 7
בית העם: מלתעות 4 9.15, 7
היובל: מי הנערה הזו 9.15, 7
ציון: מסאל באקס 9.15, 7

■ אשדוד

אסתר: אבא גנב 9.30, 7.15
אשדור: יום במלכודת 9.30, 7.15

■ אשקלון

אסתר: הבלתי משוחדים 9.30, 7.00
מאור: אבא גנב 9.30, 7.15
רחל: הבטלנים מאישתר 9.30, 7.15

■ באר־שבע

קן: סגור

■ הרצליה ■ רמת השרון

תפארת: אבא גנב 9.30, 7.15, 4.30
מהר: דיהאה: הבכספה 9.30, 7.00
כוכב: מי הנערה הזו 7.00
השקד 9.30

■ עפולה

מפעיתרון: הבטלנים מאישתר 9.00

■ חולון ■ בת־ים

ארמון: אבא גנב 9.30, 7.30, 5
כבלרל: יום במלכודת 9.30, 7.15
מרכז קריית שרת: גברים גברים 9.30, 7.15 / בילס והלטרס 4.00
סביון: לו הייה כאן 9.30, 7.15, 4.30
רינה: ללא מוצא 9.30, 7.15
עצמאות: הבכספות באיסטוריק 9.30, 7.15, 4.30

■ כפר־סבא ■ רעננה

שביה: כבי באוכב 9.15, 7
יקי: הסיקה 7.00, גרדפי החוק 9.15
אירלים: סגור

■ לוד ■ רמלה

אביגיל: סגור
שנה ניה: בבאל, אקב 9.30, 7.15
אביגיל: סגור

■ קרית שמונה

שנית: מסאל באקס 9.15, 7.15

■ נהריה ■ עכו

אורטוארוים: סגור
הדר: סם החרד 9.30, 7.00
רון: סגור

■ נתניה

דור: גרדפי החוק 9.30, 7.15
מטורית: יום במלכודת 9.30, 7.15, 5
אסתר: המקצוען 2 9.15, 7
שרון: אבא גנב 9.15, 7, 5

■ קרית אונו

מתנים: סגור
מטינה: סגור

■ פתח־תקוה

שלום: הבטלנים מאישתר 9.30, 7.15
היכל 1: אבא גנב 9.30, 7.15, 5.00
היכל 2: ללא מוצא 9.30, 7.15, 5
היכל 3: ריקוד מושחת 9.30, 7.15, 5

■ ראשל"צ ■ רחובות

ג.ג. רון 1: אבא גנב 9.30, 7.15, 4.30
ג.ג. רון 2: ריקוד מושחת 9.30, 7.15, 4.30
נחמה: לה במבה 9.30, 7.15
ראשון: עדין – אהבה משוריינת 9.30, 7.15
בית העם: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7.15
הדר: ללא מוצא 9.30, 7.15
רון: אבא גנב 9.30, 7.15

■ רמת־גן וגבעתיים

ארמון: יום במלכודת 9.50, 7.25, 5
ארמון: סגור
לילה: יופיה של התמא 9.30, 7.15
הדר: קבעון בחלל 9.30, 7.15, 4.30
רב חן 1: חלון חוד הכיסות 9.35, 7.25, 5
רב חן 2: גברים גברים 9.50, 7.30
[illegible] 5.00
רב חן 3: לה במבה 9.30, 7.30, 5
רב חן 4: ללא מוצא 9.55, 7.25, 5
שבעים: שהלבנה המשוגה 9.30, 7.15

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

08.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, דפי הטלטקסט.
08.05 שעת כושר.
08.15 תלמוד שניים אוחזין, מאי טעמא. (כ).
08.40 מסך לספרות (יסודי), הנמלים והצרצר (כ).
09.00 אנגלית ה'.
09.20 השעה שלנו: בגדי המלך החדשים (כ).
10.00 שעת כושר.
10.10 אנגלית ז'.
10.30 פרפר נחמד: לאן נעלמה המברשת.
11.00 חשבון ה': מספרים מוארים.
11.15 צרפתית (על יסודי).
11.30 גיאוגרפיה כללית (הי"י) סוקודורה, כפר בהודו.
12.00 ספרות (ז'-ט') מתנת חכמי קדם.
12.25 אנגלית כ'.
13.00 אנגלית י'.
13.30 הסטוריה כללית: אליזבט, המלכה שנאהבה ותקופתה.
14.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, דפי הטלטקסט.
14.05 האוניברסיטה הפתוחה: מבוא לסוציולוגיה – סיינברג, דנמרק. קהילה מתוכננת. אמנות בעידן הטכנולוגי – דיוקן סמיק.
15.00 רכבת ההפתעות: סרט אנימציה מדובב לגיל הרך.
15.20 גברת פלפלת: באגם.
15.40 שעת כושר.
15.50 מאתיים שניות למבואות ים: דפי מידע טלטקסט.
16.00 רחוב סומסום: סכנה – בור.
16.30 מכשפונה מכה שנית (פרק 4). הפעם בחיפוש אחר הספרה ארבע. דבי מגיעה ל„האריגרוטאות" – חנות העוסקת בסחר חליפין בגרוטאות מסוגים שונים. דבי משוכנעת שתמצא בחנות את אחת הספרות. מכשפונה מקדימה אותה, ומספרת למוכר, שבטה אבדה לה, שאם יפגוש בה יעכב אותה למענה. דבי ניצלת ע"י קסם מיוחד, שאותו מפעיל זקן בן 817 שנה.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 זרבובים – סידרה בהנפשה שם הפרק: „הדגמגן המסוער".
17.40 תחילה – של הפרק: „תכנית כבקשתך" – ג'סי, חבריו ומנהל בית־ספר מצליחים במבצע משותף להציל נערה, המאיימת להתאבד; מה דעתם של התלמידים על לבוש צנוע. (עברי־ערבי).
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 רחצה פתרון – ענייני חברה, חינוך ורפואה הפעם: הפרעת השכנים – אישה מתלוננת על שכניה (תרגום עברי).
18.45 חידושים והמצאות – תכנית המבואה. מחידושי המדע ושכלוליו בטכנולוגיה, ברפואה, בחקלאות, בחלל ועוד. הפעם: ביוגאז – מחקרים בהולנד הניבו שיטות לשימוש חוזר בפסולת של בני־אדם וחיות להפקת אנרגיה. (תרגום עברי).
19.00 יומן השבוע (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 עד פופ – קטעים נבחרים מקונצרט רוק חגיגי, שהיה בלונדון ונערך לרגל מלאות 10 שנים לקרן צדקה, למען ילדים נזקקים. עם המשתתפים: אלטון ג'ון, רוד סטיוארט, פיל קולינס, פול יאנג, ג'ורג' מייקל, פול מקארתני ועוד רבים וידועים.
21.00 מבט לחדשות
21.30 תשדירי שירות
21.35 לקראת שידור.
21.50 שושלת – (פרק 66) במאבקו לשמור אצלו את בנו הקטן דני, מתחתן סטיבן עם קלאודיה, והשופט מפסיק את ההליך המשפטי. בלייק מציע לקריסטל משרה של אשת יחסי ציבור במשרדו. לפאלון ולג'ף השד של ממש, שאדם הוא שהרעיל את ג'ף (עברי־ערבי).
22.40 מצב הרוח – תכנית לענייני תרבות ואמנות.
23.30 אלפרד היצ'קוק מגיש – שם הפרק: „קדחת הלילה" – גבר צעיר שבא לשדוד את קופת המינימרקט מופתע מהופעתם של שני שוטרים, הוא מפעיל מיד את נשקו ופוצע אחד מהם. השוטר הפצוע מצליח לירות בתוקף, ושניהם מובהלים אל בית החולים (עברי־ערבי).
23.55 פסוקו של יום; חדשות הלילה.

ירדנית

15.50 סרטים מצוירים (ער' 1); 16.20 פנקי ברוסטר – סידרה לילדים באנגלית (ער' 1); 16.45 מדע ודעת (סידרה דוקומנטרית לילדים באנגלית (ער' 1); 17.10 עולמו של וולט דיסני (ער' 1); 18.05 כדורגל בינלאומי (ער' 1); 18.30 ההיסטוריה של הטבע (סידרה דוקומנטרית בצרפתית); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.15 לקט שירים; 19.30 חדשות בעברית; 20.30 צ'רלס בשליטה (קומדיה אמריקאית); 21.10 סידרה דוקומנטרית; 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 האקוויליזר (המשווה סידרת מתח אמריקאית).

ערוץ 2

18.30 הרפתקאות הדבורה מאיה – (לילדים).
19.00 אנקות גבהים – (פרק רביעי) איזבלה (אשתו של היתקליף) עוזבת ללונדון ויולדת שם בן. אדגר מחזיר את בתה לאחותו. היתקליף תובע מאדגר את בנו למרות שהוא רכרוכי. בתה של קתרין ובנו של לינטון – מתאהבים. היתקליף מעוניין להשיאם כדי לזכות באחוזת לינטון – האב אדגר חולה, על ערש דווי.
20.00 הצפית: הפעם, על וירוס האיידס והאופן בו הוא מחבל במערכת החיסון של גופינו; אינקובטור חדש ומשוכלל, לפגים, ועל „נמביסי" – מטוס קל שפותח בארץ.
20.30 זעקה ממעמקים – (פרק ב'). החוקר והצלם הנודע, ז'אק קוסטו, חוזר ומפגיש אותנו עם העולם התת־מימי של חופי ניופאונדלנד. הסיפור מתמקד באוניות שטבעו ונשתמרו בקרחוני גייבלנד והתצאות שבירתם, לווייתנים, בצלופחים ובדגים המיוחדים לאזור המפגש בין זרם הגולף החם לזרם הלברדור הקר.
21.00 פופ 2 – להיטים של סוס הולק, יהודית רביץ, קינגס, אי. קיו.

לבנונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 מעשיות משפחתיות (ערבית); 15.00 ורזל גמדיד (תכנית לילדים); 15.30 הבית המעופף (מצויר); 16.00 שוכני הסלעים (תכנית לילדים); 16.30 סרט (ערבית); 18.00 משפחת הלטון (סידרה); 19.00 60 דקות (מגזין אקטואליה); 20.00 מופעים קלסיים (אופרה – פתציניה); 21.00 סרט „צדק עיוור" עם תים מתיסון; 22.30 מעשיות משפחתיות (ערבית).

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – באך: סויטה מס' 1 בדו מג'ור ל־2 אבובים, בסון, כלי קשת וקונטינואו; מוצרט: קונצ'רטו בלה מג'ור לפסנתר ותז. ק. 414; שפוהר: שביעייה בלה מינור לחליל, קלרינית, קרן, בסון, כנור, צ'לו ופסנתר אופוס 147; סמטנה: „המולדבה"; ברהמס: מחולות הונגריים מס' 1, 3, ו־10.
09.00 קונצרט בוקר – דבוז'אק: סימפוניה מס' 8 בסול מג'ור אופוס 88; ובר: קונצ'רטו מס' 1 לקלרינית ולתזמורת; [illegible]; מוצרט: סימפוניה מס' 39 [illegible]
11.57 פינת השיר משירי יוסף שרון.
12.00 אמנים באולפן – דני רימוני ויולה / רותם לוז, פסנתר, באך: סונטה בסול מינור, ר.י.ב. 1029; י. בראון: שירי לילית (1979); הינדמית: סונטה, אופוס 25/4.
13.05 בהאזנה נינוחה – בטהובן: סימפוניה מס' 1 בדו־מג'ור, אופוס 21; דנצי: קונצ'רטו מס' 2 ברה־מינור לחליל ולתז; בוקריני: חמישיה מס' 6 בסול־מג'ור לגיטרה וכלי־קשת; סזאר פרנק: 3 פרקים מתוך „פסיכה".
15.00 מוסיקה כאן ועכשיו – צבי אבני: אפיזודות לירית לאבוב וסרט מגנטי; משה גסנר: „עם...כלי..."; מ. קופיטמן: „שמש אוקטובר"; ג'ואן פרנקס ולואמס: שביעיות לשמינייה; טריסטל קרייס: סימפוניה (1974).
16.00 מוסיקה ליום חולין – לאונרדו לאו: „סלבה רגינה" בפה מג'ור (התז. הקאמ. של קלן/מ. מילר ברנלן); ברליוז: „רקוויאם" (ק. לואוס/מקהל. פסטיבל אדינבורו / תז. הלאומית הסקוטית/חוז. הסימפ. ירושלים רשה"ש/ג. ברטיני); י.ס. באך: „מוטט" (231 ברשימות יצירותיו של באך) (מקה. ברמן וחברי הקולגיום אאוריאום / ה. קאליהופר).
18.00 החידון המוסיקלי (ש.ח.)
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלוד.
20.30 ימי המוסיקה הקאמרית בגליל העליון, כפר בלום, 1987 – באך: קונצ'רטו ברנדנבורגי מס' 6 במי במול מג'ור (וייב 1051); בטהובן: חמישיה במי־במול מג'ור לפסנתר ולכלי־נשיפה, אופוס 16; ינעם ליף: פרוחים, חרקים וקו דק מאוד; שוברט: רביעייה בלה מינור ד. 804.
22.30 מן המקורות – המוסיקה העממית של קובה (ב').
23.00 מתאורי יצירות – ק.פ.ע. באך: קונצ'רטונו; הייד: סימפוניות.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.04 סקירות מאמרי המערכת.
06.12 התעמלות בוקר.
06.52 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 עושים עניין.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המודעה הקטנה.
12.10 „אלף אלפי בביתי".
12.50 מה נשמע.
13.05 בחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
15.05 שירים ושיעורים.
16.05 יומן כלכלה.
16.30 [illegible]
17.05 רגעי קסם.
18.06 [illegible]
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
19.35 עם ישראלי.
20.05 „אומר בשבחו" – פיוטים ספרדיים.
22.05 „בינינו לבין עצמנו"
00.05 יומן חדשות.
00.15 „להאזין בחלומי".

רשת ג'

06.11 בחצרה לאושר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 מה כבר תשעה.
10.05 דברים טובים.
11.05 שבועים מי יודע.
12.05 אהובה יומיומית.
13.05 רק בימי חול.
14.05 לי ולך שיר וברכה.
15.05 חדש חדיש ומחודש.
16.05 הצגה יומית.
18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים.
21.05 „אדום עתיק".
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פוקחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.00 בוקר טוב ישראל.
09.05 אילה בוקר.
10.05 שירים.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 זו רה יומי.
13.55 „40 לאחור" – סיפור היום בתש"ח.
14.05 פגישה יומית.
15.05 שירים לתש.
16.05 שירים עבריים.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
18.45 חמש עשרה קטנות – ענייני צבא ובטחון.
19.00 מבזק ידיעות.
19.05 רדיו ספורט.
20.05 בעיקר מוסיקה – „קול ההתוללות, הדרך לגיבוש הצליל של מהפכני הפופ".
20.55 פינה חמה ללבי.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 אוניברסיטה משודרת.
22.05 על הדבש ועל הכיפק.
23.05 עשרים וארבע היום שהיה.
23.55 שיחות ותמת – עם פרופ' ברוך מרדן
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
05.05 צלילי בוקר.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 „תנועה מהנעה".
09.05 טלרדיו
10.05 שירוקד
11.05 פניני בוקר
12.05 מערב ים־תיכוני.
14.06 בראש צעיר.
15.30 האוניברסיטה הפתוחה
16.05 „רדיו עשרה" – מגזין נוער.
17.10 צבעי הקשת
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.
22.05 „תפוח ועץ".

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

החלה מכירת כרטיסים לאופרה „פידליו"

תל אביב, היכל התרבות 8:30 בערב
קונצרט למנויים מס' 5
ראפאל פריהבק דה בורגוס
מנצח
ישיה ברונמן
פסנתרן
התכנית:
היידן – סימפוניה מס' 6
ברטוק – קונצ'רטו לתזמורת
איבר – „אסקל"
רספיגי – „אורני רומא"
סדרה א': יום ג' 5.1.88
סדרה ב': יום ו' 6.1.88
סדרה ג': יום ה' 7.1.88
סדרה ד': יום א' 10.1.88
סדרה ה': יום ב' 11.1.88

תל אביב, היכל התרבות, 8:30 בערב
קונצרט מוסיקה קלאסית קלה מס' 3
ראפאל פריהבק דה בורגוס
מנצח
ישיה ברונמן
פסנתרן
התכנית:
ביזה – סוויטה מתוך „כרמן"
סרסטה – קונצ'רטו לפסנתר מס' 2
אלבניז – סוויטה ספרדית
דה פאיה – קטעים מתוך „קסמי אהבה"
דה פאיה – ריקוד מתוך „הכובע המשולש"
שאבריה – „ספניה"
גראנאדוס – נעימת ביניים מתוך האופרה „גויסקס"
חימנז – נעימת ביניים מתוך „נישואי לואיס אלונסו"
מוצ"ש 9.1.88

ירושלים, בנייני האומה, 8:30 בערב
קונצרט למנויים מס' 2
ראפאל פריהבק דה בורגוס
מנצח
התכנית:
היידן – סימפוניה מס' 6
איבר – „אסקל"
רספיגי – „אורני רומא"
יום ה' 14.1.88

משחת השיניים
יעילה פי 3
אלמקס במניעת עששת

תל־אביב:
כללי – עוזיאל 1 פינת מלצ'ט 10 כללי
טל. 440552
קופת חולים כללית–אמסטרדם 7 – טל. 232385
ירושלים
כרמאת רוממה – המ"ג 28 – 523191
חיפה
רכבה – אבן סינא 7 – 672288
מוצקין
עין גנים – רח' החן איש פינת גורדון טל. 905051
בנימינה – רמתגן
פינצ'י – חיבת ציון 43 רמת־גן – טל. 782821
בת־ים – חולון
גני בת־ים – הנביאים 3 בת־ים – טל. 5515671
אורחן – הוסיין 52 חולון – 889153
קופת חולים – עין יהב 2 חולון – טל. 884854

אלמקס

הועדה המקומית לתכנון ולבניה „מבוא העמקים"

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, כי הומצא למשרדי הועדה המקומית „מבוא העמקים" נצרת עילית בקשה לשימוש חורג בתיק בנה: 4/87
מוגש ע"י: [illegible]